

rganizace

a

rávo

Učební texty VLK Castor

***Junák - svaz skautů a skautek ČR,
vzdělávací středisko Gemini
Katedra Organizace***

Půlnoční rozprava místo předmluvy

Půlnoční
rozprava
místo
předmluvy

Bylo už po půlnoci. Právě skončila porada týmu a já se moc těšil do spacáku. Po týdnu vůdcovského lesního kurzu je každá minuta spánku dobrá. Cestou z umývárny jsem se ještě zastavil v jídelně. Naléval jsem si do hrnku čaj a postřehl jsem koutkem oka, že v jídelně nejsem sám. V rohu seděl jeden z frekventantů shrbený nad hromadou příruček a poznámek.

Kdybych jenom zabručel „Dobrou“ a vypadl, byl bych tu noc spal o dost déle. Já jsem ale instruktorsky žoviálním tónem (za který jsem se hned zastyděl) zahlaholil: „Matěji, už je zítřka, běž spát. Učení neuteče!“ A popošel jsem blíž, abych se podíval, co se chlapec šprtá. Hrklo ve mně, když jsem viděl stanovy, řády, spoustu papírů s poznámkami a příručku z oboru „Organizace a právo“, tedy zrovna z oboru, který zkouším.

A ještě mnohem víc ve mně hrklo, když na mě Matěj upřel oči zarudlé únavou a odsekl hlasem s jasnými stopami hysterie: „A nechceš mi říct, kdy se to mám všechno naučit?“ Prohrábl si vlasy, pak hromadu ležter před sebou a zadrmlil: „Promiň, už mi to leze na mozek. Dobrou noc.“ A znovu sklonil hlavu nad papíry.

Stál jsem jako tvrdé „Y“ a nevěděl, co dělat. Jen jsem koukal. Matěj znovu zvedl hlavu a podíval se na mě taky. Tázavě. Asi přemýšlel, jestli mi má popřát ještě jednou dobrou noc, abych vypadnul.

„A můžu ti s něčím pomoci?“ To nebyla ode mě moc chytrá otázka. Uvědomil jsem si to hned, když jsem viděl, jak rozpačitě pokrčil Matěj rameny. No jasně, těžko řekne, že mu pomoci nemůžu. Když zrovna já ho budu za pár dní zkoušet. Ale nevypadal, že by o nějakou pomoc stál.

„Kdybys třeba chtěl něco vysvětlit...“ zkusil jsem znovu snaživě. Opět pokrčil rameny: „Ani ne, já tomu snad rozumím. Ale potřebuji se to naučit.“

„Počkej, když tomu rozumíš, tak toho už moc k učení není.“ V jeho očích jsem četl

zjevný nesouhlas. Teď už jsem toho nesměl nechat. „Můžu se podívat?“ ukázal jsem na papír, který ležel před ním. Podařilo se mu zároveň přikývnout a pokrčit rameny. Vybral jsem si z toho, že ano, sednul jsem si na volnou židli vedle a vzal papír do ruky. Byla na něm ručně malovaná tabulka:

	Učební	Členi	Rada/účet	kanálizace	nedoporuč.
KKS	2 týdny	3	3/0	1/2	neuví
VKS	až na úroveň	3	5	5/0	nedoporuč.
KKO	4 týdny	5	5	2/3	neuví
VKO	až na úroveň	5	5	5/0	nedoporuč.
KKK	4 týdny	5	5	2/3	neuví
VKK	až na úroveň	7	7	7/0	nedoporuč.
KKVS	10 týdnů	13	13	6/7	neuví

„Co to je?“ zoufale jsem zíral na tabulku. „... KKO, VKO, KKK ... KKK je Ku-Klux-Klan?“ zažertoval jsem přihloupě. Matěj se na mě díval překvapeně a zklamaně: „KKK je kandidátní komise kraje, VKO je volební komise okresu ...“ Už mi to došlo: „... a KKO je kandidátní komise okresu. Aha. A VKVS je volební komise valného sněmu?“ Matěj kývnul. Pokračoval jsem: „„Ustavení“ znamená, kolik týdnů před sněmem se musí dát komise dohromady, pak je tam, kolik má členů celkem, kolik z toho volí sněm (a zbytek dodá příslušná rada) a ten poslední sloupeček je o tom, jestli člen komise nesmí zároveň kandidovat, nebo jestli se to jenom nedoporučuje.“ Zjevně jsem si zachránil zbytky pošramocené pověsti, protože Matěj kývnul o něco klidněji.

Díval jsem se střídavě na Matěje a na tabulku. Začal jsem opatrně: „Je vidět, že sis s tím dal spoustu práce. Je to hezky zpracované.“ Do Matějových očí se znovu vkradl nesouhlas. Mluvím s ním jak s desetiletým klukem. Dobře, přejdeme k věci: „A tohle se učíš nazpaměť?“ Kývnutí. „A proč? Kvůli zkouškám?“ Kývnutí kombinované s pokrčením ramen. „Matěji z toho tě ale zkoušet určitě nebudu!“

„Nebudeš? Říkal jsi ale, že volby máme umět!“

„No to jsem říkal, a taky je umět máte a budu to zkoušet, to jo, ale ...“

„Ale na kandidátní komisi a volební komisi se ptát nebudeš?“

„No to se možná ptát budu, ale ...“ Větu jsem nedokončil a chvíli jsme se na sebe rozpačitě dívali. Pak jsem povzdechl a začal: „Matěji, to je velké nedorozumění. Máš chvíli čas?“ Odpovědí mi opět bylo kývnutí spojené s pokrčením ramen.

„Víš, když čtu nějaký předpis a je jedno, jestli je to skautský řád nebo nějaký zákon či vyhláška, tak si pořad kladu otázku: K čemu je to dobré? K čemu je dobrý celý ten předpis? K čemu je dobrý tenhle článek, zrovna tohle ustanovení? Proč tam musí být? Proč vypadá zrovna takhle? Nedalo by se to udělat jinak? K čemu je dobrý volební řád?“ Odmlčel jsem se.

Matěj pochopil, že to není řečnická otázka, že opravdu čekám na odpověď. Začal opatrně: „No ... podle volebního řádu se dělají všechny volby ... střediskové rady, okresní rady. I na sněmu. Tedy na Valném sněmu Junáka.“ Podíval se na mě, jestli mi to stačí. Nestačilo a tak to zkusil jinak: „Když se volí podle volebního řádu, tak je to spravedlivé. Nikdo si nemůže stěžovat. Teda stěžovat si může, ale když je všechno podle předpisů, tak mu to stěžování houby pomůže.“

To už bylo lepší. Ale pro jistotu jsem se ještě zeptal: „Proč si myslíš, že volby podle volebního řádu jsou spravedlivé?“

„No ... jsou tajné, takže nikdo se nemusí bát hlasovat. Ani proti těm, co zrovna šéfují. A na všechny jsou stejné požadavky, že musí mít vůdcovskou zkoušku a praxi a tak. A volby hlídá volební komise, která je nestranná, protože v ní není nikdo, kdo kandiduje. A hlavně to, že vůdce střediska volí sněm, na kterém jsou všichni.“ Na moje tázavě vytažené obočí rychle doplnil: „Všichni činovníci.“

„Bezva. Prostě volební řád je shrnutí **zkušeností**, jak to udělat, aby volby byly spravedlivé. A nejenom spravedlivé. Taky praktické...“

Matěj mi skočil do řeči: „Spravedlivé to je. Ale praktické? Je to hrozně složité. Dvoukolová volba a všechny komise a tak. Na středisku by se to dalo udělat určitě mnohem jednodušeji. Většinou máme míň kandidátů, než funkcí. A jinde je to asi taky tak. Stačilo by zvednout ruku, že jsme celí rádi, že vůbec někdo kandiduje a zvolit je.“

„A na okrese? Na kraji? Na valném sněmu?“

„No ... tam by to už tak jednoduše nešlo. I když u nás na okrese prý taky moc lidí nekandiduje. Na kraji nevím, ale na valném sněmu je asi kandidátů víc. A vypadalo by to divně, kdyby se na volbu náčelníka jen tak zvedla ruka.“

„Dobrá, souhlasím. Mohli bychom si všechny ty složitosti jako dvoukolovou tajnou volbu a kandidátní listiny a volební komisi a všechny tyhle věci nechat jenom na vyšší stupně a na středisku to dělat jednoduše. Prostě jenom zvednout ruku. Šlo by to. Ale ti, kdo psali volební řád, zjevně došli k závěru, že by to nebylo dobře. Zkus přemýšlet o tom, proč usoudili, že to má být takhle složité i na středisku. Jaké měli asi důvody?“

Odpustil jsem si informaci o tom, že jsem jedním z těch, kteří ten volební řád psali. Chtěl jsem, aby Matěj sám udělal ten přelomový krok: aby se přestal dívat na předpisy jako na bezduchou buzeraci, která normálním lidem jen překáží. Aby se na předpisy opravdu díval jako na zkušenost, aby hledal jejich smysl a důvody, které měl „zákonodárce“ pro právě takové znění.

„No ... kdyby to na středisku bylo hodně jednoduché, tak by to fungovalo, kdyby nebyl žádný problém. Ale ... kdyby třeba náš střediskový byl takový ... že bychom se ho chtěli zbavit ... pak by ta tajná volba byla dobrá.“

„Hmm,“ přikývnul jsem spokojeně, „a nešlo by hlasovat veřejně, kdyby všechno bylo v pořádku a tajně, kdyby nebylo?“

„No ten střediskář by si asi nemyslel, že je něco v nepořádku. A někdo by se musel zvednout a říct, že navrhuje tajné hlasování. A to by asi nikdo nechtěl udělat. Protože by bylo jasné, proč to dělá. I tomu střediskáři.“

„Přesně! Všechny ty složitosti začnou být hrozně důležité, když mají lidi problém se dohodnout. To platí o předpisech obecně a většinou jsou právě na to nachystané. Možná proto občas znějí tak nesmyslně komplikovaně a úředně. Ale když si představíš, že jsou problémy, že se lidem nedaří se dohodnout...“

Matěj zamyšleně kývnul: „Vzpomněl jsem si, když nám Akela, to je náš střediskář, vyprávěl, jak to vypadalo před deseti lety. Trhli se tenkrát s několika oddíly z jiného střediska. A před tím se tam dva roky hádali. Ten poslední sněm prý byl hodně ošklivý... Jo, na to jsou takováhle pravidla asi přiměřená.“ Zazubil se: „Dobrá, přesvědčil jsi mě!“

„Ještě je přinejmenším jeden další důvod, proč mít stejná pravidla ,dole' i ,nahore'. Zkus na něj přijít. Napovím ti, kdo tam ,nahore' bude na sněmu volit?“

„Aha. Budou to zase lidi ze středisek. A když to budou mít všechno natrénované ze střediska, tak s nimi nebude moct nikdo manipulovat.“

Hele to jsou všechny předpisy takhle podezírávé?“

„To, že jsem paranoik, pane doktore, neznamená, že po mně nejdou,“ odpověděl jsem mu svým oblíbeným vtipem. „Ano, většina předpisů je poněkud podezírává. Pořád si domýšlejí, co by se stalo, kdyby se něco stalo. Kdyby bylo jasné, že lidi se vždycky dohodnou, a nebudou s tím mít žádný problém, nepotřebovali bychom žádné předpisy.“

„No jo. Nikdy jsem o tom takhle nepřemýšlel. Říkáš, že to platí pro všechny předpisy?“

„Víceméně ano. A když se podíváš na právní předpisy, tak tam je to ještě horší. Takový trestní zákon, to je teprve čtení... No nic. Pojdme ještě na chvíli k tomu volebnímu řádu. Když se podívám na tu tvoji tabulku,“ ukázal jsem prstem, „tak to úplně nejdůležitější se z ní nedozvím!“

Matěj se chvíli tvářil nechápavě a pak se usmál: „Myslíš, k čemu taková kandidátní nebo volební komise je?“

„Velmi dobře, studente!“ zvedl jsem profesorsky prst. „Řekněte nám tedy,“ pokračoval jsem ve stejném tónu, „jaký že je účel komise kandidátní?“

„Kandidátní komise je když...“ Matěj chvíli napodoboval rozechvělý hlásek čtvrtáka zkoušeného ze zeměpisu, ale pak zvažněl: „To není moc jednoduchá otázka. Řekl bych, že má posoudit, kdo smí kandidovat a kdo ne.“ Podíval se na můj nejistý výraz a vysvětlil: „Ne, že by rozhodovali, kdo se jim líbí a kdo ne, to udělají až voliči na sněmu, ale posoudí, jestli kandidáti splňují všechny požadavky podle volebního řádu. Jestli mají zkoušky a tak.“

„Dobře. Ale proč se na to dělá nějaká speciální komise? Proč to neudělá třeba středisková rada? Nebo přímo sněm?“

„Hm, středisková rada, to by asi šlo. Ale ve střediskové radě je nejspíš dost těch, kteří budou znovu kandidovat. A bylo by lepší, kdyby to posuzování dělal někdo jiný.“ Přikývnul jsem. „A sněm ... to by bylo dost nepraktické. Všichni by si museli prostudovat všechny ty podklady, ty ... kandidátní listiny. A na velkém sněmu jsou třeba stovky lidí. Než by se dohodli, tak by to trvalo hrozně dlouho. Takže je nejlepší vybrat pár takových, co jim všichni věří a kteří pokud možno nekandidují vůbec a ty to všechno dopředu přečtou. Kdyby něco chybělo, třeba nějaký podpis nebo potvrzení, tak si o něj řeknou, aby se včas doplnil. A pak přijdou na sněm a řeknou: ‚Všchno jsme to zkontrolovali, je to v pořádku, tyhle lidi můžete volit.‘ Nebo naopak řeknou: ‚Frantu volit nemůžete, protože nemá vůdcovskou zkoušku a tak nemůže být střediskář.‘“

„Perfektní. A kdo ty lidi do té kandidátní komise má vybrat? A proč?“

„Rada. Protože svolává sněm. A protože to ani moc nikdo jiný udělat nemůže, když má ta kandidátní komise pracovat už před sněmem a všechno mu to připravit, tak ji těžko může volit až sněm. A když to nemůže být sněm, tak nejvyšší je na středisku rada. Mohla by to třeba udělat i revizka, ale to by nemělo moc logiku. Revizka se stará hlavně o peníze a účetnictví a tak. Volby moc neřeší.“

„Když tohle budeš vědět u zkoušky, tak mě vůbec nebude vadit, že si

nepamatuješ, jak dlouho před sněmem se ta komise má dát dohromady. Ujišťuji tě, že si to já nepamatuji taky.“ Matěj se na mě podíval trochu překvapeně. „Opravdu si to nepamatuji. Když budu připravovat volební sněm, tak si to najdu. Stačí vědět, že nějaká kandidátní komise existuje a že se má svolat dopředu. A jak moc dopředu, to je ve volebním řádu.“ Podíval jsem se znovu na Matějovu tabulku. „Máš tady i volební komisi. K čemu ta je dobrá?“

„Aby řídila volby. A počítala hlasy. Protože lidi na sněmu dělají křížky do nějakého formuláře nebo něčeho takového a někdo musí spočítat, kolik kdo dostal hlasů. Jasně, chystáš se mě zeptat, proč zrovna volební komise, proč to nemůže dělat někdo jiný. No měl by to dělat někdo, kdo sám nekandiduje. Jednak, aby nemohl volby zfxlovat - jsme paranoidní, že jednak aby se nemohl podívat, jestli někdo hlasoval pro něj nebo ne. Já vím, hlasování je tajné, ale když jsme třeba na sněmu dopisovali jména z pilných návrhů, tak by se dalo podle písma poznat, jak kdo hlasoval.“

„Bezva. Mimochodem u volební komise máš napsáno, že její člen ve volbách kandidovat nesmí, u té kandidátní jen to, že by neměl. Tušíš proč?“

„No, v obou případech je lepší, když se kandidující do těch voleb moc nepletou. A u té kandidátní ... hm. Moc nevím. Snad jen, že u té volební se to dá snadno zařídit, ta se volí až na sněmu a to už je jasné, kdo kandiduje a kdo ne. Kdežto kandidátní komise se dává dohromady dopředu. A když se pak ukáže, že je třeba málo kandidátů, tak někoho z té komise přemluví...“

„Výborně! Ještě jedna věc z té tabulky. Kdo volí volební komisi? A proč?“

„Volební komisi volí sněm. Vlastně nejenom sněm. Taky rada, která svolává sněm. Blbost, takhle je to: volí ji sněm, ale z návrhů, které předloží jednak rada a jednak jsou z pléna, tedy od delegátů na sněmu. A těch, které navrhne rada, musí být méně než těch, které navrhnou delegáti. A teď proč je to takhle... Volí ji sněm, protože jí volit může. Volební komise pracuje až na sněmu, dřív se po ní nic nechce. A jelikož pracuje pro sněm, tak je logické, že jí volí právě ten. A ti členové, které navrhne rada, to jsou asi ti, kdo se na to dopředu připraví, pořádně si našprtají volební řád a mají všechny formuláře a tabulky a tak, aby to hladce fungovalo. A ty, co je vyberou delegáti, tak ti ohlídnou, že nikdo nepodvádí. A jelikož mají většinu a dopředu se neví, kdo to bude, tak volby nikdo nemůže zmanipulovat.“

„Popsal jsi to úplně přesně. Víš Matěji, tohle je způsob, jak se organizační předpisy nebo zákony učit. Čteš je a u každé věty nebo článku si řekneš: Rozumím tomu? Víím, co to znamená? Snažíš se představit, jak to funguje v praxi. A pak si říkáš: A proč zrovna takhle? Jaký měli důvod to tak napsat? A když nevíš, tak si seženeš někde nějaké komentované znění nebo výklad nebo něco. Pojď si to zkusit ještě na kousku stanov. Treba článek 56:“

56. Právní úkony, které starosta učiní v rozporu s pro něj závazným vnitřním předpisem či rozhodnutím Junáka, jsou platné. Starosta je pak

Junáku odpovědný za právní důsledky takového jednání a odpovídá Junáku za škodu, která tím vznikla.

„Jak tomu textu rozumíš?“

„No ... starosta je statutář, teda statutární orgán Junáka. A jedná za něj.“

„Můžeš to maličko rozvést?“

„No, Junák je ta ...“ chvíli vzpomínal, „...právnícká osoba. Není to člověk, ale organizace, ale stejně má tu ... právní subjektivitu.“ Podíval se na mě tázavě. „To znamená, že může mít majetek. Nebo třeba podepisovat smlouvy a tak. Junák má ale spoustu členů, takže tu smlouvu nemůžou podepsat všichni. A tak má každá právnícká osoba statutární orgán. To je nějaký člověk, a když ten to podepíše, tak je to jako kdyby to podepsali v Junáku všichni. Statutární orgán prostě jedná za organizaci, co udělá on, to se bere, jako že to udělala organizace.“

„V podstatě máš pravdu. Ten ‚statutář‘ nemusí být jenom jeden a za určitých okolností může jednat jménem právnícké osoby i někdo jiný, než statutární orgán, ale nechci to teď komplikovat. Junák má jednoho statutáře - starostu. A ten jedná, navenek' tedy s úřady, různými firmami, organizacemi ... prostě s kýmkoliv jménem celého Junáka. Víš kdo ho zastupuje?“

„Místostarosta.“

„Ano. A teď se znovu zkus podívat na ten článek 56 a řekni mi, co znamená.“

„No, starosta jedná navenek a cokoliv řekne, to platí, že jo? Protože je statutární orgán. Ale máme demokracii, takže starosta není žádný císař. Musí třeba poslouchat valný sněm. Nebo náčelnictvo. Nebo řády. Takže když udělá něco, třeba podepíše nějakou smlouvu nebo tak v rozporu s nějakým řádem nebo s usnesením sněmu nebo náčelnictva, tak vlastně udělal jako statutární orgán něco, co Junák nechtěl. A to by neměl. Jenomže to co podepsal, stejně platí. Protože mimo naší organizaci nikdo nebude číst naše řády. Statutární orgán podepsal, tak Junák bude platit. Ale starosta vlastně neposlechl, takže ho za to Junák může potrestat.“

„Neřekl bych potrestat. To, že ‚odpovídá za škodu‘, to znamená, že když tím jeho rozhodnutím přišel Junák o nějaký majetek nebo utrpěl nějakou jinou újmu, tak to starosta musí nahradit. Ze svého. Ale jinak jsi ten článek vysvětlil úplně dobře. Včetně toho, že jsi pochopil, proč tam je.“

„No, je to zase pěkná paranoia. Zvolíme si někoho za starostu, a ve stanovách hned předpokládáme, že bude porušovat předpisy a poškozovat Junáka. Ale zase když je to ve stanovách, tak jsou možná lidi klidnější, i když nikdo doopravdy nečeká, že by se taková věc stala.“

„Bingo! Zásah, potopeno. Předpisy jsou možná paranoidní právě proto, aby lidi být nemuseli. Můžeš jít každý večer spát a nemusíš se třást strachy, že tě někdo v noci zamorduje. Protože trestní zákon na takovou možnost podezřívavě pamatuje a tím uvádí do chodu celý represivní aparát státní moci, policii, soudy, vězení. Takže i ti, kteří by neměli problém se svědomím, tak mají strach. A ty můžeš klidně spát. S

tím starostou je to samozřejmě v úplně jiné rovině, ale princip je podobný: Předpisy jsou podezřivé, lidi tudíž podezřívá být nemusí.“

„Hm... Budu si na to nějak muset zvyknout. Hele, můžu se na něco zeptat?“ Kývnul jsem. „Skoro celou první přednášku jsi mluvil jen o stanovách. O ostatních řádech jsi se sotva zmínil. Ale stejně jsi řekl, že jim máme rozumět. Proč jsi o nich nepovídal víc?“

„Dobrá otázka. A není vůbec lehká. Máš pravdu, že jsem skoro všechnen čas věnoval jenom stanovám. A to proto, že ... hele, zkus si na to přijít sám!“

„Že jsem radši nebyl zticha! No, asi proto, že stanovy jsou nejdůležitější vnitřní předpis, ne? Jsou důležitější než nějaký řád. Jenže ty řády po nás pak chceš taky... Asi ti připadalo lepší udělat pořádně jeden předpis, než jich několik udělat tak trochu. A vybral sis pochopitelně ten nejdůležitější.“

„Přesně tak! Ale pořád stojí otázka, proč jsem chtěl radši udělat jeden předpis pořádně, než jich několik probrat jen letmo.“

„Ach jo. Jeden předpis pořádně, ostatní vůbec ne ... Fakt je, že když jsem se naučil rozumět stanovám, tak mi čtení těch dalších předpisů už nepřipadalo tak těžké. Poprvé jsem si prohlížel volební řád ještě před přednáškou a to mi to připadalo jako čínština. Pak jsme spolu probrali stanovy a když jsem četl volební řád znovu, tak už mi přišlo, že tomu docela rozumím.“

„Znovu zásah do černého! Já nemám ambice vás tady naučit všechny předpisy Junáka. Jednak bych se je kvůli tomu musel naučit sám, a to se mi nechce. Navíc se každou chvíli mění a spoustu z nich nebudete potřebovat nikdy, nebo než je budete potřebovat, tak budou vypadat úplně jinak. A už vůbec vás nechci učit všechny právní předpisy. To ani nejde. Těch je tolik, že i zkušení právníci jen tuší, které všechny možné předpisy existují. Natož aby je doopravdy všechny znali. Ne, já se vás jen snažím natrénovat, abyste uměli předpisy číst a rozuměli tomu, co čtete. Když budete vědět, že nějaký předpis existuje a budete vědět, kdy se do něj podívat, a když si ho přečtete a budete to chápat ... tak bude tenhle kurz z mého pohledu veleúspěšný.“

„To je asi pravda. Proč jsi nám to neřekl rovnou na té přednášce? Já se docela vztekal, když jsi k volebnímu řádu neřekl ani slovo, jen to, že ho budeš zkoušet.“

„No ... asi mi to připadalo tak jasné, že ... No jo, máš asi pravdu. Říct jsem to měl.“

„Tak příště nezapomeň!“

„Zkusím to. A běž už spát. Já půjdu taky.“

„Myslíš, že se nemusíš šprtát nic jiného než organizaci?“

„Nemusíš,“ zašklebil jsem se. „Organizace je samozřejmě úplně nejdůležitější obor a ...“

„Neříkal jsi nám náhodou, že vůdcovské zkoušky jsou vlastně jeden celek a jednotlivé obory jsou jen dílčí pohledy na ten celek? Takže důležitý je samozřejmě ten celek a jednotlivé pohledy jsou jen příležitosti k ...“

„Jdi do háje,“ zatvářil jsem se na oko otráveně. „Končím přednášku.“

Ve chvíli, kdy přestávám poučovat já tebe, ale poučuješ ty mě, tak to není žádná sranda.“ To už jsem nevydržel a rozesmál se nahlas.

** * **

Zvláštní shodou okolností, našel druhý den ráno Matěj v lese razítko. Zůstalo tam asi po nějaké skautské hře, kterou na Orlovech připravoval někdo před námi. Bylo to malé obyčejné dřevěné kulaté razítko, které tisklo nápis DĚTSKÁ POŠTA. Hračka. Dětsky naivní pohled na byrokratický svět dospělých. Při zkouškách z organizace si Matěj to razítko postavil před sebe jako talisman. Prohlásil, že mu pomáhá formulovat patřičně paranoidní byrokratické formulace, které mě snad uspokojí. A když jsme se v neděli rozcházeli, tak mi to razítko věnoval. Abych prý nezapomněl, že je to všechno jenom hra.

Fyzická subjektivně-právní rozcvička

aneb o některých důležitých pojmech

Než se pustíme do širšího povídání o vnitřním uspořádání Junáka a o právních předpisech, probereme si v této „rozcvičkové“ kapitole několik klíčových pojmů, bez jejichž dobrého porozumění se v dalším textu neobejdeme.

Právní subjektivita

První, čemu se pokusíme porozumět, je „právní subjektivita“. Co tento pojem znamená? Stručně řečeno: schopnost mít práva a povinnosti upravené právními předpisy.

No to jsi mi to tedy vysvětlil!

A hele, razítko! Už jsem si říkal, kdy se asi objevíš. Tak hezky poslouchej a všechno pochopíš. Aspoň doufám...

Právní předpisy, tedy především zákony, vyhlášky a nařízení vlády ukládají nejrůznější povinnosti a zaručují různá práva. Například prodávající má povinnost upozornit na případné vady zboží, kupující má povinnost zaplatit za zboží jeho cenu. Nebo řečeno jinak: kupující má právo na zboží bez skrytých vad a prodávající má právo na peníze za zboží.

Práva a povinnosti mají především lidé. Každý člověk je od narození zapleten do složité sítě právních vztahů. Už nemluvně se může třeba stát dědicem nebo příjemcem daru.

Je ale zjevné, že práva a povinnosti nemají jenom lidé. Práva a povinnosti má třeba i škola, úřad, akciová společnost, politická strana, nadace, občanské sdružení a mnoho dalších. Na druhou stranu tušíme, že třeba skupina cestujících, kteří se sešli v jednom vagónu vlaku, právní subjektivitu jako celek nemá. Každý z cestujících má sám za sebe svoje práva a povinnosti, ale celá skupina subjektem práva není. Jak tedy poznáme, kdo má právní subjektivitu a kdo ne? Odpověď je vcelku jednoduchá:

Právní subjektivitu má každý člověk už od narození a dále subjekty, o nichž to stanoví zákon.

Tak moment!. Tuhle říkali na čekatelkách, že středisko má právní subjektivitu a oddíl ne. To mi chceš namluvit, že nějaký zákon řeší skautské oddíly a střediska?

Právní subjektivita

Nikoliv konkrétně skautská střediska a oddíly. Ale existuje pro nás velmi důležitý zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů. A ten říká, že občanské sdružení, které splní zákonné podmínky, má právní subjektivitu. A jelikož Junák je občanské sdružení, tak má právní subjektivitu. Stejně jako třeba Pionýr, Liga lesní moudrosti, Česká tábornická unie a mnoho dalších. A ten zákon dále říká, že stanovy občanského sdružení určí, které jednotky sdružení mají právní subjektivitu. A stanovy Junáka určují, že střediska právní subjektivitu mají a oddíly ne.

Tak ještě jednou: právní subjektivitu mají lidé a další subjekty, o kterých to stanoví zákon. V právu se lidem říká **fyzické osoby** a těm ostatním, kteří mají právní subjektivitu, ale nejsou to fyzické osoby, se říká **právnícké osoby**. Právnícká osoba je tedy každý subjekt, který má práva a povinnosti, ale není to člověk. Právnícká osoba je ten subjekt, o kterém to stanoví zákon. Souhrnně se fyzické osoby a právnícké osoby obvykle nazývají jen „osoby“ (subjekty).

To je jasné. Subjekty mají právní subjektivitu.

Ano, docela jasné.

Způsobilost k právním úkonům

Způsobilost k právním úkonům

Další důležitým pojmem je **právní úkon**. Právním úkonem je nějaká činnost, která má právní důsledky. Právní úkon je tedy jasný a srozumitelný projev vůle k tomu, aby nastala nějaká právní skutečnost. Typickým právním úkonem je podpis smlouvy.

Zkus si teď představit úplně malé dítě. Nemluvně. Víme už, že má právní subjektivitu - může se třeba stát příjemcem daru. Je ale způsobilé k právním úkonům?

To asi těžko. Neumí ani mluvit, natož podepsat smlouvu. Kdepak.

A co když třeba povyroste? Představme si, že je mu osm. Myslíš, že už může uzavřít smlouvu?

Asi ne. Já si teda neumím představit žádné osmileté dítě, které uzavírá smlouvy.

A to se zase mýlíš. Já znám spoustu dětí, které uzavírají smlouvy.

???

Abychom tomu porozuměli, musíme si uvědomit, že uzavřená smlouva zdaleka nemusí mít písemnou podobu. Jen u některých typů smluv zákon vyžaduje, aby byly písemné, třeba smlouva na prodej nemovitosti. U většiny smluv však stačí k uzavření i nějaký jasný projev vůle. Představme si to naše osmileté dítě, jak stojí v pekařství, podává paní za pultem dvě koruny a říká: „prosil bych jeden rohlík“. A paní si od něj vezme peníze a podá mu rohlík. Právě uzavřeli kupní smlouvu.

Smlouvu o koupi rohlíku tedy osmileté dítě uzavřít může, se smlouvou o výměně tatínkova auta za novou počítačovou hru by ale asi neuspělo. Zákon říká, že plnou způsobilost k právním úkonům mají lidé dospělí, plnoletí, tedy starší osmnácti let. Ti mladší pak mají způsobilost pouze k úkonům přiměřeným jejich vyspělosti. Úkony, které jejich věku a schopnostem nejsou přiměřené, za ně dělají jejich rodiče.

Možná se někomu vnučuje otázka, jak se pozná, že nějaký právní úkon je schopnostem dítěte přiměřený. Odpověď není vůbec jednoduchá a ve sporných případech by to řešil soud. A ten by zjišťoval, zda si dítě bylo vědomo v plném rozsahu důsledků svého jednání a zda „vědělo, co dělá.“

Statutární orgán

Jak je to s právníckými osobami? Jak ty činí právní úkony? Junák má padesát tisíc členů, asi nemůžou smlouvu postupně podepsat všichni. Za právníckou osobu musí dělat právní úkony nějaký orgán. A tak zákon zavádí pojem **statutární orgán**. Stručně řečeno je to ten, kdo dělá právní úkony jménem právnícké osoby. Kdo je statutárním orgánem, to stanoví přímo zákon, nebo k tomu zmocní statut, stanovy, zakládací listina nebo nějaký jiný „základní dokument“ organizace. Zákon stanoví, že statutárním orgánem společnosti s ručením omezeným (eseróčka) je jednatel, statutárním orgánem nadace je správní rada. A zákon stanoví, že statutárním orgánem občanského sdružení je ten, koho určí stanovy občanského sdružení. Stanovy Junáka kupříkladu určují, že statutárním orgánem je starosta.

Statutární orgán je ten, kdo může jménem právnícké osoby činit **veškeré** právní úkony. Za právníckou osobu ale mohou činit právní úkony i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnícké osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé. To přímo říká zákon. Jistě se zase můžeme ptát, co je „obvyklé“. Je asi obvyklé, že koupit rohlíky (jménem skautského střediska a na jeho účet) může prakticky kdokoli - i děti. Nájemní smlouva na nemovitost (klubovnu) už by asi mohla být sporná. A případný spor by opět rozhodoval soud.

**Statutární
orgán**

Organizace Junáka

a vnitřní právní předpisy

Proč pitvat Stanovy?

...té chvíli už se rozhodně nedalo říkat večer, už dávno odbila desátá i jedenáctá a ve tvářích delegátů X. Valného sněmu Junáka již byla jasně patrná únava z dlouhého jednání. Ve vsetínském společenském sále se právě rozhodovalo o nejzásadnějších možných změnách, které se tak či onak dotknou celého hnutí od nejmenšího vlčete po Svojsíkův oddíl, o změnách Stanov Junáka - svazu skautů a skautek ČR...

V onu sobotu 20. října 2001 (tedy spíše až v neděli 21. října nad ránem) nakonec k usnesení došlo a po úmorném jednání byla nakonec zásadní novela Stanov Junáka - svazu skautů a skautek ČR přijata a později po krátkých průtazích i akceptována Ministerstvem Vnitra ČR, čímž padla poslední překážka zásadní změny ústředních orgánů Junáka.

Nastalo období, kdy je nutné novým Stanovám- Junáka svazu skautů a skautek ČR přizpůsobit také všechny řády a směrnice, které na ně jako dokumenty menší právní síly navazují a vzhledem k tomu, že rozumnou novelu řádu neseíše jeden člověk za jedno odpoledne, ale jde o komplikovaný a dlouhý proces, není ještě dnes většina řádů patřičně novelizována. Rozeberme tedy společně s naším „natvrdlým“ razítkem podrobně Stanovy - Junáka svazu skautů a skautek ČR a Volební řád, které jsou aktuální a pro chod organizace zcela zásadní, a zároveň si vysvětlíme základy organizační struktury Junáka a nejdůležitější funkce pro život střediska i celé organizace. O dalších řádech se zmíníme jen okrajově. A mimochodem dál už budeme místo „Stanovy Junáka - svazu skautů a skautek ČR“ psát jenom „Stanovy“. Razítko, bude ti jasné, o kterých stanovách je řeč?

To že jsem ze dřeva ještě neznamená, že jsem natvrdlý, a vůbec nech si ty fórký a pojď radši k věci!

Tak tedy do toho. Stanovy, jak jistě ví už každé vlče, jsou nejvyšším vnitřním právním dokumentem Junáka, který je závazný pro každého člena hnutí i pro všechny organizační a výchovné jednotky. Všechny ostatní vnitřní dokumenty organizace (řády, směrnice, usnesení sněmů i rad organizačních jednotek a další) logicky nesmějí Stanovám odporovat.

Hlava I.

Základní ustanovení

První hlava Stanov obsahuje **ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ**, která říkají, že:

- Junák - svaz skautů a skautek ČR je dobrovolné, nezávislé a nepolitické občanské sdružení ve smyslu zákona č. 83/1990 Sb.

sdružující své členy a členky bez rozdílu národnosti, náboženského vyznání, politického přesvědčení, rasy nebo jiných rozdílů.

- Sídlem Junáka je Praha, Senovážné náměstí 24, 116 47, působnost se vztahuje na Českou republiku, jednacím řeč je česká, správní období je shodné s kalendářním rokem.

- **Základním symbolem Junáka, požívajícím zákonné ochrany** (ochranná známka registrovaná Úřadem průmyslového vlastnictví pod č. 17031), **je lilie s hlavou chodského psa ve štítu na trojlístku.**

- **Junák je členem světových organizací skautek WAGGGS (World Association of Girl Guides and Girl Scouts - Světová asociace skautek) a skautů WOSM (World Organization of the Scout Movement - Světová organizace skautského hnutí) a hlásí se k jejich poslání, principům a metodám. Junák je rovněž členem organizace dospělých skautů ISGF (International Scout and Guide Fellowship - Mezinárodní společenství skautů a skautek).**

Tady asi není nutný další komentář, snad jen stojí za povšimnutí, že úplný název naší organizace zní „Junák svaz skautů a skautek ČR“, nikoliv tedy kupříkladu „Junák svaz skautů a skautek České Republiky“, nebo snad dokonce „Český Junák“. Uvnitř organizace se také používá jen zkrácený název „Junák“, ale vždy, když někde uvádíme „úřední“ název, píšeme ho přesně podle Stanov.

Mezinárodní skautské organizace si také zaslouží podrobnější zmínku, ty však dostanou prostor dále v textu.

Ještě moment. Znamená ochranná známka, že nesmíme mít lilii bez souhlasu někoho z ústředí ani na oddílovém tričku?

Ne, to rozhodně neznamená. Kdokoli je členem Junáka může v souvislosti s Junákem lilií používat. Výslovně mu to dovoluje článek 17 Stanov (Každý člen Junáka má právo ... nosit skautský кроj a užívat skautské symboly.) Ochranná známka zabraňuje použití znaku jinou firmou či organizací. Pokud by tě to zajímalo víc - ale moc na to nevypadáš - přečti si Řád pro ochranné známky Junáka.

Hlava II.

Hlava druhá skrývá **POSLÁNÍ A PRINCIPY JUNÁKA** a těch si každý vůdce musí být náležitě vědom, pátý bod Stanov říká:

Posláním Junáka je podporovat rozvoj osobnosti mladých lidí, jejich duchovních, mravních, intelektuálních, sociálních a

**Poslání
a principy
Junáka**

tělesných schopností tak, aby byli po celý život připraveni plnit povinnosti k sobě samým, bližním, vlasti, přírodě a celému lidskému společenství v souladu s principy a metodami, stanovenými zakladatelem skautského hnutí, lordem R. Baden-Powellem a zakladatelem českého skautingu, prof. A. B. Svojsíkem.

Dále Stanovy výslovně uvádějí znění tří základních principů povinností Junáka i skautského slibu a zákona, jejich výklad však přenechejme spíše oboru Myšlenkové základy skautingu a historie a spokojme se s tím, že víme, že ve Stanovách jsou základní principy zakotveny a jsou tak jednoznačně závazné pro každého člena hnutí. I kdokoli mimo organizaci si z nich může udělat představu o zaměření našeho hnutí.

Hlava III.

Výchovná metoda Junáka

Třetí hlava obsahuje **VÝCHOVNOU METODU JUNÁKA**, tedy prostředky, které dobrý vůdce dnes a denně používá v činnosti svého oddílu (mj. hra, pobyt v přírodě...), z hlediska organizace stačí vědět, že je Stanovy uvádějí, podrobně se o nich asi budete bavit spíše s instruktory Metodiky a Vedení oddílu.

Hlava IV.

Členství v Junáku

Z hlediska našeho oboru je naopak velmi důležitou hlava čtvrtá, která upravuje **ČLENSTVÍ V JUNÁKU**, a kde se o něm píše:

Členem Junáka se může stát každý, kdo pobývá na území České republiky v souladu se zákonem a souhlasí s posláním, principy a výchovnou metodou skautského hnutí.

Takže nějaký Řek, který tady bydlí, se může stát členem Junáka?

Razítko! Přečti si znovu pořádně první hlavu: "sdružuje své členy ... bez rozdílu národnosti". Pokud tady někdo legálně bydlí, má právo být členem Junáka. Jeho národnost nebo státní příslušnost v tom nehraje žádnou roli.

Členství v Junáku je individuální nebo čestné.

Mladší členové Junáka jsou členové do osmnácti let věku.

Dospělí členové Junáka jsou členové starší osmnácti let, a dělí se na:

- činovníky, kteří vykonávají funkci, do níž byli zvoleni nebo jmenováni v souladu s vnitřními předpisy organizace,

- ostatní dospělé podporující hnutí,
- čestné členy.

Individuální členství vzniká odevzdáním závazné přihlášky, zaplacením členského příspěvku a přijetím organizační jednotkou, u které jednotlivec požádal o členství.

Individuální členství zaniká:

- vystoupením, tj. dobrovolným rozhodnutím člena o ukončení členství, nebo úmrtím,
- neregistrováním se či nezaplacením členského příspěvku nejpozději do jednoho roku od termínu,
- vyloučením (pro jednání, které vážně porušilo Stanovy Junáka).

Čestné členství může být uděleno pouze jednotlivcům, podmínky stanoví Náčelnictvo Junáka.

Já jsem poněkud jednodušší a chápu to tedy takhle, skautem se stanu, když odevzdám přihlášku, nějaká organizační jednotka mě přijme a já zaplatím registrační poplatek. Do osmnácti let věku budu mladším členem, pak automaticky dospělým (to už ale budu mít gumičku pěkně ošoupanou) a pokud budu zvoleno nebo jmenováno do nějaké funkce budu činovníkem. Členem Junáka přestanu být, pokud samo odejdu, pokud nezaplatím příspěvek ani rok po termínu nebo pokud mě za něco vyloučí. Je to tak správně?

V zásadě ano, jen s vylučováním členů je to poněkud složitější, zejména u dospělých (pokud neodejdou sami) musí rozhodnout Výkonná rada Junáka a její rozhodnutí musí přezkoumat Rozhodčí a smířčí rada Junáka, o kterých si povíme později.

Ještě pozor na pojmy, skautem se teoreticky můžeš stát leccak a leckdy (třebas pivním), pod pojmem skaut mají různí lidé různé představy a někdo by možná protestoval proti faktu, že jedině člen Junáka je pravým skautem, z právního hlediska vše výše uvedené platí pouze pro členy naší organizace - Junáka.

Pátá hlava popisuje **PRÁVA A POVINNOSTI** členů Junáka, a to takto:

Každý člen Junáka má tato práva:

- podílet se na činnosti Junáka,
- nosit skautský kroj a užívat skautské symboly,
- být informován o všech závažných skutečnostech, souvisejících s činností Junáka,

Hlava V.

**Poslání
a principy
Junáka**

- získávat skautskou kvalifikaci podle svých schopností,
- podávat návrhy, připomínky a stížnosti.

Každý dospělý člen Junáka má právo být volen nebo jmenován do funkcí v Junáku, nebo být pověřován úkoly v souladu se svou kvalifikací a dalšími vnitřními předpisy a rozhodnutími Junáka.

*Ehm... septám se trochu jako proslulý pan Hujer... Mohlo bych tedy
I já být náčelníkem, kdybych...*

*No ty asi těžko, nevím, kdo by volil takové „hlupoučké“
razítko, ale pokud bys jako člen Junáka dosáhl potřebné
kvalifikace a Valný sněm Junáka Tě zvolil (jak si povíme
dále), teoreticky to možné je.*

Funkční období či mandát činovníků Junáka, nestanoví-li vnitřní předpisy jinak, končí:

- odstoupením, tj. dobrovolným zřeknutím se funkce,
- rozhodnutím orgánu, který činovníka zvolil nebo jmenoval,
- zvolením nebo jmenováním nového činovníka do funkce,
- ukončením členství v Junáku.

Činovníci, a delegáti jimi zvolení, mají právo volit na sněmech organizačních jednotek a na Valném sněmu Junáka. Mají rovněž právo navrhnout svolání mimořádného sněmu nebo se pro jeho svolání vyslovit.

Členové Junáka jsou povinni respektovat poslání, principy a metody skautského hnutí, složit skautský slib a řídit se jím, dále pak musí být registrováni a platit členské příspěvky (s výjimkou členů čestných).

Činovníci jsou povinni seznámit se s povinnostmi plynoucími z jejich funkce a plnit je odpovědně a jak nejlépe dovedou, vzdělávat se a pečovat o rozvoj své osobnosti. Činovníci, jimž byla svěřena výchova mládeže, jsou povinni vychovávat ji v duchu základních principů skautského hnutí.

Tady asi není příliš co vysvětlovat, to musí chápat i naše razítko.

Hlava VI.

**Organizační
struktura
Junáka**

Oblíbeným odstavcem našeho oboru je Hlava šestá pojednávající o **ORGANIZAČNÍ STRUKTUŘE JUNÁKA**. Říká se v ní v zásadě toto:

Organizační struktura Junáka se skládá z jednotek ZÁKLADNÍCH, VYŠŠÍCH a ZVLÁŠTNÍCH a z Junáka jako celku.

Junák jako celek je občanské sdružení ve smyslu Zákona o

sdužování občanů a je právnickou osobou ve smyslu Občanského zákoníku. Junák jako celek smí být zrušen jen rozhodnutím Valného sněmu. Zakládání, slučování, dělení a rušení ostatních jednotek organizační struktury upravují vnitřní předpisy Junáka. Junák jako celek je spravován ústředními orgány (o kterých se dovíme dále).

Vyšší organizační jednotky jsou Junácké kraje a okresy. Ty svou působností zpravidla odpovídají krajům a bývalým okresům, jak je známe ze zeměpisu. Platí, že kraj spravuje několik okresů a je jim fakticky nadřízen. Okres je pak dále nadřízen základním organizačním jednotkám. Vzhledem ke krátké tradici krajů, však zatím tyto neplní vždy na 100% úlohy jim přidělené, ale postupně se zabíhají. Junácké kraje i okresy mají velmi podobný systém správních orgánů.

Nejvyšším orgánem každé jednotky je její sněm, který může rozhodovat o všem v rámci dané jednotky, co není upraveno předpisy ústředních orgánů a zároveň volí další orgány jednotky. Průběh sněmu je upraven Volebním řádem (na ten ještě přijde řeč). Svolat sněm je však velmi náročné, a proto je pro období mezi sněmy volena rada dané jednotky, která rozhoduje o všech věcech, které sněm nebo předpisy ústředních orgánů neupravily. V jejím čele pak stojí tzv. předseda rady, který je statutárním orgánem jednotky a jeho zástupce místopředseda rady. Složení rady upravují vnitřní řády Junáka a zpravidla k němu náleží zástupci podřízených jednotek, zpravodajové pro různá odvětví činnosti (zejména výchovní a organizační), tajemník a hospodář, popř. pokladník a další.

Hospodaření vyšší organizační jednotky (a všech podřízených) pak kontroluje revizní komise příslušné jednotky, kterou rovněž volí sněm a která je na radě jednotky zásadně nezávislá (aby ne, když ji má kontrolovat) a jejíž členové tudíž samozřejmě nemohou být členy této příslušné rady.

Vyšší i základní organizační jednotky Junáka mají právní subjektivitu, která je odvozena od právní subjektivity zakladatele (zpravidla jednotky nadřízené - výjimku tvoří vztahy kraj-okres, kde kraje, jelikož vznikly později než okresy, nemohou být pro okresy zakladateli - zakladatelem okresů i krajů je ústředí, tedy Junák jako celek, střediska pak jsou založena okresy).

Základní organizační jednotky Junáka jsou střediska (pozemní skauti) a přístavy (vodní skauti). V zásadě fungují velmi podobně jako okresy a kraje, jen nesmí zakládat žádné další organizační jednotky. Jejich nejvyšším orgánem je rovněž sněm (střediska), který také volí radu (střediskovou), která „vládne“ mezi sněmy, v jejím čele stojí vůdce střediska, který je jeho statutárním orgánem, a jeho zástupce. Základní organizační jednotky pod sebou přímo sdužují jednotky výchovné, tedy oddíly (roje, smečky, kluby OS...) a potažmo i jednotlivé členy. Výchovné jednotky na rozdíl od

**základních i vyšších organizačních nemají právní subjektivitu (někde jinde si zevrubně vysvětlíme, co to znamená)!!!
I středisko má svou revizní komisi.**

Zvláštní organizační jednotky Junáka také nesmí zakládat další organizační jednotky a jsou založeny zvláštním statutem, tedy řádem schváleným Náčelnictvem, který určí jejich strukturu řízení, povinnosti práva a úkoly.

Pravomoci a povinnosti jednotlivých organizačních jednotek i jejich činovníků pak upravují vnitřní řády (zejména Organizační řád, Systemizace, Hospodářský řád, Revizní řád...).

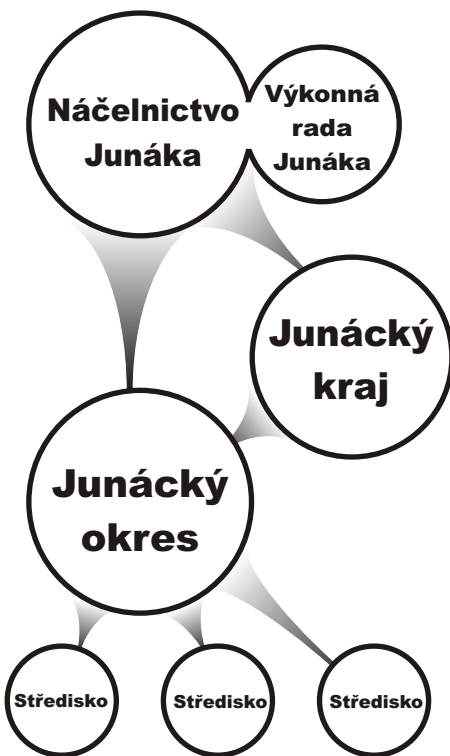
Svojsíkův oddíl stojí jako čestná jednotka úplně mimo organizační strukturu Junáka.

Tak jak, razítko, je Ti to zřejmé?

Hmm... ani moc ne, ale zejména nevím, co je to status... Statoš... no ten starobní uragán a právní subje... subjo... no ta subhováčina.

Ty jsi ale hlava, tedy promiň, držátko dřavé, právní subjektivitu i statutární zastoupení už jsme probrali v rozcvičce, koukej si to ještě jednou přečíst, nebo bude zle. A pro jistotu Ti ještě zkusím zjednodušené schéma organizační struktury Junáka nakreslit.

Hlava VII.

**Usnášení,
závazné
předpisy
a rozhodnutí
pro činnost**

Hlava sedmá, která řeší **Usnášení, závazné předpisy a rozhodnutí pro činnost**, je těžko smysluplně zkrátitelná, protože sílu a působnost vnitřních právních dokumentů je zkrátka nutné znát, což na druhé straně není těžké, protože má svou logiku. Nejprve si řekneme o tom, jak se v Junáku vlastně hlasuje.

Všechny orgány Junáka se usnášejí zjevným hlasováním, na přání alespoň čtvrtiny přítomných hlasováním tajným. Rozhoduje prostá většina přítomných za účasti alespoň poloviny k hlasování oprávněných členů příslušného orgánu, pokud Stanovy Junáka nebo jiné vnitřní předpisy či rozhodnutí nestanoví jinak.

Rozumíš tomu?

No ... zjevné hlasování je asi to, že všichni zvednou ruku, jestli jsou pro nebo proti, ne? A tajné hlasování to jsou nějaké lístečky, co se hází do krabice, že jo? Ale ty většiny a poloviny ... to mi nedochází.

No, vidíš, to zjevné a tajné hlasování jsi pochopilo docela dobře. Normálně se hlasuje tak, že se ví, jak kdo hlasoval. Ale pokud si alespoň čtvrtina přeje tajné hlasování, tak se hlasuje těmi lístečky, to je jeden z případů, kdy se musí většina podvolit menšině. Tři čtvrtiny chtějí hlasovat jen zvednutím ruky, čtvrtina chce lístečky ... a má je! Ale většinou rozhoduje většina. Takže když sedí třeba na radě deset lidí, musí jich být „PRO“ alespoň šest, protože to je většina. Pokud by „PRO“ byli čtyři, dva byli „PROTI“ a ostatní se zdrželi hlasování, tak návrh neprošel, protože nebyla většina „PRO“ (i když „PRO“ jich bylo víc, než „PROTI“). No a aby rada vůbec mohla hlasovat, musí se jich sejít alespoň polovina. Takže když má rada čtrnáct členů, musí se jich sejít alespoň sedm. Ted' už je ti to snad jasné.

Všechny jednotky a orgány Junáka se při své činnosti řídí právními předpisy a vnitřními předpisy a rozhodnutími. Jsou to v pořadí podle „právní síly“:

- Stanovy Junáka,
- usnesení Valného sněmu Junáka,
- řády Junáka,
- usnesení Náčelnictva Junáka,
- směrnice Junáka,
- rozhodnutí Výkonné rady Junáka,
- pokyny a rozhodnutí zpravodajů Výkonné rady Junáka,
- předpisy a rozhodnutí orgánů organizačních jednotek v rozsahu jejich působnosti.

To, že předpis má vyšší právní sílu znamená, že má přednost. Kdyby například nastal rozpor mezi Stanovami a nějakou směrnicí, tak pravdu mají Stanovy, protože mají vyšší právní sílu. Ostatně taková směrnice by se vůbec neměla vyskytnout, jak uvidíme dále.

Junák se rovněž řídí stanovami WOSM a WAGGGS a závaznými usneseními jejich orgánů.

Řády jsou dlouhodobě platné předpisy, které v návaznosti na Stanovy Junáka určují hlavní úkoly, práva a povinnosti členů, jednotek a orgánů Junáka a upravují vnitřní život Junáka.

Řády Junáka schvaluje Náčelnictvo Junáka a podepisují je náčelní dívčího kmene, náčelník chlapeckého kmene a starosta Junáka. Výjimkou jsou dva řády: Volební řád Junáka a Jednací řád Valného sněmu Junáka. Jelikož těmi se řídí valný sněm a to je orgán nadřízený náčelnictvu, má do toho také co mluvit a může tyto řády měnit.

Usnesení Náčelnictva Junáka jsou rozhodnutí, jimiž náčelnictvo plní povinnost uloženou mu stanovami, nebo jimi zavazuje své členy, nebo Výkonnou radu Junáka a její členy, nebo organizační jednotky či orgány jím zřízené a jejich členy. Náčelnictvo tedy nemůže „obyčejným“ usnesením úkolovat kohokoliv, ale jen některé orgány a činovníky. Pokud chce přijmout usnesení závazné pro všechny, musí to udělat formou řádu. (Stejně tak ve státní správě parlament, když chce něco uložit všem, musí na to schválit zákon.)

Směrnice Junáka jsou předpisy vydávané Výkonnou radou Junáka k jejichž vydání byla Výkonná rada Junáka zmocněna řádem Junáka nebo usnesením Náčelnictva Junáka, nebo které podrobněji rozpracovávají ustanovení některého řádu, nebo jimiž Výkonná rada Junáka naplňuje jiné své úkoly a jejich platnost je časově omezena. Výkonná rada tedy může (na rozdíl od náčelnictva) úkolovat kohokoliv prostřednictvím směrnic (to jsou taková „vládní nařízení“), ale může to dělat jen v případech vymezených stanovami.

Rozhodnutí Výkonné rady Junáka jsou akty, kterými Výkonná rada Junáka naplňuje své úkoly a nemají charakter obecného předpisu. Rozhodnutím výkonné rady je i samostatný právní úkon starosty či místostarosty v rozsahu jejich pravomocí.

Pokyny zpravodajů Výkonné rady Junáka jsou obdobné předpisy jako směrnice Junáka, které však schvalují zpravodajové v rozsahu svých kompetencí stanovených řády a směrnicemi (to jsou takové „vyhlášky ministrů“). Kupříkladu zpravodaj pro výchovu činovníků může vydávat pokyny k pořádání vzdělávacích akcí, jejich hlášení apod. K tomu jej totiž zmocňuje Řád pro vzdělávání činovnic a činovníků Junáka. Zpravodajové mohou ve stejném rozsahu činit i další rozhodnutí, která nemají charakter předpisu. Tak kupříkladu zpravodaj pro výchovu činovníků může povolit výjimku na pořádání akce, která nesplňuje některou z podmínek řádu.

Pokud předpis nebo rozhodnutí nižší síly je v rozporu s předpisem nebo rozhodnutím vyšší síly, platnost sporné části nebo celého předpisu či rozhodnutí nadřízený orgán zruší nebo pozastaví.

Představme si třeba, že středisková rada přijala usnesení, že vůdcovských zkoušek, které bude pořádat, se mohou zúčastnit i uchazeči, kteří nemají čekatelskou zkoušku. Takové usnesení je v rozporu s již zmíněným Řádem pro vzdělávání činovnic a činovníků Junáka (ŘVČČJ). To by se samozřejmě vůbec stát nemělo, ale když už se to stane, pak nějaký nadřízený orgán (v tomto případě okresní rada nebo možná zpravodaj VRJ pro výchovu činovníků) takové rozhodnutí zruší. Mohl by také zrušit jen část přijatého usnesení, pokud by v jednom usnesení bylo zároveň rozhodnuto, že se zkoušky budou pořádat a že se jich mohou zúčastnit i uchazeči bez ČZ, stačilo by zrušit jeho druhou část.

Pokud je některé z ustanovení předpisů nebo rozhodnutí v rozporu s ustanovením předpisu nebo rozhodnutí stejné síly, použije se přednostně ustanovení, které obsahuje zvláštní úpravu oproti obecné. Nelze-li určit, které ustanovení je obecné a které zvláštní, použije se přednostně ustanovení pozdějšího předpisu nebo rozhodnutí. Zase pro ilustraci, představme si, že nejprve okresní rada přijme obecné usnesení, že vedením okresních akcí budou pověřováni jen volení členové okresní rady. To je jistě možné. Jenomže o něco později (dalším usnesením) pověří vedením okresního srazu bratra Voříška, který vůbec členem ORJ není. Mezi oběma usneseními je zjevně rozpor, co s ním? Pověření bratra Voříška je zjevně pro daný případ konkrétnější (tzv. „zvláštní úprava“), než obecné ustanovení o vedení okresních akcí (tzv. „obecná úprava“). Přednost má tedy usnesení druhé a br. Voříšek povede okresní sraz. Mimochodem, kdyby se nedalo rozhodnout, co je „obecné“ a co „zvláštní“, stejně by ten sraz vedl podle pravidla o pozdějším rozhodnutí.

Předpisy a rozhodnutí má právo vykládat orgán, který je přijal (protože ten nejlépe ví, co tím vlastně myslel) nebo orgán, který je k tomu zmocněn, kupříkladu ŘVČČJ stanoví, že jej může vykládat i zpravodaj VRJ pro výchovu činovníků..

Další předpisy a rozhodnutí mohou vydávat orgány Junáka nebo činovníci, pokud je k tomu zmocní některý z řádů Junáka, ten také stanoví rozsah a působnost takového zmocnění. Kupříkladu ŘVČČJ stanoví, že vůdce lesní školy může stanovit další podmínky pro přijetí na lesní školu. Nebo volební řád stanoví, že okresní rada svolává okresní sněm a stanoví počet jeho delegátů. Amnoho dalších.

Já nevím, mám v tom nějaký hokej, je toho moc, můžeš mi to říct česky?

*No zkusím to, ale jen velmi krátce a dokud nepochopíš, co stojí nahoře, stejně Ti to nepomůže. Tak to hlasování už je snad jasné. A s předpisy je to takhle - logicky největší sílu mají **Stanovy**, které může měnit jen Valný sněm, a to*

dvoutřetinovou většinou, po nich jsou nejsilnější **Usnesení Valného sněmu**, na kterých se musí shodnout jen více než polovina jeho delegátů. Jim pak jsou podřízeny **Řády**, které musí poměrně složitě schvalovat Náčelnictvo a pod nimi pak stojí **Usnesení Náčelnictva** (jako celku, jednotliví členové NJ včetně Náčelníka a Náčelní v tomto směru nic sami rozhodnout nemohou), která vznikají o poznání jednodušší procedurou. Jim pak musí odpovídat **Směrnice**, které zpravidla z pověření náčelnictva vydává Výkonná rada Junáka (VRJ). Jednotliví zpravodajové VRJ mohou ve svém oboru působnosti vydávat **Pokyny** platné pro celé hnutí. Každá organizační jednotka pak v rozsahu své působnosti může vydávat další předpisy, ale závazné pouze v rámci své oblasti působnosti, tedy ne pro celé hnutí a rozhodně vždy v souladu s předpisy silnějšími. Logicky zde platí poslušnost síly dokumentů podle orgánu, který je schválil (nejsilnější jsou předpisy přijaté sněmem, pak přijaté radou a pak jednotlivými zpravodaji). Platí zde také poslušnost zřizovatel - zřízený (tedy okres je výš než jemu podřízené středisko, ovšem u krajů je to poněkud sporné). Na stejné úrovni pak má vyšší sílu předpis (který se zpravidla někde nějak publikuje, platí dlouho a pro hodně lidí), než „obyčejné rozhodnutí“. Takže řád má vyšší sílu, než obyčejné usnesení náčelnictva. Je to už jasnější?

Myslím, že ano. Ale ještě mě něco zajímá. Zjevně je teoreticky možné, že bude přijat slabší předpis v rozporu se silnějším. Co se stane, když se na to nepřijde, a co když ano, ale potom co tím stihl vzniknout průšvih?

No, kde není žalobce, není ani viníka, dokud si rozporu nikdo nevšimne, tak většinou slabší předpis platí, i když je fakticky chybný, a to až dokud někomu nezačne vadit. V momentě, kdy se na to pak přijde, ujmeme věci „někdo shora“ a špatný slabší dokument zruší. Není však zpravidla možné jeho platnost zrušit zpětně a pokud tím vznikl „průšvih“ nelze ho přejít a říct, že vznikl kvůli špatnému předpisu, který byl později zrušen. Bylo by poměrně složité najít odpovědnost, ale nakonec by ji asi slízl příslušný statutární zástupce jednotky, která předpis vydala, či přímo ten, kdo jako jednotlivec pokyn vydal (zpravodaj). Problematická by asi byla osobní odpovědnost za rozhodnutí sněmu.

Hlava VIII.

Statutární orgány a jednání jménem Junáka a jeho organizač. Jednotek

Hlava osmá mluví o **Statutárních orgánech** a jednání jménem Junáka a jeho organizačních jednotek.

Každá organizační jednotka s právní subjektivitou (a vůbec každá právnická osoba podle našich zákonů) **má svůj STATUTÁRNÍ ORGÁN** (dále jen statutář). **Ten je fyzickou osobou** (hmatatelným člověkem), která smí jednat navenek jménem celé organizační jednotky. Smí za ní podepisovat smlouvy, uzavírat obchody apod. Jakmile on za

organizaci něco podepíše, je to jakoby s tím souhlasili všichni členové (proto si ho jako zástupce zvolili). Podepíše-li se jménem organizace kdokoli jiný, může být platnost takového úkonu zpochybněna (s výjimkou případu, kdy má od statutáře k jednání plnou moc). Dokonce i když statutární orgán provede jménem organizace něco, co podle vnitřních předpisů Junáka nesmí, jeho jednání je právně platné (mimo Junáka nikoho nezajímá co říkají naše vnitřní předpisy, statutář je prostě statutářem), ale pokud tak způsobí škodu, je povinen ji Junáku nahradit. Pokud však způsobí škodu rozhodnutím, které mu bylo nadřízeným orgánem uloženo, není za ni hnutí odpovědný.

V Junáku, ale i jinde, je typické, že statutář má svého zástupce, který za nepřítomnosti statutáře přebírá jeho pravomoci a jehož rozhodnutí má pak naprosto stejnou váhu jako by jej učinil statutář.

Statutárním orgánem Junáka jako celku je starosta, jmenovaný náčelnictvem (viz dále), kterého případně zastupuje místostarosta. U vyšších organizačních jednotek je to pak vždy předseda příslušné rady (krajské u krajů, okresní u okresů), který má svého zástupce – místopředsedu. U střediska je to jeho vůdce, popřípadě kapitán přístavu u vodních skautů, i tito činovníci pak mají své zástupce.

Ustanovení statutárních orgánů do funkcí na jednotlivých úrovních pak upravují Stanovy, Volební řád a Systemizace. U zvláštních organizačních jednotek určí způsob ustanovení statutáře i jeho pravomoci statut příslušné jednotky.

Takže kdo není statusovním orgánem, třeba vůdce oddílu, nesmí podepsat ani nájemní smlouvu na tábořiště?

No, to není tak jednoduché. Občanský zákoník stanoví, že kromě statutárního orgánu mohou jednat jménem organizace „i jiní její pracovníci nebo členové, pokud je to stanoveno ve vnitřních předpisech právnické osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé.“ Pokud by tedy s takovou smlouvou byli všichni spokojeni, nic by se nedělo. Kdyby ji ale někdo napadl, musel by rozhodnout soud, jestli je obvyklé, aby vůdce oddílu uzavíral nájemní smlouvu na tábořiště. V každém případě je dobře se „sichrovat“ a mít od vůdce střediska podepsanou plnou moc. Mimoходом vůdce oddílu samozřejmě může smlouvu uzavřít svým jménem (Já, Josef Vonásek ..., uzavírám nájemní smlouvu na...), ale pak bude asi mít problém s vyúčtováním nájemného do táborové pokladny. A ten orgán se jmenuje STATUTÁRNÍ, ty trumpeto.

A co má tedy dělat, aby to bylo správně?

Nechat smlouvu na jméno organizace a sehnat podpis vůdce střediska na smlouvu, nebo mít od něj podepsanou plnou moc k podpisu smlouvy.

Hlava IX.

Ústřední orgány Junáka

Hlava devátá říká, jaké jsou **Ústřední orgány Junáka a jejich ustavení**:

Ústředními orgány Junáka jsou:

- **Valný sněm Junáka,**
- **Náčelnictvo Junáka (NJ) v čele s náčelní dívčího kmene a náčelníkem chlapeckého kmene,**
- **Ústřední revizní komise Junáka (ÚRK) v čele s předsedou,**
- **Rozhodčí a smírčí rada Junáka (RSRJ) v čele s předsedou,**
- **Výkonná rada Junáka (VRJ) v čele se starostou.**

Členové těchto orgánů jsou většinou demokraticky zvoleni (nebo demokraticky jmenováni):

- Většina delegátů Valného sněmu je volena „dole“, na okresních sněmech. Delegáty Valného sněmu jsou ještě členové NJ, ÚRK a RSRJ.
- Náčelní dívčího kmene, místonáčelní (zástupkyně náčelní), náčelníka chlapeckého kmene a místonáčelníka chlapeckého kmene volí Valný sněm stejně jako pět dalších členek (žen) a pět dalších členů (mužů). Pak jsou v náčelnictvu ještě další lidé, o těch si řekneme dále.
- Sedm členů ÚRK volí sněm, ti si pak zvolí předsedu.
- Pět členů RSRJ volí sněm, ti si pak zvolí předsedu.
- Starostu Junáka z VRJ jmenuje náčelnictvo.

O vyhlášeném výsledku voleb na Valném sněmu Junáka se pořizuje notářsky ověřený zápis. V případě, že některý z delegátů vznese v průběhu sněmu námitku proti průběhu či výsledku voleb, rozhodne o dalším postupu svým usnesením Valný sněm Junáka. Pokud není námitka vznesena do konce sněmu, nemůže již být výsledek voleb napaden později. V praxi to znamená, že se nikdo nemůže pokusit zpochybnit výsledek voleb poté, co se sněm rozešel. Kdo nepodal námitku včas, „nechť mlčí navždy“.

Příprava a průběh voleb se řídí Volebním řádem Junáka, který schvaluje NJ a předkládá jej k potvrzení Valnému sněmu. Pokud ten znění Volebního řádu nepřijme, musí svým usnesením přijmout Volební řád nový.

Náčelní dívčího kmene (dále jen DK) a místonáčelní DK volí jen ženy - delegátky sněmu; náčelníka chlapeckého kmene (dále jen CHK) a místonáčelníka CHK volí jen muži - delegáti sněmu. Náčelní dívčího kmene je tedy skutečnou reprezentantkou dívčího kmene. A

aby mohla ohlídat, že nikdo nebude dívčí kmen utlačovat, má některé zvláštní pravomoci, které uvidíme dále. Analogicky je náčelník reprezentantem chlapeckého kmene. Místonáčelní a místonáčelník pak jsou od toho, aby své „šéfy“ zastupovali. **Všechny ostatní členy ústředních orgánů volí všichni delegáti a delegátky společně.**

Za členy Náčelnictva Junáka volí sněm pět žen a pět mužů. Pokud jedněch či druhých kandiduje menší počet, zůstávají jejich mandáty neobsazené a počet členů Náčelnictva Junáka se tak dočasně sníží.

Za členy Ústřední revizní komise Junáka volí sněm sedm členů či členek Junáka bez ohledu na pohlaví. Pokud je počet kandidátů nižší než sedm, může Ústřední revizní komise Junáka kooptovat další členy až na plný počet.

Za členy Rozhodčí a smírčí rady Junáka volí sněm pět členů či členek Junáka bez ohledu na pohlaví. Pokud je počet kandidátů nižší než pět, může Rozhodčí a smírčí rada Junáka kooptovat další členy až na plný počet.

Ve volbách jsou vždy zvoleni kandidáti, kteří obdrželi nejvyšší počet hlasů, a to bez ohledu na počet těchto hlasů. Při rovnosti hlasů sněm rozhodne svým usnesením o tom, kdo z kandidátů má přednost. Nezvolení kandidáti se stávají náhradníky na příslušnou funkci v pořadí podle obdržených hlasů.

Pokud v období mezi volbami zanikne mandát náčelní DK, přebírá jej místonáčelní DK, její původní mandát místonáčelní tím zaniká. Pokud v období mezi volbami zanikne mandát místonáčelní DK, Náčelnictvo Junáka zvolí novou místonáčelní ze svého středu, tím zaniká její původní mandát členky Náčelnictva Junáka. Obdobně je tomu s mandátem náčelníka CHK, respektive místonáčelníka CHK.

Pokud zanikne v období mezi volbami mandát některého z členů Náčelnictva Junáka, přebírá jeho mandát náhradník, který je stejného pohlaví, obdržel nejvíce hlasů, s převzetím funkce souhlasí a nepřestal splňovat podmínky pro její výkon. Pokud žádný náhradník splňující tyto podmínky není, mandát zůstává neobsazen a počet členů Náčelnictva Junáka se tak dočasně sníží.

Zkusme si tedy představit, že z nějakého důvodu skončí mandát náčelníka (vzdá se mandátu, přestane být členem Junáka, prostě jakýkoliv důvod). Místonáčelník se automaticky stane náčelníkem. Nového místonáčelníka zvolí NJ ze svého středu, tedy některého z „obyčejných“ členů „povyší“ na místonáčelníka. Tím se uvolní v NJ jedno místo a to obsadí ten muž, který mezi kandidáty skončil ve volbách „první pod čarou“. Pokud by už žádný náhradník nebyl, zůstane

místo neobsazené, na rozdíl od ÚRK a RSRJ zde tedy není možné kooptování (viz dále).

Pokud zanikne mandát některého z členů Ústřední revizní komise Junáka nebo z členů Rozhodčí a smířčí rady Junáka, přebírá jeho mandát náhradník, který obdržel nejvíce hlasů, s převzetím funkce souhlasí a nepřestal splňovat podmínky pro její výkon. Pokud žádný náhradník splňující tyto podmínky není, příslušný orgán kooptuje nového člena z řad členů Junáka. Tato kooptace nabývá platnosti potvrzujícím usnesením Náčelnictva Junáka.

Tokle mi zní velmi jasně, jen nevím, co je to ko...ko...kooptování?

Jestli myslíš kooptování, tak Encyklopedie Universum praví: „Kooptace je přihrání dalšího nebo náhradního člena nějakého voleného sboru ne volbou, nýbrž rozhodnutím jeho volených členů.“ Tedy v našich podmínkách, pokud nebylo zvolen dostatek členů ÚRK nebo RSRJ, popřípadě někdo z těchto orgánů odešel a už není další náhradník, není nutné svolávat znovu Valný sněm, ale stačí, když si stávající členové daného orgánu doplní svůj počet (volí a hlasují pouze oni). A ještě mi dovol kontrolní otázku: Kolik členů ústředních orgánů tedy volí Valný sněm, dokážeš to spočítat?

Náčelník, náčelní, místonáčelník, místonáčelní, po pěti členech Náčelnictva za každý kmen, sedm členů ÚRK a pět členů RSRJ. Je-li tedy dost kandidátů, pak celkem 26 osob.

No výborně, ty mě překvapuješ.

Hlava X.

Valný sněm Junáka

Hlava desátá popisuje **Valný sněm Junáka**:

Valný sněm Junáka (dále jen „sněm“) je nejvyšším orgánem Junáka.

Sněm je schopen usnášení, je-li přítomna alespoň polovina oprávněných delegátů.

Sněm nadpoloviční většinou přítomných delegátů schvaluje, mění a vykládá Jednací řád Valného sněmu Junáka a řídí se jím při svém jednání. Návrh Jednacího řádu Valného sněmu Junáka zveřejní Náčelnictvo Junáka alespoň 30 dnů před sněmem.

Výhradně sněmu přísluší třípětinovou většinou na sněmu

přítomných delegátů:

- **schvalovat, případně měnit stanovy Junáka**
- **rozhodnout o zániku Junáka nebo o omezení jeho samostatnosti či svrchovanosti.**

Sněmu přísluší volit náčelníky a místonáčelníky, členy náčelnictva (po 5 za každý kmen), členy Ústřední revizní komise a Rozhodčí a smírčí rady Junáka.

Sněm prostou většinou přítomných delegátů s oprávněným hlasem:

- a) schvaluje zprávu o činnosti a zprávu o hospodaření předloženou Náčelnictvem Junáka,
- b) bere na vědomí zprávu Ústřední revizní komise Junáka a zprávu Rozhodčí a smírčí rady Junáka,
- c) přijímá usnesení závazná pro všechny členy a orgány Junáka.**

Návrhy usnesení, o nichž sněm hlasuje, mohou předkládat pouze: Náčelnictvo Junáka, Výkonná rada Junáka, Sněm OS, ÚRK a RSRJ ve věcech, které spadají do jejich působnosti, sněmy vyšších organizačních jednotek, krajské nebo okresní rady Junáka (ale ty minimálně tři společně) a další orgány nebo osoby, které k tomu zmocní Jednací řád Valného sněmu Junáka.

Jednací řád může dále omezit právo předkládat návrhy usnesení, nebo vymezit, o kterých usneseních bude sněm jednat.

Pokud delegát v průběhu sněmu dojde k závěru, že přijetí některého z usnesení bylo v rozporu se schváleným Jednacím řádem Valného sněmu Junáka, může proti takovému postupu podat námitku. Po skončení Valného sněmu Junáka již jeho usnesení nelze napadnout z důvodu, že byla přijata v rozporu se schváleným Jednacím řádem Valného sněmu Junáka.

Delegáty sněmu jsou:

- **čínovníci Junáka zvolení organizačními jednotkami v poměru k počtu jejich členů. Jejich počet určí Výkonná rada a způsob jejich volby udává Volební řád. Těchto delegátů musí být minimálně čtyři pětiny**
- **členové Náčelnictva Junáka, Ústřední revizní komise Junáka a Rozhodčí a smírčí rady Junáka.**

Každý delegát sněmu má pouze jeden hlas, i když zastává několik čínovnických funkcí.

Sněm svolá Výkonná rada Junáka vždy, pokud je splněna některá z těchto podmínek:

- **pověří ji tím usnesení Náčelnictva Junáka,**

- **uplynulo více než 42 měsíců od konání posledního řádného sněmu,**
- není obsazena funkce jednoho z náčelníků déle než 30 dnů,
- písemně o to požádá alespoň 1/3 delegátů posledního sněmu,
- písemně o to požádá alespoň jedna čtvrtina všech činovníků Junáka,
- usnesením krajského sněmu o to požádá alespoň 1/3 junáckých krajů, nebo
- Náčelnictvo Junáka po dobu 12 měsíců nepřijme žádné usnesení
- Náčelnictvo Junáka nepřijme žádné usnesení ve věci, kterou mu Výkonná rada po dobu alespoň šesti měsíců opakovaně předkládala k rozhodnutí jako věc zásadního významu pro hnutí.

Sněm může být řádný nebo mimořádný. Za řádný sněm se považuje sněm, na němž proběhne úplná volba orgánů Junáka. Řádný sněm se koná zpravidla jednou za tři roky, nejpozději však do 42 měsíců od konání posledního řádného sněmu.

V obdobích mezi řádnými sněmy může být svolán mimořádný sněm, který má stejné pravomoci jako sněm řádný, s výjimkou úplné volby orgánů Junáka, a řídí se stejnými pravidly. Delegáty mimořádného sněmu jsou:

- delegáti, kteří příslušnou organizační jednotku zastupovali na posledním Valném sněmu Junáka, nebo
- delegáti nově zvolení na sněmu příslušné organizační jednotky v počtu odpovídajícím počtu delegátů na posledním Valném sněmu Junáka.
- O výběru jedné z těchto alternativ rozhodne rada příslušné jednotky.

V obdobích mezi sněmy může Náčelnictvo Junáka vyhlásit korespondenční hlasování o otázkách, které jsou v pravomoci sněmu s výjimkou změny Stanov nebo rozhodnutí o změně svrchovanosti hnutí. Tohoto hlasování jsou oprávněni se účastnit členové Junáka, kteří by byli oprávněnými delegáty mimořádného sněmu. Hlasování se děje písemně podle směrnice vydané Výkonnou radou Junáka na základě usnesení Náčelnictva Junáka. Pokud se hlasování zúčastní alespoň polovina všech oprávněných osob a většina z nich se vysloví pro přijetí návrhu, je výsledek hlasování po jeho zveřejnění považován za právoplatné usnesení sněmu.

Je, myslím, důležité si všimnout, že návrh usnesení VS nemůže podat jen tak někdo a i vlastní svolání sněmu je poměrně komplikovanou záležitostí. Zajímavá je i možnost korespondenčního hlasování. Průběh sněmu a voleb je pak blíže upraven i Volebním řádem a Jednácím řádem VS.

Mezi dvěma Valnými sněmy vládne Junáku Náčelnictvo, které je podřízeno jen stanovám a usnesením Valných sněmů. Jen Valnému sněmu se také zodpovídá ze své činnosti (tedy právně, morálně patrně nám všem). Jeho členy jsou:

- a) náčelní a místonáčelní DK,
- b) náčelník a místonáčelník CHK,
- c) členky a členové zvolení Valným sněmem (po pěti za každý kmen - celkem tedy deset, pokud je dostatek kandidátů),
- d) po jednom zástupci z každého junáckého kraje (celkem máme 14 krajů, tedy i 14 zástupců),
- e) náčelní či náčelník a místonáčelní či místonáčelní kmene OS zvolení na sněmu kmene OS,
- f) hlavní kapitánka či kapitán vodních skautů.

Členové NJ (a totéž platí i pro Ústřední revizní komisi a Rozhodčí a smírčí radu Junáka) nesmějí být zaměstnání v Junáku nebo kterékoliv z organizačních jednotek, pokud na dobu nezbytně nutnou neschválí dvoutřetinovou většinou NJ výjimku. Pokud se člen NJ zaměstnancem stane, jeho mandát člena NJ tím zaniká. Stane-li se takto zaměstnaná osoba členem NJ, musí svůj zaměstnanecký poměr ukončit do 3 měsíců od převzetí mandátu, jinak mandát zaniká. Jinak může členství v NJ skončit dobrovolným odstoupením, odvoláním Valným sněmem, volbou nových členů (Valným sněmem, Krajskými sněmy) nebo vystoupením dotyčného z Junáka.

K činnosti Náčelnictva patří:

- odpovědnost za naplňování usnesení Valného sněmu Junáka,
- schvalování strategií a koncepcí Junáka,
- určování směrů skautské výchovy a kontrola podpory výchovné činnosti v organizačních jednotkách,
- ustavování metodických skupin pro jednotlivé oblasti skautské výchovy a projednávání jejich návrhů,
- projednávání nálezů Ústřední revizní komise Junáka a Rozhodčí a smírčí rady Junáka,
- přijímání dalších usnesení, kterými řídí činnost svoji a orgánů či osob jí ustavených, jmenovaných či pověřených.

Výhradně NJ přísluší:

- **schvalovat řády závazné pro všechny členy a orgány Junáka,**
- **schvalovat rozpočet a plán činnosti ústředních orgánů Junáka,**
- **jmenovat starostu Junáka a Výkonnou radu Junáka, určit v rámci Stanov Junáka meze jejich pravomocí, ukládat jim úkoly a kontrolovat jejich plnění,**
- **stanovit výši odvodů z členských příspěvků pro vyšší organizační jednotky a pro ústředí,**

- rozhodnout o kolektivním členství Junáka v jakékoliv organizaci nebo o ukončení tohoto členství.

Rozhodnutí jsou vynášena výhradně prostřednictvím usnesení, přijatých na zasedáních NJ. NJ má i svůj jednací řád.

Usnesení je platné, pokud bylo navrženo v souladu s Jednácím řádem NJ a přijato nadpoloviční většinou přítomných. Přítomných musí být alespoň polovina ze všech členů NJ (Má-li tedy náčelnictvo celkem 31 členů, musí jich být nejméně šestnáct přítomno a z nich musí být alespoň 9 pro.) **Náčelník a náčelní mají právo vetovat přijetí usnesení** (toto právo se nevztahuje na usnesení o Svolání Valného sněmu.) Využije-li náčelník nebo náčelní tohoto práva a v opakovaném hlasování, je usnesení přesto přijato minimálně třemi pětinami těch, co byli zvoleni na sněmu (náčelní, místonáčelní, náčelník, místonáčelník a 5 + 5 členů), usnesení je platné.

Žádný orgán či osoba nejsou oprávněny jednat jménem NJ a převzít jeho pravomoci, a NJ k tomu ani nemůže žádnou osobu či orgán zmocnit.

Náčelní DK a náčelník CHK svolávají jednání NJ a jednáním předsedají nebo jejich předsedáním pověřují další členy NJ, a to zpravidla po vzájemné dohodě a společně (nedojde-li k dohodě, střídají se v těchto pravomocích, vždy po šestiměsíčních obdobích, měřených od posledního řádného sněmu, přičemž začíná starší z nich).

Hlava XII.

Výkonná rada Junáka

Hlava dvanáctá říká, co je to **Výkonná rada Junáka (VRJ)**, co smí a nesmí.

Výkonná rada Junáka představuje v Junáku výkonnou moc, která se řídí Stanovami a Usneseními Valného sněmu a Náčelnictva Junáka a tvoří ji starosta, který je statutárním orgánem Junáka, místostarosta, který starostu zastupuje v nepřítomnosti a 5-9 zpravodajů.

Členové VRJ nesmí být v Náčelnictvu a stejně jako členové Náčelnictva nesmí být zaměstnanci Junáka, pokud není zaměstnáním přímo členství ve VRJ.

Návrh na složení VRJ předkládá Náčelnictvu Junáka kandidát na starostu a celá VRJ je jmenována spolu se starostou. Jmenuje ji Náčelnictvo Junáka. Jedině jmenováním nové VRJ končí mandát té předchozí. Jednotlivé členy VRJ smí náčelnictvo jmenovat a odvolat pouze na návrh starosty.

VRJ se schází minimálně šestkrát ročně a každoročně předkládá náčelnictvu zprávu o své činnosti a plán na další období, odpovídá také za dodržení rozpočtu Junáka.

Náčelnictvo smí svým usnesením pozastavit nebo zrušit platnost libovolného rozhodnutí VRJ, náčelník nebo náčelní samostatně mohou platnost rozhodnutí VRJ pozastavit na 14 dní a do té doby musí svolat zasedání Náčelnictva, chtějí-li platnost dále omezit nebo zrušit.

VRJ může náčelnictvu předkládat ke schválení návrhy strategických materiálů, řádů či dalších usnesení.

VRJ zřizuje pro řešení úkolů jí příslušejících odbory nebo komise, svěřuje jim úkoly a sleduje jejich plnění. Do vedení těchto orgánů jmenuje činovníky, kteří jí jsou za jejich činnost odpovědní.

Starosta řídí činnost VRJ, jedná jejím jménem a plně odpovídá za její činnost. Vykonává všechny pravomoci, které jsou svěřeny VRJ jako celku; nebo jejich výkonem pověří další členy VRJ, případně jiné osoby nebo orgány. Starosta nese plnou odpovědnost za rozhodnutí, provedené v rámci takového pověření.

Pokud starosta ukončí výkon své funkce, aniž by byl jmenován starosta nový, stává se starostou bez dalšího místostarosta. V případě, že by místostarosta funkci nemohl nebo odmítl převzít, stává se starostou nejstarší ze členů VRJ, který je schopen a ochoten funkci převzít. Pokud žádný takový člen VRJ není, přecházejí pravomoci a úkoly starosty na staršího z dvojice náčelní DK - náčelník CH. Ten neprodleně zajistí jmenování nového starosty a VRJ.

VRJ rozhoduje o vyloučení dospělého člena Junáka.

Jednotliví členové VRJ plní úkoly a vykonávají pravomoci, které:

- a) jim jsou jako zpravodajům svěřeny příslušnými řády a dalšími vnitřními předpisy Junáka,
- b) spadají do kompetence VRJ jako celku a starosta je svěřil do jejich osobní odpovědnosti.

Nápadně mi to připomíná styl vedení našeho státu, nekopčili jsme to tak trochu?

To je dobrý postřeh, náčelnictvo opravdu připomíná parlament, který schvaluje zákony, státní rozpočet, dává důvěru vládě, atd., ale výkonné pravomoci nemá téměř žádné a naopak Výkonná rada připomíná vládu, která se musí podřizovat vůli parlamentu sepsané v zákonech a usneseních, ale rozhoduje o všech operativních věcech a fakticky státu vládne.

Při detailním pohledu se najde i mnoho jemnějších podobností, například možnost návrhu zákonů vládou (u nás možnost návrhu řádu od VRJ), role starosty Junáka a premiéra a mnoho dalších. Tato myšlenka - oddělení moci zákonodárné a výkonné (jak uvidíme dále ještě také moci soudní), ale není ani v našem státě původní, zmiňuje ji už N. Machiavelli ve svém Vladaři (období renesance).

Hlava XIII.

Ústřední revizní komise Junáka

Hlava třináctá mluví o **Ústřední revizní komisi Junáka**.

Ústřední revizní komise Junáka (dále jen ÚRKJ) reviduje veškeré hospodaření Junáka. O své činnosti podává zprávu sněmu. V mezidobí mezi sněmy podává zprávy Náčelnictvu Junáka a Výkonné radě Junáka, ty rovněž uvědomí o zjištěných závadách. Náčelnictvo Junáka a Výkonná rada Junáka jsou povinny zjednat v rámci svých možností nápravu a podat o tom zprávu ÚRKJ ve lhůtě stanovené Revizním řádem Junáka.

Jednání ÚRKJ řídí předseda, jehož ze svého středu volí členové ÚRKJ. Předsedu ÚRKJ zastupuje obdobně zvolený místopředseda. Z titulu své funkce může předseda ÚRKJ navštěvovat i zasedání Náčelnictva.

Členové ÚRKJ nemohou vykonávat žádnou jinou funkci v ústředních orgánech (aby byli nezávislí), ale mohou mít třeba nějakou funkci „dole“ na středisku, okresu apod. Také nesmí být v Junáku zaměstnání, ani na ústředí, ani kdekoliv jinde. Důvodem je opět to, aby je někdo nemohl nežádoucím způsobem ovlivňovat.

Činnost ÚRKJ se řídí Revizním řádem Junáka, který schvaluje Náčelnictvo Junáka.

Ústřední revizní komise (lidově revizka) je pro Junáka něco jako je pro Českou Republiku Nejvyšší kontrolní úřad, je to orgán závislý jen na Valném sněmu (a Revizním řádu schváleném náčelnictvem) a kontroluje hospodaření Junáka jako celku, ale pokud má zájem nebo podezření na nekalosti i hospodaření jednotlivých organizačních jednotek. Stejně jako NKÚ je zpravidla velkým strašákem všech kontrolovaných od VRJ až případně po střediska.

A proč takového strašáka máme, nebylo by lepší nechat to radši být a polehnout se, že je všechno buď v pořádku nebo to nikdo nenajde?

V zásadě nebylo. Pokud si najdeme chybu sami, leckdy ji lze bez výraznějších následků napravit, v momentě kdy

chybu najde opravdový NKÚ nebo Finanční úřad, je zpravidla nadobro zle. Navíc pro všechny, kteří vedou vše tak jak mají, je dobrá revizka nadějí, že pokud odhalí chyby, ukáže na chybující jednotlivce nebo jednotlivé organizační jednotky a průšvih (např. zablokování všech dotací pro hnutí, které může být vyvoláno drobným daňovým nedoplatkem jediného střediska) tak neponese celá organizace.

Hlava XIV.

V Hlavě čtrnácté je psáno o **Rozhodčí a smírčí radě Junáka**.

Rozhodčí a smírčí rada Junáka

Rozhodčí a smírčí rada Junáka (RSRJ) je ústřední orgán Junáka, který řeší závažné spory uvnitř organizace a dbá na to, aby orgány Junáka ve svých rozhodnutích postupovaly v souladu s právním řádem ČR; stanovami a závaznými rozhodnutími orgánů WOSM, WAGGGS, ISGF a dalšími mezinárodními závazky Junáka; Stanovami Junáka, jeho vnitřními předpisy a rozhodnutími. RSRJ rozhoduje pouze v záležitostech týkajících se vnitřního chodu organizace a nevydává nálezy ve věcech, které jsou ve výlučné kompetenci státních orgánů.

RSRJ může zrušit usnesení (rozhodnutí) kteréhokoli orgánu Junáka, pokud je v rozporu s předpisem či rozhodnutím vyšší síly. Usnesení je zrušeno, pokud RSRJ nerozhodne jinak, dnem vyhlášení nálezu. Zruší-li RSRJ ze závažných důvodů některé usnesení (rozhodnutí) se zpětným účinkem, rozhodne zároveň o zrušení nebo ponechání v platnosti navazujících usnesení (rozhodnutí) a provedených úkonů. Dbá přitom na ochranu práv nabytých v dobré víře. Většinou takové „vadné“ usnesení zruší RSRJ až dnem nálezu, tedy předpokládá se, že do doby nálezu normálně platilo. To proto, že rušit něco zpětně může vyvolat „dominový efekt“. Co s usneseními, kterým není co vytknout, jen to, že se opírala o vadné rozhodnutí někoho jiného? Pokud se přeci jenom RSRJ rozhodne zrušit vadné rozhodnutí se zpětnou platností, musí se s tímto dominem nějak vypořádat. Dbá přitom zejména na „ochranu práv nabytých v dobré víře“, tedy aby se neublížilo někomu nevinnému, kdo se jen řídil usnesením o kterém možná nevěděl, že je špatné.

RSRJ rozhoduje v době mezi Valnými sněmy o výkladu stanov a usnesení Valného sněmu Junáka. Rozhodnutí o výkladu stanov nebo usnesení Valného sněmu Junáka je konečné a změnit je může pouze Valný sněm Junáka.

RSRJ přezkoumává každé rozhodnutí o vyloučení dospělého člena Junáka a může je zrušit. Rozhodnutí o vyloučení dospělého člena Junáka není platné, dokud k němu RSRJ nevydá své rozhodnutí.

RSRJ usiluje o to, aby každý spor byl řešen smírně. Dbá při tom, aby jeho

účastníci i další orgány a činovníci Junáka postupovali v souladu se závaznými předpisy a v duchu skautského slibu a zákona. RSRJ rovněž dbá na to, aby každý z účastníků sporu měl spravedlivou možnost obhájit před RSRJ své stanovisko a názor.

RSRJ se při svém jednání řídí Řádem Rozhodčí a smírčí rady Junáka, který schvaluje Náčelnictvo Junáka. Svá rozhodnutí vydává formou nálezu, který musí schválit nadpoloviční většina členů RSRJ. Nálezy jsou veřejné.

Členové RSRJ nemohou vykonávat žádnou jinou funkci v ústředních orgánech Junáka ani v Junáku zaměstnání.

Jednání RSRJ řídí předseda, kterého ze svého středu volí členové RSRJ, zastupuje ho obdobně zvolený místopředseda.

RSRJ může na svá jednání přizvat odborníky ke konzultacím nebo zřizovat odborné pracovní skupiny.

Obdobné orgány mohou zřizovat sněmy VOJ s působností pro příslušnou VOJ.

RSRJ představuje v Junáku poslední složku dělby moci, jak ji známe z demokratických systémů - moc soudní, která dohlíží na dodržování legislativních předpisů vydaných Náčelnictvem, ale také silou ještě vyšší tedy Valným sněmem. Logicky tedy musí být na všech orgánech vyjma Valného sněmu nezávislá.

Hlava XV.

Jmění Junáka

Hlava patnáctá říká, co je to **Jmění Junáka**.

Jmění Junáka je souhrnný název pro veškerý majetek Junáka jako celku i všech organizačních jednotek. Jeho zdrojem jsou členské příspěvky, výtěžky z akcí pořádaných Junákem a z jeho majetku, subvence a dotace, dary, příspěvky sponzorů, majetková účast v obchodních společnostech a jiné.

Organizační jednotky nabývají svého majetku, jsou pověřovány správou majetku Junáka (jako celku) a jsou oprávněny s tímto majetkem nakládat v rozsahu své působnosti, pokud Stanovy nestanoví jinak.

Jakékoli nakládání (například prodej, darování, zřízení zástavního práva) s nemovitým majetkem Junáka nebo jeho organizačních jednotek podléhá schválení Výkonné rady Junáka.

Výši členských příspěvků stanovují pro své členy základní organizační jednotky. Výši odvodů z členských příspěvků pro Junáka (jako celek) stanoví Náčelnictvo Junáka. Výši odvodů z členských příspěvků pro vyšší organizační jednotky stanoví jejich rady až do výše maxima stanoveného Náčelnictvem Junáka.

Náčelnictvo Junáka každoročně schvaluje rozpočet ústředních orgánů Junáka a výroční zprávu o hospodaření za minulé období. Řádný Valný sněm Junáka pak schvaluje hospodaření ústředních orgánů Junáka za celé předchozí období.

Jmění zrušené organizační jednotky přechází na jejího zakladatele, který o něm rozhodne.

Chápu tedy správně, že cokoliv získá jakákoli organizační jednotka stává se jednou provždy součástí jmění Junáka?

Jednou provždy ne, existují nějaké odpisy a vyřazování, ale součástí jmění Junáka se to opravdu stává. To je nejdůležitější, když je nějaká jednotka zrušena. Její majetek si totiž nerozeberou její členové, ale přejde na jednotku nadřazenou.

Hlava šestnáctá pak už obsahuje jen **Přechodná a závěrečná ustanovení**, která již nejsou nijak významná, neboť upravovala stav do prvních voleb Výkonné rady po změně Stanov Valným sněmem, a ty již dávno proběhly.

Zkusme se teď podívat na zoubek **Volebnímu řádu Junáka**. Nebudeme ho rozebírat bod po bodu jako Stanovy, ale zkusíme si raději popsat, jak má vypadat příprava a průběh Volebního sněmu střediska, aby nebyl Volební řád porušen.

Na počátku přípravy každého sněmu je jeho **Svolavatel**, tedy rada příslušného střediska, která sněm svolá. Smí tak učinit kdykoli, ale musí neprodleně pokud uplynulo minimálně 42 měsíců od posledního řádného sněmu, pokud byla vyzvána nadřazeným orgánem nebo pokud o to požádá alespoň 1/4 činovníků registrovaných ve středisku.

V momentě, kdy se tedy dotýčná rada rozhodne uspořádat sněm, musí zvolit jeho termín a místo, a to tak, aby včas stihla akci technicky připravit a zároveň včas informovat všechny delegáty i nadřazenou radu Junáka, tedy okresní (popř. krajskou tam, kde již okresy byly zrušeny). Nadřazená

Hlava XVI.

**Závěrečná
a přechodná
ustanovení**

Volební řád

rada musí být o sněmu informována 4 týdny před jeho konáním.

Delegáty střediskového sněmu jsou všichni činovníci střediska (vůdci oddílů a jejich zástupci, členové střediskové rady, členové revizní komise, činovníci jiných orgánů registrovaní ve středisku).

Nejpozději 14 dní před sněmem jmenuje středisková rada Kandidátní komisi (KK). Ta je tříčlenná a jejími členy by neměli být budoucí kandidáti na funkce (ale striktně zakázané to není). Měli by v ní být zastoupeny oba kmeny.

KK pak až do jedné hodiny před zahájením voleb ústně či písemně přijímá návrhy na kandidáty pro jednotlivé funkce. Návrhy vyhodnocuje a pokud shledá chyby (formální či věcné) upozorní na ně navrhovatele. Je-li návrh včas opraven, je přijat, jinak je vyřazen. Pozdě podané návrhy se zamítnou.

KK pak vyhotoví kandidátní listiny (seznamy kandidátů) a předá je pořadateli sněmu, který je včas poskytne delegátům.

Na začátku sněmu přednese KK zprávu o své činnosti a zdůvodní všechna vyřazení návrhů. **Pak ještě nechá čas pro tzv. Pilné návrhy. Podá-li však někdo pilný návrh, musí rozumně zdůvodnit, proč jej nepodal včas. O přijetí každého pilného návrhu pak hlasuje sněm.** Ty přijaté si pak delegáti doplní do kandidátních listin.

Pak už sněm volí tříčlennou Volební komisi (jednoho člena smí už předem navrhnout středisková rada). Tato komise si pak v ústraní zvolí předsedu a tajemníka, převezme od pořadatele sněmu definitivní kandidátní listiny a dále dohlíží na regulérnost voleb.

Volba je vždy dvoukolová a tajná. V prvním kole na svém volebním lístku každý zaškrtně dva kandidáty na vůdce střediska a jednoho kandidáta na výchovného zpravodaje svého kmene (chlapič jen CHK a dívky jen DK). Do druhého kola pak postupuje jen jeden kandidát na vůdce střediska za každý kmen s nejvíce hlasy z prvního kola a z nich každý delegát zaškrtně jen jednoho. Vůdcem střediska se stane činovník obdrživší více hlasů. Dále volí ve druhém kole všichni přítomní členy revizní komise, a to tak, že zaškrtnou tři z kandidátů a obdobně volí členy střediskové rady bez funkce (středisková rada předem rozhodne o jejich počtu - zda čtyři, dva nebo žádného).

Proběhnou-li volby regulérně, je o tom Volební komisí pořízen zápis a výsledek je předsedou volební komise zveřejněn. Tím vzniká mandát nové střediskové rady a zaniká mandát té dosavadní.

U sněmů vyšších org. jednotek je pak situace komplikovanější - zvyšují se počty členů komisí, prodlužují se lhůty pro jednotlivé úkony, ale mechanismus je v zásadě stejný. Samozřejmě se u vyšších orgánů stupňují také požadavky na kvalifikaci kandidátů. Ovšem všude platí,

není-li kandidát s dostatečnou kvalifikací, smí kandidovat i činovník nedostatečně kvalifikovaný.

A co když na nějakou funkci není kandidát? To pak někoho vylosují?

Ne. Není-li kandidát na vůdce střediska, či jeho zástupce jednotka se zruší. U výchovných zpravodajů by to mělo být obdobně, ale zpravidla to nakonec někdo vezme, ačkoli stejně potom nic nedělá (takovým se říká papíroví činovníci - zkráceně papíráci). Pokud není dost kandidátů do revizní komise, je možné někoho později kooptovat, a pokud není dost kandidátů na volené členy střediskové rady, zvolí se jich menší počet.

Ještě si jen velmi v kostce povíme, co upravují další nejdůležitější řády Junáka.

Organizační řád

V něm jsou vymezeny povinnosti a pravomoci jednotlivých orgánů a činovníků Junáka. Velmi úzce s ním souvisí tzv. **Systemizace**.

Disciplinární řád

Je jakýmsi sazebníkem trestů, který říká, jak smí být potrestáni činovníci Junáka za přečiny proti vnitřním předpisům Junáka. Nejvyšším trestem je samozřejmě vyloučení z organizace.

Krojový řád

Každému je asi jasné, že vymezuje součásti skautského kroje, ale nesmíme zapomínat ani na krojová označení.

Hospodářský řád

Jak je už z názvu zřejmé, upravuje problematiku hospodaření organizačních jednotek Junáka, a to od ústředních orgánů až po středisko. Souvisí s ním **Směrnice pro inventarizaci** a **Směrnice k proplácení cestovních náhrad**.

Revizní řád

Ten říká, co všechno a jakou formou mají vykonávat revizní komise. Je závazný pro všechny od té ústřední až po poslední střediskovou revizku.

Řád Rozhodčí a smírčí rady Junáka

Vymezuje pravomoci, určuje podmínky a principy a metody jednání a rozhodování RSRJ.

Řád pro výchovu a vzdělávání činovníků a činovnic Junáka

Další řády

(zkráceně ŘVČČJ)

Upravuje činnosti vzdělávání, tedy zejména průběh a náplň vzdělávacích akcí a kvalifikačních zkoušek pro činovníky Junáka.

Významným dokumentem pro současnou činnost organizace je **i Strategie Junáka do roku 2005**, jejíž účel je asi z názvu zřejmý.

Fungování, působnost, řízení a vlastně celou existenci Zvláštních jednotek Junáka pak upravují tzv. **Statuty**. Máme například:

Statut Kmene Oldskautů, Tiskového a distribučního centra Junáka, Hlavního kapitanátu vodních skautů, Svojsíkova oddílu, Junácké rezervace Červený Hrádek, Ústředního skautského archivu, Skautské ochranné služby a Vzdělávacího střediska Gemini.

Pro úplnost ještě uvedu bez bližšího komentáře několik nejdůležitějších směrnic Výkonné rady Junáka, které se zásadním způsobem dotýkají všech členů Junáka. Jde zejména o:

- Směrnici pro registraci

- Směrnici pro kontroly akcí Junáka

- Směrnici k identifikaci jednotek Junáka

Mnoho věcí je pak podrobněji upraveno v jednotlivých pokynech Zpravodajů.

Na závěr této části skript bych ještě rád věnoval několik řádek třem nejvýznamnějším světovým skautským organizacím, jejichž členem je i Junák.

WORLD ORGANISATION OF SCOUT MOVEMENT (WOSM)

Je světovou organizací skautů sídlící od roku 1968 v Ženevě (předtím od roku 1920 do roku 1959 v Londýně a v letech 1959-68 v kanadské Ottawě).

Momentálně sdružuje přes 216 milionů skautů a skautek (i dospělých) ve 151 členských organizacích.

Sdružuje z každé členské země jen jednu skautskou organizaci (za ČR je to Junák - svaz skautů a skautek ČR), popř. jedinou federaci více organizací.

Členské organizace musí mimo jiné prokázat svou legální existenci a činnost, souhlasit se skautskými principy, zákony, slibem a metodami, tak jak jsou uvedeny ve Stanovách WOSM, musí být nezávislé, nepolitické a dobrovolné, musí se registrovat a zaplatit příspěvky a musí oznámit každou změnu svých Stanov, než je ratifikována.

Orgány WOSM jsou tři:

- Světová skautská konference, kde má každá členská organizace nárok na šest zástupců. Světová konference se schází zpravidla

jednou za tři roky a má obdobnou roli jako Valný sněm v Junáku. Je tedy vrcholným orgánem, smí upravovat Stanovy hnutí a schvalovat dlouhodobé strategie.

- **Světový skautský výbor**, který je výkonným orgánem WOSM. Tvoří jej Generální sekretář, Pokladník a 12 členů volených Světovou konferencí (vždy na šest let, a to tak, že každé tři roky je obměněno 6 členů), dále pak čestní členové jmenovaní před rokem 1971. Výbor je hlavou WOSM mezi zasedáními a schází se minimálně jednou ročně. Může doporučovat členství nových zemí a rušit členství stávajících.

- **Světová skautská kancelář** je vlastně sekretariátem WOSM. V jejím čele stojí Generální sekretář WOSM a jeho zástupci. Skládá se z mezinárodního ústředí a mnoha národních kanceláří. Mezi její úkoly patří mimo jiné vedení administrativy, kontakt se členskými organizacemi a zastřešení pořádání významných mezinárodních akcí.

Výbory a kanceláře WOSM fungují i na regionálních úrovních. WOSM spravuje mezinárodní skautské centrum ve Švýcarském Kanderstegu.

WORLD ASSOCIATION OF GIRL GUIDES AND GIRL SCOUTS (WAGGGS)

Sídlí od svého založení roku 1928 v Londýně (ale první světová konference skauetek proběhla již roku 1920). V současnosti sdružuje přes 10 miliónů skauetek ve 144 členských organizacích.

Pracuje na velmi podobných principech jako WOSM její orgány tvoří Světová konference, Světová rada, Světová kancelář a regionální rady a kanceláře obdobně jako u WOSM, pouze ve Světové konferenci má každá členská organizace jen dva zástupce.

Na rozdíl od WOSM sdružuje jen dívky a ženy! WAGGGS spravuje čtyři světová centra (Our Challet Švýcarsko, Pax Lodge V. Británie, Sangam Indie, Our Cabana Mexiko).

INTERNATIONAL SCOUT AND GUIDE FELLOWSHIP (ISGF)

Sídlí v belgickém Bruselu. Organizace byla založena roku 1953 jako IFOFSAG (International Fellowship of Former Scouts And Guides), v roce 1996 pak byla přejmenována na ISGF. Sdružuje dospělé skauty a skautky členských organizací.

Struktura organizace je obdobná jako u WOSM a WAGGGS.

Právo

Šnankote, zalistrovalo jsem si všemi těmi stránkami, které se mi chystáš napat a úplně jsem z toho zezelenala a já mám být sytě modré! To se opravdu mám snažit všechno pochopit?

Milé razítko, právo je opravdu trochu obtížný oříšek. A já připouštím, že k vůdcovské zkoušce by toho stačilo i méně. Ale snažil jsem se ti tady nabídnout věci, které by se ti mohly hodit i v normálním životě. Protože, chtěj nechtěj, každý z nás vstupuje do spousty právních vztahů. A je určitě lepší rozumět tomu, co se děje, než se potom jen divit. Protože v právu to dodatečné divení moc nepomáhá. Neznalost zákona neomlouvá! To není jenom lidová moudrost. To je právní zásada. A začneme milé razítko hned tím nejdůležitějším pojmem:

Odpovědnost

Odpovědnost

Odpovědnost v právu dělíme na dva základní typy: **trestněprávní** a **občanskoprávní**. Ukážeme si je na příkladu dopravní nehody, kterou jsem, dejme tomu, zavinil. Trestněprávní odpovědnost je odpovědnost, kterou mám vůči společnosti za to, že nedodržuji dopravní předpisy. Za to budu potrestán. Možná jen pokutou, možná zákazem činnosti (řízení motorového vozidla), možná, pokud jsem třeba někomu vážně ublížil na zdraví, mě i zavrou do vězení.

Občanskoprávní odpovědnost je pak odpovědnost za škodu, kterou jsem způsobil. Pokud jsem při nehodě rozbil někomu auto, musím mu zaplatit opravu. Ona to za mě asi zaplatí pojišťovna, protože zákon mi ukládá, abych se na škodu způsobenou provozem auta pojistil. Ale pokud jsem neřídil auto, ale jízdní kolo (a pojištěný jsem nebyl), pak budu muset sáhnout do vlastní peněženky.

Každá z těch dvou odpovědností má jiný význam i různá pravidla, probereme si tedy každou zvlášť.

Trestněprávní odpovědnost

Trestný čin

Trestněprávní odpovědnost

Trestný čin

Řekněme si nejprve, proč si vůbec povídat o trestných činech. Především proto, že trestné činy jsou „největší maléry“, které zákon zná. Kdo se dopustí trestného činu, bude potrestán a některé tresty mohou být skutečně velmi tvrdé. Především je to vězení, tedy trest odnětí svobody. Soud ale může pachateli uložit i další tresty například veřejně prospěšné práce, propadnutí (zabavení) věci nebo majetku, zákaz činnosti, pokutu a další. Trest může být uložen „natvrdo“, tedy nepodmíněně nebo může být uložen podmíněně, to znamená, že pachatel nemusí do vězení hned, ale jeho chování je

pozorováno po nějakou stanovenou dobu. Pokud se v této době chová dobře, je podmínka ukončena; pokud spáchá v této době jiný trestný čin, je potrestán nejen za něj, ale musí si odpykat i původní podmíněně uložený trest.

Některé z trestů, třeba vězení, lze uložit jediné za trestné činy a může o nich rozhodnout jediné soud, nikdo jiný. Takže nikdo nemůže být uvězněn, aniž by jej soud uznal vinným ze spáchání trestného činu. Představa, že za jakékoliv porušení zákona lze někoho zavřít, je tedy zcestná. Na druhé straně některé sankce, zejména pokutu, lze uložit nejen za trestný čin, ale i za jiné neuposlechnutí zákona. O některých z nich si povíme v části věnované přestupkům.

Trestné činy se také zapisují do tzv. rejstříku trestů. Kdo má záznam v rejstříku trestů, nemůže kupříkladu vykonávat některá povolání apod. Lidově řečeno „má škráloup“ a „vleče se to s ním.“ I proto je důležité vědět, která porušení zákona jsou kvalifikována jako trestné činy.

O trestných činech se dočteme především v zákoně č. 140/1961 Sb., trestní zákon v platném znění.

Stop! Co prosím tě všechna ta čísla a kódy znamenají?

Aha, to mě nenapadlo, že to nevíš. Tak „zákon“ znamená typ právní normy. Taky by to mohla být třeba vyhláška nebo nařízení vlády nebo i něco jiného. Jak asi tušíš, tak „č.“ je zkratka pro číslo a pak následuje vlastní číslo zákona složené ze dvou částí. Za lomítkem je letopočet, kdy zákon poprvé vyšel ve Sbírce zákonů (to znamená to „Sb.“) a před číslem je pořadové číslo v daném roce. No a každý zákon má nějaké jméno, nejen číslo - jméno se uvádí za číslem. Tenhle zákon se jmenuje „trestní zákon“ a tak mu budeme dál říkat, abychom to nemuseli celé opisovat. To je také důvod, proč zákony ta jména mají. Ještě poznámka - trestní zákon sice poprvé vyšel v roce 1961, ale od té doby byl mockrát upraven - novelizován. (Zůstává mu ale pořád to samé číslo.) Proto ta douška „v platném znění“. Ta upozorňuje na to, že se odkazujeme na tu podobu zákona, která právě platí. Tedy ve znění poslední novely. Snad je to už jasné.

Trestným činem je pro společnost **nebezpečný čin**, jehož znaky jsou uvedeny v **trestním zákoně**. Tedy čin, který má být kvalifikován jako trestný, musí naplnit znaky uvedené v jednotlivých skutkových podstatách ve výše uvedeném zákoně. Jinak řečeno: aby byl čin trestný, tak jej musí trestní zákon výslovně uvést v „katalogu“ trestných činů.

Ne všechno, co je v katalogu trestných činů uvedeno, ale musí být trestným činem. Trestní zákon říká, že jeho **stupeň nebezpečnosti** pro společnost musí být vyšší než nepatrný a u mladistvých, pak

vyšší než malý.

Jak se určuje ten stupeň nebezpečnosti? Jaká je má nebezpečnost toho, když někoho klepnu přes prsty?

Nebezpečnost pro společnost se chápe jako ohrožení nebo poškození chráněných společenských vztahů (hodnot, zájmů). Bohužel jinak naše právní úprava neobsahuje definici nebezpečnosti, což činí v praxi nejeden problém. Ale mám pocit, že klepnutí přes prsty, by nenaplnovalo podmínku vyšší než nepatrné nebezpečnosti pro společnost.

Pokus trestného činu

Trestný je i **pokus** trestného činu a to podle stejné trestní sazby jako trestný čin, ke kterému pokus směřoval. Čili za pokus trestného činu bude pachatel potrestán stejně, jako kdyby se mu trestný čin „povedl“. **Příprava** k trestnému činu je pak trestná u zvláště nebezpečných trestných činů (které to jsou, říká trestní zákon).

Zákonné podmínky trestní odpovědnosti

Zákonné podmínky trestní odpovědnosti

Trestně odpovědná může být podle našeho právního řádu pouze **fyzická osoba**, tudíž třeba středisko jako právnická osoba nemůže být odpovědné za trestný čin. (Například za zpronevěru by mohl odpovídat třeba hospodář nebo jiná fyzická osoba, ale nikdy ne středisko.)

Pro odpovědnost této fyzické osoby však platí ještě další podmínky. Jednak musí být **starší patnácti let**. Mezi patnáctým a osmnáctým rokem života se jedná o **mladistvou osobu**, která má trestní odpovědnost částečně zmírněnou, především dostává o něco nižší tresty za stejné trestné činy. Plné odpovědnosti se pak nabývá osmnáctým rokem života.

Fyzická osoba dále musí být **příčetná**. Nepříčetná je fyzická osoba, která nemohla pro duševní poruchu ovládat své chování nebo nemohla rozpoznat nebezpečnost činu pro společnost. Výjimkou je však situace, kdy se někdo uvede do tohoto stavu úmyslně nebo i z nedbalosti (například požitím alkoholického nápoje), pak odpovídá i za čin spáchaný v tomto stavu.

Další podmínkou je **příčinná souvislost** mezi jednáním a následkem. Nelze volat k trestní odpovědnosti za trestný čin osobu, jejíž jednání nebylo příčinou trestného činu.

U většiny trestných činů zákon vyžaduje, aby byl prokázán **úmysl** pachatele. Jen u některých trestných činů zákon stanoví, že postačuje zavinění **nedbalostní**. Pozor, nedbalostní zavinění nemusí spočívat jen v nějakém **konání**, ale může se jednat i o **opominutí** v situaci, kdy člověk jednat měl a najednal. Příkladem je neposkytnutí první pomoci i to může být trestný čin.

Okolnosti vylučující protiprávnost

Existují ještě dvě mimořádné situace, při kterých není čin jinak trestný protiprávní. Prvou je případ tzv. „**krajní nouze**“, kdy někdo odvrací přímo hrozící vážné nebezpečí (životu, zdraví, svobodě, majetku...), ale **nesmí** být tímto činem způsoben zřejmě **těžší následek** než ten, který hrozil, a současně **nelze** toto nebezpečí **odvrátit jinak**. Například při požáru lesa u vašeho tábořiště svým jednáním naplníte skutkovou podstatu trestného činu poškozování cizí věci, tím že ji zničíte při hašení toho požáru. Důležitá je však **přiměřenost** a to, že nejde toto nebezpečí odvrátit jinak!

/ přes ten příklad mi ty všechny podmínky nejsou úplně jasné!

Dobře, v tom případě ještě jednou. Trestný není čin spáchaný v krajní nouzi.

První podmínkou je existence vážného nebezpečí.

Druhou podmínkou je, že čin odvrací přímo hrozící nebezpečí.

Třetí podmínkou je fakt, že hrozící nebezpečí nelze odvrátit jinak.

Poslední čtvrtou podmínkou pak je to, že následek způsobený odvrácením nebezpečí nesmí být zřejmě (pozor, na toto ošemetné slovíčko) stejně závažný nebo závažnější než ten, který hrozil. Ze slovíčka „zřejmě“ lze trochu usuzovat na to, že je nutno situaci posuzovat tak, jak se „odvratiteli“ jevila v době hrozícího nebezpečí!

Druhou okolností vylučující protiprávnost je **nutná obrana**, kdy někdo odvrací činem jinak trestným přímo hrozící nebo trvající útok proti zájmu chráněnému trestním zákonem (tím je opět zejména život, zdraví, svoboda, majetek...). Nesmí jít o obranu zjevně nepřiměřenou útoku, ale může být razantnější tak, aby spolehlivě odvrátila hrozící či trvající útok a nemusí zde být jako u krajní nouze možnost jiného odvrácení útoku (například při napadení útočníkem nejsem povinen utéct, ale mohu jeho útok odvrátit fyzicky tak razantně, abych ho spolehlivě odvrátil).

Trestní řízení

Proces, ve kterém dochází k oznámení trestného činu, jeho prověřování, objasňování, vyšetřování, obvinění podezřelého, obžalobě obviněného, řízení před soudem, řízení o odvolání a výkonu trestu se nazývá **trestní řízení**, které je upraveno v zákoně č. 141/1961 Sb. v platném znění, o trestním řízení soudním. Policejní orgány, státní zastupitelství a soudy se nazývají **orgány činné v trestním řízení**.

Stát má prostřednictvím **státního zástupce**, který před soudem hájí veřejný zájem, monopol na obžalobu obviněného. Pokud se stane

trestný čin nebo na něj máte podezření, je nutno ho hlásit policejnímu orgánu nebo státnímu zástupci.

Jaký monopol? To kdyby mně třeba někdo ublížil na dřevě, eh, teda na zdraví, budu ho žalovat u soudu a žádat pro něj spravedlivý trest třeba doživotí, páč přece jen já nejlépe vím, jak moc to bolelo!!!

Ale razítko, trochu ses nám v návalu vzteku unáhnilo a dopustilo se hrubé chyby, kterou často slýcháváme kolem sebe!

Nikdo nemůže žalovat jiného pro trestný čin! Podat obžalobu může „za stát“, který je garantem ochrany veřejného zájmu, jen státní zástupce.

Ty můžeš podat soukromoprávní žalobu (třeba na náhradu škody nebo na vrácení věci) nebo správní žalobu (proti rozhodnutí orgánu státní správy).

Trestní odpovědnost v naší činnosti

Při hodnocení trestní odpovědnosti za trestný čin mějme, prosím, neustále na paměti, že musí být naplněny všechny výše uvedené podmínky. Proto stane-li se něco na oddílové akci, není za to automaticky odpovědný vůdce!

Existují v zásadě tři možnosti - za trestný čin může odpovídat:

- **pouze vůdce** oddílu a to i tehdy, pokud na akci nebyl, ale zanedbal nějakou povinnost,
- **více osob** včetně osob mladistvých (například rádců) - pak v trestním řízení zkoumá podíl zavinění jednotlivých osob,
- **třetí osoba**, která nemá nic společného s vedením akce (například řidič nepřiměřenou jízdou způsobí zranění účastníkovi akce...).

V posuzování trestní odpovědnosti orgány činnými v trestním řízení bude jistě důležité, zda vůdce předem poučil děti o možných nebezpečích a to pro ně přiměřeným způsobem nebo zda poučil i rádce před akcí, jejíž vedení jim svěřil. Jistě však existují mnohé činnosti, které svou závažností vyžadují kvalifikovaný dohled a to osoby starší osmnácti let, fyzicky zdatné a podobně...

Další závažnou otázkou je časové vymezení odpovědnosti vedoucího za svěřené dítě. Vedoucí přebírá odpovědnost za dítě okamžikem vstoupení do jeho „moci“ (třeba překročením prahu klubovny, převzetím dítěte od rodiče při srazu na akci...). Proto je velice vhodné mít **písemný souhlas** rodičů s tím, že dítě bude chodit z akcí domů samo nebo jinou psanou dohodu, odkdy dokdy vůdce za děti odpovídá.

Dobře, položím Ti otázku. U nás na táboře připravují dřevo na táborák skupiny, které vedou leckdy rádi mladší patnácti let. Kdo by nesl trestní odpovědnost v případě, že by došlo k úrazu při kácení soušky?

No razítko, řekl bych, že větší „výprava“ na dřevo bez vedení staršího a zkušenějšího skauta, je poměrně riskantní záležitost. Možná úraz zavinil ten, kdo skupinku na dřevo vyslal, nebo kdo byl o ní informován, pokud informován vůbec někdo byl či podle táborových instrukcí měl být. Nemusí to tedy být nutně vůdce tábora, ale třeba rádce nebo také nikdo, pokud by se jednalo o samostatnou akci skupinky, která měla informovat o svém opuštění tábora někoho kompetentního.

Z Tvého dotazu lze usuzovat na trestný čin ublížení na zdraví s nedbalostním zaviněním. Čili odpovědná osoba o akci věděla a s přihlédnutím ke zkušenostem účastníků výpravy na dřevo bez přiměřených důvodů spoléhala, že k ničemu nedojde, nebo o akci nevěděla ač o ní vědět měla či mohla.

Vše by tedy bylo na posuzování konkrétního případu soudem. Možná, že neodpovídá nikdo. Nikdo totiž nemůže být odpovědný za náhodu. Třeba za to, že se v lese ulomila suchá větev a někoho zranila!

Nicméně osobně Ti radím takovým situacím předcházet a nepodceňovat dohled nad svěřenci!

Některé trestné činy

V této kapitole bych se rád věnoval trestným činům, které přicházejí v úvahu při naší skautské činnosti, zejména při činnosti vůdce skautského oddílu.

Obecně se bude jednat z největší pravděpodobností o trestné činy nedbalostní, i když mohou se objevit situace, kdy se v naší činnosti vyskytne úmysl spáchat trestný čin.

§ 125 zkreslování údajů o stavu hospodaření a jmění

Nepředpokládám, že by někdo tyto dokumenty úmyslně ničil či falšoval. Ale pozor, trestné může být i nevedení účetních knih, zápisů nebo jiných dokladů. Je proto důležité vědět, co podle zvláštních zákonů (zákon o účetnictví...) musíme vést za dokumenty!

§ 167, 168 nepřekažení a neoznámení trestného činu

Pokud se hodnověrným způsobem dozvíte o trestném činu, je Vaší zákonnou povinností ho přezkazit a oznámit samozřejmě jen pokud nehrozí Vám či osobě blízké nebezpečí. Tohoto trestného činu se můžete dopustit jen nepřekažením či neoznámením trestných činů, které ustanovení § 167 a 168 taxativně vyjmenovávají, ale je jich mnoho...

**Některé
trestné
činy**

§ 181b ohrožení a poškození životního prostředí

Trestné může být i nedbalostní poškození půdy, vody, lesa nebo jiné složky životního prostředí především porušením zvláštních předpisů (třeba zákona o ochraně přírody a krajiny a podobně).

§ 181g, 181h neoprávněné nakládání s chráněnými a volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami

Trestné může být i nedbalostní usmrcení, zničení či „odnesení“ (odchycení či přesazení) zvláště chráněného, ohroženého nebo kriticky ohroženého druhu živočicha nebo rostliny.

§ 187 188a nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, šíření toxikomanie

Je důležité vědět, že tohoto trestného činu se někdo dopustí i třeba pouhým podáním „jointa“ někomu druhému. Doufám, že to není problém našich akcí, ale přeci jen...Přechovávání omamné nebo psychotropní látky pro vlastní potřebu trestné není. Novelou však zákonodárce „šikovně“ vyložil vlastní potřebu „množstvím větším než malým“, což v praxi činí nejen jeden problém.

§ 201 ohrožení pod vlivem návykové látky

Podle tohoto paragrafu může být postižen ten, kdo pod vlivem návykových látek (alkoholu, drog apod.) vykonává činnost, pro kterou je třeba být plně „při smyslech“ (řízení motorového vozidla, práce s motorovou pilou apod.) a ohrozí tak život či zdraví lidí nebo způsobí značnou majetkovou škodu. Postačuje nedbalostní zavinění.

§ 205 ohrožování mravnosti

Tohoto trestného činu se mimo jiné dopustí ten, kdo nabízí, přenechává nebo zpřístupňuje osobě mladší osmnácti let pornografii. Je docela na posouzení orgánů činných v trestním řízení, zda se v konkrétním případě jedná o pornografické dílo, které je ústředním pojmem tohoto trestného činu.

Tak to by mě moc zajímalo, co to teda je to pornografické dílo?

No to jsem si mohl myslet... Ani nyní Ti jako správný právník nepodám žádnou přesnou definici.

Hlavním znakem pornografického díla je vtíravý způsob podněcující sexuální pud a který podle převládajících názorů společnosti zřejmě překračuje uznávanou mez slušnosti. Obsah takového díla pak

může být vyjádřen slovem, obrazem, písmem a podobně.

Samozřejmě jde o těžko definovatelný pojem. Jistě ale nebude každé znázornění nahého lidského těla pornografickým dílem, i když může vzbuzovat sexuální vzrušení. Vůbec těžké je rozeznat pornografii u

uměleckých děl, která se obecně za pornografii vůbec nepovažují. Je nutné také přihlížet ke kontextu díla (třeba sexuologický vědecký spis).

První odstavec paragrafu o ohrožování mravnosti kvalifikuje takzvanou „tvrdou pornografii“, kterou jsou pornografická díla zobrazující dítě, projevy neúcty k člověku a násilí či pohlavní styk se zvířetem. U tohoto druhu pornografie není trestné přechovávání či zpřístupnění dospělým osobám, ale rozšiřování.

Druhý odstavec pojednává o „prosté pornografii“, u které je trestné jednání vůči osobám mladších osmnácti let (zpřístupňování, přenechávání...). Taková pornografická díla teda nemohou být volně na trhu, ale ve specializovaných obchodech.

§ 207 neposkytnutí pomoci

Zákon každému ukládá povinnost poskytnout potřebnou pomoc osobě, která jeví známky vážné poruchy zdraví či která je v nebezpečí smrti. Tuto povinnost má každý, pokud tak může učinit bez nebezpečí pro sebe či jinou osobu. Pozor: vyšší trestní sazba platí pro toho, kdo je k takové povinnosti povinen podle povahy svého zaměstnání (například lékař nebo též zdravotník).

§ 215 týrání svěřené osoby

Obsah tohoto ustanovení je identický s jeho názvem. Otázkou samozřejmě zůstává co je to týrání?

Za týrání se považuje zlé nakládání se svěřenou osobou, což není pouze dítě, ale i jakákoliv osoba v péči nebo výchově (osoba nemocná či tělesně nebo duševně postižená). Zlé nakládání je necitelné a bezohledné chování, které trvá po určitou dobu. Není přitom nutné, aby vznikly u týrané osoby následky na zdraví.

Na táboře máme pro nezbedníky „mučednický kůl“. Mohl by být považováno přivazování k tomuto kůlu za zlé nakládání-týrání?

Razítko, nevybíráš si zrovna nejjednodušší otázky. Já osobně bych si s takovými tresty moc nezahrával. Neodsuzuji nějaké ty „alternativní“ skautské tresty, ale je na dobrém oddílovém vůdci, aby rozpoznal možné následky a to nejen fyzické, ale i psychické. Fyzickým trestem přitom nemám na mysli zrovna násilí, ale třeba sto koleček kolem tábora má jistě u různých dětí různé následky.

§ 217 ohrožování mravní výchovy mládeže

Tohoto trestného činu se může dopustit ten, kdo i z nedbalosti umožní vést osobě mladší osmnácti let zahálčivý nebo nemravný život a nebo ji vydá nebezpečí zpusnutí.

Osobně používám tento argument na děti, abych jim vysvětlilo, že nemůžeme o prázdninách ležet celý den u vody!

Samozřejmě je výklad výše uvedených pojmů přeci jen trochu jiný. Například zpustnutí znamená zejména propadnutí alkoholu či drogám, prostituce, pohlavní nevázanost, soustavné páchání úmyslných trestných činů apod.

Ale pozor - druhý odstavec tohoto paragrafu zakazuje i to, aby někdo i jen z nedbalosti umožnil osobě mladší osmnácti let hru na hracích přístrojích (hracích automatech), které jsou opatřeny zařízením, které ovlivňuje výsledek hry a poskytuje možnost peněžité výhry.

Co to je za přístroje?

To jsou klasické hrací automaty, jaké známe z hospod. Nejsou to však třeba šipky, fotbalék nebo kulečník.

§ 218 podávání alkoholických nápojů mládeži

Tento paragraf zakazuje podávat ve větší míře či soustavně alkohol osobám mladším osmnácti let. Doporučuji jim ho nepodávat vůbec! Mimo jiné i proto, že jednorázové podání alkoholu sice není trestný čin, ale je to přestupek, za který může být uložena pokuta až 3000,- Kč.

§ 223, 224 ublížení na zdraví

Nedbalostním ublížením na zdraví rozumíme zejména porušení povinnosti vyplývající ze zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce nebo uloženou podle zvláštního zákona. V těchto ustanoveních nalezneme také to, čemu říkáme zabití čili nedbalostní způsobení smrti, správněji tedy nedbalostní ublížení na zdraví s následkem smrti.

Musíme si však uvědomit, že ublížením na zdraví se nerozumí jen poranění, ale i vyvolání onemocnění. I toto poranění nebo onemocnění však musí vykazovat určitou intenzitu. Těžko se dopustíte tohoto trestného činu, když způsobíte někomu nevolnost nebo oděrku.

U nedbalosti se zde vyžaduje takzvaná hrubá nedbalost, kterou představuje porušení důležité povinnosti.

§ 242, 243 pohlavní zneužívání

Tyto paragrafy uvádím z důvodů, že není úplně nepravděpodobné, že se při vedení oddílu nemůžeme s něčím takovým setkat.

Pohlavního zneužívání se dopustí ten, kdo vykoná soulož s osobou mladší patnácti let nebo ji jinak pohlavně zneužije. Spáchá-li však tento čin na osobě svěřené nebo při tom zneužije její závislosti, hrozí

mu ještě vyšší trest. Způsobem uvedeným v předcházející větě lze tento trestný čin spáchat i na osobě mladistvé.

Možná stojí ještě za připomenutí, že násilím nebo pohrůzkou vynucený pohlavní styk, je trestný podle **§ 241 - znásilnění**.

A vyvolávala by se trestní odpovědnost v případě, kdyby osoba mladší patnácti let s pohlavním stykem souhlasila?

Tak tato odpověď bude kupodivu poměrně jednoznačná! Projevený souhlas není právně nijak významný a osoba starší patnácti let by byla trestně odpovědná za pohlavní zneužívání! Výmluvy typu „Ale ona mi sama vlezla do postele“ nikomu nepomůžou. I pokud je jeden z účastníků mladistvý, tedy jen „těsně“ starší patnácti let, hrozí mu nepodmíněný trest až čtyři roky.

A co když jim oběma ještě nebylo patnáct?

Jak si snad pamatuješ, tak trestně odpovědný je člověk až v patnácti. Takže oba přímo zúčastněné trestat nelze. Ale mohla by být potrestána osoba, která se o ně měla starat, třeba vůdce tábora. Trestána by mohla být podle nám již známého § 217 ohrožování mravní výchovy mládeže.

§247 krádež

Snad nejčastější trestný čin, jehož můžeme být svědky. Krádeže se dopustí ten, kdo si присvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, to znamená, že ji fyzicky ovládne.

§ 248 zpronevěra

Tohoto trestného činu se dopustí ten, kdo si присvojí věc, kterou mu někdo svěřil. Nejčastěji se s ním setkáváme v souvislostech s hospodařením.

Odpovědnost za přestupek

Přestupek je jakýsi méně závažný trestný čin, který najdeme v přestupkovém zákoně (zákon č.200/1990 Sb., o přestupcích v platném znění) nebo jiném zákoně, kde je za přestupek označen (třeba zákon o ochraně přírody a krajiny). Už jsme si ukázali na podávání alkoholu nezletilým, že obdobné jednání může být kvalifikováno jako trestný čin nebo jako přestupek. Záleží na rozsahu, stupni nebezpečnosti pro společnost apod. Přestupkem tedy nazýváme zaviněné jednání, které porušuje zájem společnosti a

**Odpovědnost
za přestupek**

je za přestupek přímo označeno v nějakém zákoně.

Jeden důležitý rozdíl přestupků proti trestným činům je třeba zmínit. Říkali jsme si, že u trestných činů je většinou třeba prokázat úmysl, jen u některých z nich zákon trestá i zavinění z nedbalosti. U přestupků je tomu obráceně, u většiny přestupků stačí zavinění z nedbalosti, pouze někde zákon vyžaduje prokázání úmyslu.

Přestupku se podobně jako trestného činu může dopustit pouze člověk jako fyzická osoba! Neznamená to samozřejmě, že by nemohla dostat pokutu právnícká osoba za nějaký jiný správní delikt.

Cože, co to znamená? Uveď nějaký příklad třeba na junáckém středisku.

No vidím, razítko, že už si pamatuješ, že středisko Junáka je právníckou osobou! To je pro mě dobrá zpráva!

Každopádně může středisko vyfasovat pokutu ve správním řízení třeba od finančního úřadu, od hygienické stanice a podobně, ale nejde o přestupek.

S přestupky se můžeme setkat v naší činnosti mnohem častěji než třeba s trestnými činy. Utrhneme-li chráněnou rostlinu, asi se hned nedopustíme trestného činu, ale právě přestupku.

Projednat přestupek a uložit sankci, kterou může být napomenutí, pokuta, zákaz činnosti a propadnutí věci, mohou pouze **orgány, kterým to dovoluje zákon**. Typicky se setkáváme s policií státní i městskou (obecní), obecními úřady, krajskými úřady, hygienickou stanicí nebo třeba se stráží přírody.

Přestupky a naše činnost

S přihlédnutím k naší činnosti bude v přestupkovém řízení ukládána nejčastěji asi pokuta a to většinou v **blokovém řízení**. Zákon (č. 200/1990 Sb., o přestupcích) stanovuje pro blokové řízení několik pravidel:

- V blokovém řízení lze uložit pokutu **do 1.000,- Kč**, pokud zákon nestanoví vyšší.
- Blokovou pokutu lze uložit, je-li přestupek spolehlivě **zjištěn** a pokud **nepostačuje domluva** a obviněný je ochoten ji zaplatit.
- Proti uložení pokuty v blokovém řízení se **nelze odvolat**. Pokud jsme tedy už jednou s pokutou souhlasili nebo jsme ji i zaplatili, nemůžeme se proti této blokové pokutě dodatečně odvolávat. Máme-li pocit, že jsme se ničím neprovinili, můžeme zaplacení blokové pokuty odmítnout. Tehdy proběhne běžné správní řízení, které písemně rozhodne o naší vině či nevině. Pokuty ukládané ve správním řízení však mohou být vyšší. Proti prvoinstančnímu rozhodnutí se můžeme odvolat k odvolacímu (nadřízenému) správnímu orgánu. Při nespokojenosti s rozhodnutím tohoto

odvolacího orgánu se můžete obrátit na soud.

- Pokutu může vybírat orgán, který je oprávněn vést projednávání přestupků. Pro nás to bude nejčastěji třeba policie nebo stráž přírody. **Pověřené osoby** jsou povinny se prokázat například služebním odznakem, průkazem, uniformou apod.
- Nemůžeme-li zaplatit pokutu na místě (ale souhlasíme s blokovou pokutou), dostaneme **blok na pokutu na místě nezaplacenou**. Na tomto bloku najdeme i poučení o způsobu zaplacení pokuty, o lhůtě její splatnosti a o následcích nezaplacení pokuty.

Občanskoprávní odpovědnost

Občansko-
právní
odpovědnost

Občanskoprávní odpovědnost je **soukromoprávní odpovědnost** a to především za škodu a za bezdůvodné obohacení. Není to tedy odpovědnost vůči státu nebo veřejné moci za spáchání činu proti veřejnému zájmu, jako jsme to poznali u trestných činů či přestupků, ale odpovědnost vůči jiným soukromým subjektům, tedy právníkům či fyzickým osobám za spáchání činů proti jejich osobním zájmům. Pokud jim naše jednání způsobí škodu, musíme jim jí nahradit. Občanskoprávní odpovědnost popisuje především zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník v platném znění.

Odpovědnost za škodu

Předpoklady občanskoprávní odpovědnosti za škodu jsou:

- **porušení** právní povinnosti (protiprávní úkon) nebo událost vyvolávající škodu,
- **škoda**,
- **příčinná souvislost** mezi prvními dvěma body,
- někdy i zavinění.

Odpovědnost
za škodu

Škodou rozumíme v občanském právu majetkovou újmu, což je ztráta, kterou lze vyčíslit v penězích. Tato škoda v sobě zahrnuje **škodu skutečnou** a tzv. **ušlý zisk**, pokud kvůli škodné události nedošlo ke zvětšení majetku.

Nejdůležitější je obecná úprava odpovědnosti za škodu (podle § 420 a následujících občanského zákoníku). Musí být splněny výše uvedené předpoklady. Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti. Porušení právní povinnosti, škodu a příčinnou souvislost mezi nimi musí prokázat ten, komu byla škoda způsobena. Naopak zavinění škůdce se předpokládá a je na něm, aby prokázal, že škoda byla způsobena úplně nebo částečně bez jeho zavinění.

V naší činnosti jistě nejčastěji užijeme výše uvedenou obecnou

odpovědnost za škodu. Obecná úprava se tedy použije tehdy, pokud neexistuje nějaká úprava zvláštní (viz dále třeba zvláštní odpovědnost za škodu způsobenou nezletilým).

Poměrně složitá je otázka, jak je to s **odpovědností za škodu u osob mladších osmnácti let**. Z počátečních ustanovení občanského zákoníku plyne, že nezletilá osoba odpovídá za škodu, kterou způsobila, je-li schopna ovládnout své jednání (složka vůle) a posoudit jeho následky (složka vědění). Musí být tedy splněny obě **složky - volní i vědění**. Společně a nerozdílně (česky se tím myslí stejně) s ním však odpovídá i osoba, která měla nad ní vykonávat dohled. Záleží tedy na posouzení volní a rozpoznávací schopnosti nezletilé osoby a na posouzení **náležitého dohledu**. Například čtrnáctiletý skaut asi bude odpovědný za ztrátu jemu svěřeného stanu, naproti tomu nebude stejný skaut odpovědný za škodu způsobenou manipulací třeba s motorovou pilou svěřenou mu vůdcem.

Při způsobení škody na oddílové akci bude poškozený vymáhat náhradu škody na organizaci, jejíž je škůdce (dítě) členem, zřejmě i na dítěti samotném respektive na jeho rodičích. Organizace zase může požadovat náhradu škody po tom, kdo měl vykonávat dohled a ten se zase může odpovědnosti za škodu zprostit, prokáže-li, že dohled nezanedbal.

Ze zvláštních případů odpovědnosti je poměrně zajímavá odpovědnost za **škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech**, která je upravena v § 433 a následujících občanského zákoníku.

Jedná se o **objektivní odpovědnost**, což znamená, že se zavinění provozovatele předpokládá, aby byla „slabší“ strana - zákazník - lépe chráněna.

Provozovatel ubytovacích služeb nebo činnosti, s kterou je zpravidla spojeno odkládání věcí, odpovídá za věci, které byly přineseny do prostor, které byly určeny k ubytování nebo k uložení věcí. Dále je odpovědný za škodu na odložených věcech na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle tyto věci odkládají.

A jaká jsou ta místa, kam se něco obvykle odkládá?

No zase by asi záleželo na posouzení, ale mohu uvést třeba nějaký typický příklad. Třeba kabát v restauraci bez věšáku by si mohl zákazník odložit na židli nebo na parapet.

Této odpovědnosti se nelze zbavit jednostranným prohlášením ani dohodou. Prohlášení typu **ZA ODLOŽENÉ VĚCI NERUČÍME** je právně bezvýznamné. Pozor, pokud by se však jednalo o upozornění, že místo k odkládání věcí je vyhrazeno třeba v ordinaci, pak lékař skutečně neodpovídá za škodu na věcech odložených

mimo ordinaci!

Tato odpovědnost má přeci jen své meze a to pokud se jedná o klenoty, peníze a jiné cennosti, tak provozovatel odpovídá do výše 5.000,-Kč. Bez omezení však odpovídá, byla-li škoda způsobena těmi, kteří v provozu pracují nebo byly-li věci převzaty do úschovy.

Pozor, právo na náhradu škody musí být uplatněno u provozovatele nejpozději patnáctého dne po dni, kdy se poškozený o škodu dozvěděl.

A pokud k takové škodě dojde, jak má člověk nebo já razítko postupovat?

V tom případě musí dojít k úhradě škody a to škody skutečné i případného ušlého zisku. Výše náhrady škody je určena primárně dohodou. Pokud k takovému mimosoudnímu vyrovnání nedojde, přichází ke slovu soud. Občanské řízení je upraveno zákonem č.99/1963 Sb., občanský soudní řád.

Bez důvodné obohacení

Jedná se o majetkový prospěch získaný majetkovým **plněním bez právního důvodu**. Bez důvodné plnění musí být vráceno i s užitky z něho. Například někdo zaplatí někomu dlužnou částku v mylném domnění, že jde o jeho věřitele...

Bez důvodné obohacení

Zastoupení

Zastoupení spočívá v tom, že **zástupce** je oprávněn **jednat jménem jiného** a že ze zastoupení vznikají práva a povinnosti přímo zastoupenému.

Zastoupení obecně vzniká **na základě zákona**, rozhodnutím státního orgánu, typicky pak soudu, anebo na základě dohody o **plné moci**. V prvních dvou případech vzniku se jedná o takzvané zákonné zastoupení.

Zástupce je povinen jednat osobně a dalšího zástupce si může ustanovit (substituční plná moc), jen jestliže to právní předpis stanovuje nebo je to dohodnuto se zastoupeným.

Zákonné zastoupení je nutné v případech, kdy fyzická osoba není způsobilá k právnímu úkonu (způsobilost k právním úkonům viz výše). Příčinou nezpůsobilosti k právním úkonům je zejména nedostatek věku (nezletilost) nebo rozhodnutí soudu, které způsobilosti osobu zbavuje nebo způsobilost omezuje. **Zákonné zástupce** pak v konkrétních situacích určuje zákon o rodině (zákon č.94/1963 Sb. v platném znění). Typicky jde samozřejmě o rodiče, ale může to být také třeba poručník, opatrovník či osvojitel.

Druhým případem zastoupení je zastoupení na základě **plné moci**. Zde může být zástupcem jak fyzická tak i právnická osoba. Pokud je

Zastoupení

Zákonné zastoupení

Plná moc

zástupcem právnická osoba, vzniká právo jednat za zmocnitele logicky statutárnímu orgánu.

Plnou moc lze udělit i několika zmocněncům, kteří musí jednat společně, pokud by však dohoda mezi zmocněncem a zmocnitelem neumožňovala samostané jednání jednoho ze zmocněnců.

Dále, pokud uděluji plnou moc pro písemný úkon, musí být i tato plná moc písemná. Písemná musí být i tehdy, pokud nezmocňuje jen k určitému úkonu, jde-li tedy o takzvanou generální plnou moc (například je-li někdo zmocněn ke všem právním úkonům po dobu nepřítomnosti zmocnitele).

Výklad k plné moci by mohl být i delší, ale obecně lze ještě říci, že zmocniteli vznikají práva a povinnosti z jednání zmocněnce, který danou plnou moc nepřekročil. Zmocněnec jedná svým jménem.

U nás ve středisku Tiskárnička jeden vedoucí oddílu podepsal za středisko nájemní smlouvu na tábořiště a měl z toho potom docela průšvih. Nedala by se tato situace řešit tou plnou mocí?

Díky, že jsi mi to připomnělo. Prostě by vůdce Vašeho střediska TISKÁRNIČKA jako statutární orgán napsal plnou moc na toho vůdce oddílu a to zřejmě jen na to uzavření oné smlouvy. Nešlo by tedy o tu generální plnou moc. Protože jde o písemný právní úkon vyžaduje i tato plná moc písemnou formu. Pro Tvou informaci Ti ji napíšu se smyšlenými údaji.

**Vzor
plné moci**

Plná moc

JUNÁK - svaz skautů a skautek ČR
Středisko TISKÁRNIČKA

IČO: 10 10 10 10

sídlem Inkoustová 123/12, 123 45 Razítkov

statutární orgán: Jiří Tiskátko, vůdce střediska

zmocňuje vůdce oddílu

Františka Podložku

r.č. 101010/101

trvale bytem Písmenková 121/11, 123 45 Razítkov

k uzavření nájemní smlouvy na louku pro konání
letního oddílového tábora.

V Razítkově dne 1.1.2000

.....
Středisko TISKÁRNIČKA

Vlastnické vztahy (občanské právo)

Vlastnické právo

Vlastnické právo je právo věc držet (mít fyzicky u sebe), užívat (používat ji), požívat její plody a užitky, disponovat s ní. Toto vlastnické právo vzniká kupní smlouvou, darovací nebo jinou smlouvou, rozhodnutím státu nebo na základě jiné skutečnosti stanovené v zákoně.

Stěžejními normami pro tuto kapitolu je **občanský zákoník** (zákon č. 40/1964 Sb. v platném znění) a **občanský soudní řád** (zákon č. 99/1963 Sb. v platném znění), který řídí proces před soudem.

Rád bych zde nastínil opravdu jen ty nejdůležitější věci, které se mohou vztahovat k činnosti vůdce oddílu.

V občanském právu si mohou účastníci vzájemná práva a povinnosti upravit vždy dohodou, pokud zákon výslovně nezakazuje a nebo nevyplývá z ustanovení zákona, že se od něj nelze odchýlit.

Právní úkony **právnícké osoby** (například střediska) ve všech věcech činí **statutární orgány** (tedy vůdce střediska případně jeho zástupce). Mohou je však také činit i její pracovníci a členové, pokud je to stanoveno vnitřními předpisy právnícké osoby nebo je to vzhledem k jejich pracovnímu zařazení obvyklé (viz výše o právní subjektivitě).

Vlastnické právo je právo věc držet (mít fyzicky u sebe), užívat (používat ji), požívat její plody a užitky, disponovat s ní! Toto vlastnické právo vzniká kupní smlouvou, darovací nebo jinou smlouvou, rozhodnutím státu nebo na základě jiné skutečnosti stanovené v zákoně.

Seťtě mi pořád vrtá hlavou ta nájemní smlouva podepsaná vůdcem oddílu, který neměl plnou moc?

Pokud u Vás ve středisku TISKÁRNIČKA neexistuje nějaký vnitřní předpis, který by umožňoval takovou smlouvu podepsat vůdcem nebo jeho zástupcem nebo někým úplně jiným, bude na posouzení soudu, zda to bylo vzhledem k funkci vůdce oddílu obvyklé, aby uvedenou smlouvu podepsal. Já si osobně myslím, že bylo to soud za obvyklé považoval.

Platí ale přísloví, kde není žalobce, není ani soudce. Proto se platnost smlouvy zkoumá až na návrh (žalobu) jedné ze stran, která by se takové neplatnosti dovolávala. Té se obvykle strana dovolává, vznikne-li jí nějaká škoda. Třeba by vznikla škoda z této smlouvy Vašemu středisku, které by se dovolávalo náhrady na vůdci, který nebyl podle jeho názoru k podpisu kompetentní.

Každopádně radím, aby pro jistotu většinu důležitých věcí podepisoval statutární orgán, jelikož se tím předchází řadě problémů

a většina Vašich smluvních partnerů to stejně bude vyžadovat. Nebo je možné jednat na základě plné moci (viz dále zastoupení).

O důležitosti mluvím proto, že když více kupuje na táboře deset rohlíků, uzavírá také kupní smlouvu (viz výše) mezi střediskem a obchodem.

Kupní smlouva

Kupní smlouvu uzavíráme několikrát denně, aniž jsme si toho vůbec vědomi (zakoupení novin, housek...). Je to nejčastější typ smlouvy. Je upravena v § 588 a následujících občanského zákoníku. Občanský zákoník má obecnou úpravu a zvláštní úpravu pro prodej v obchodě.

Obecně jde o povinnost prodávajícího odevzdat kupujícímu předmět koupě a povinnost kupujícího tento předmět převzít a zaplatit za něj prodávajícímu dohodnutou cenu. Dále tato část zákona upravuje následky prodlení s plněním výše uvedených povinností.

Má-li věc prodávaná **vady**, o kterých prodávající věděl, je povinen na ně kupujícího upozornit! Pokud se tak nestalo, má kupující právo na přiměřenou slevu, a pokud tato vada činí předmět neupotřebitelným, má též kupující právo odstoupit od smlouvy.

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě obsahují úpravu prodeje na objednávku a zásilkový prodej.

K dokreslení je třeba též uvést, že kupní smlouvu obsahuje také **obchodní zákoník**. Ustanoveními obchodního zákoníku nejen o kupní smlouvě, ale i v ostatních závazkových vztazích, se řídíme pouze ve vyjmenovaných případech (hlavně mezi podnikateli a v konkrétně uvedených případech) a v případech, kdy si to strany samy dohodnou. Je třeba na tuto skutečnost dávat pozor, jelikož některé věci upravuje obchodní zákoník **odlišně**.

Necheš mi přece namluvit, že, když jsme loni na táboře koupili od místního důchodce švestičky z jeho zahrádky, myslím, že se jmenoval Hujer, šlo o kupní smlouvu?

Tak to Ti, milé Razítko, přesně chci namluvit, protože skutečně šlo o kupní smlouvu. Byla uzavřena ústně souhlasnými projevy vůle směřujícími k jejímu uzavření. Za Vaše středisko byla uzavřena tato smlouva tím, kdo ji uzavíral (klidně i včetně), a panem Hujerem...

Co to blábolíš, jaké projevy, jaké středisko...?

Situace byla poměrně běžná, ale právně je to tak, jak jsem řekl!

Prahneš-li po „důstojné“ smlouvě, napíšu Ti vzor kupní smlouvy na ty švestičky HUJEROVKY. Písemnou formu však typicky musí mít nutně smlouvy o převodu nemovitostí, ale je jí třeba dodržet i v případech, kdy to vyžaduje zákon (zejména asi v ustanoveních o

jednotlivých druhích smluv v občanském zákoníku). Obecně Ti ale doporučuji uzavírat všechny důležitější smlouvy písemně (asi ne na ty švestky)!

Kupní smlouva

Vzor kupní smlouvy

uzavřená mezi:

1. Prodávajícím Janem Hujerem, r.č.101010/101, trvale bytem Zapadákovi 123/12, 123 11 Vystrkov

a

2. Kupujícím JUNÁKEM - svazem skautů a skautek ČR, střediskem TISKÁRNIČKA, IČO: 10 10 10 10, sídlem Inkoustová 123/12, 123 12 Razítkov, statutární orgán Jan Tiskátko, zastoupená Petrem Vlčetem.

I.

Předmětem této kupní smlouvy je 5kg švestiček HUJEROVEK, jichž je prodávající vlastníkem.

II.

Strany této kupní smlouvy se dohodly na kupní ceně za předmět uvedený v čl.I. ve výši 78,-Kč.

III.

Kupní cena byla zaplacená před podpisem této smlouvy a prodávající její příjem potvrzuje. Kromě toho byl prodávajícím vydán kupujícímu příjmový pokladní doklad č.1 na částku uvedenou v čl.II.

Prodávající si předmět smlouvy převzal před jejím podpisem a tuto skutečnost potvrzuje.

V Zapadákově dne 1.7.2000

.....
podpis prodávajícího

.....
podpis kupujícího

Shoda s kupní smlouvou

Z těchto ustanovení je pro nás nejdůležitější to, že prodávající odpovídá kupujícímu za to, že prodáváná **věc** je při převzetí kupujícím **ve shodě s kupní smlouvou**, zejména, že je bez vad! Tím se rozumí, že má jakost a užité vlastnosti požadované

Shoda s kupní smlouvou

prodávajícím, popisované nebo na základě reklamy očekávané, případně pro věc určitého druhu obvyklé. Třeba kupují-li hodinky s vodotryskem, přeci jen doufám, že především budou měřit čas a ne, že jen budou cákat na kolemjdoucí. Věc také musí odpovídat právním předpisům (bezpečnostním, hygienickým a podobně), musí mít míru či hmotnost odpovídající účelu, který prodávající pro použití uvádí nebo pro který se věc obvykle používá.

Pozor, u potravin musí být vyznačeno datum minimální trvanlivosti nebo datum použitelnosti, jde-li o potraviny podléhající rychlé zkáze. Odpovídá-li to povaze věci, má kupující právo, aby byla věc před ním překontrolována nebo aby mu byla předvedena.

Je-li věc při převzetí kupujícím **v rozporu s kupní smlouvou**, nemá tedy požadované a dohodnuté vlastnosti, má kupující právo, aby prodávající bezplatně a bez zbytečného odkladu uvedl věc do stavu odpovídajícího kupní smlouvě opravou nebo výměnou a není-li tento postup možný, může kupující požadovat přiměřenou slevu z ceny nebo může od smlouvy odstoupit. Za tento rozpor z kupní smlouvou se považuje každý takový rozpor, který se objeví během šesti měsíců od převzetí věci!

Reklamacce

Odpovědnost za vady prodané věci (reklamacce)

V zásadě (mimo věcí, které se rychle kazí) odpovídá prodávající za vady, které se projeví jako výše uvedený rozpor z kupní smlouvou, po převzetí věci **v záruční době (záruka)**. Záruka se však nevztahuje na běžné opotřebení a na vady, pro které byla sjednána nižší cena! U věcí použitých neodpovídá prodávající za vady odpovídající míře používání či opotřebení, které měla věc v době prodeje.

Záruční doba je u spotřebního zboží **24 měsíců**, 8 dní u potravinářského zboží, 3 týdny u prodeje krmiv, 6 týdnů u prodeje zvířat. Je-li tato doba uvedena na věci, jejím obalu nebo návodu k ní, pak platí tato lhůta pro uplynutí záruční doby. Záruční doba může být samozřejmě i delší.

Na žádost kupujícího je prodávající povinen poskytnout **záruční list** se zákonem požadovanými údaji (jméno, příjmení, název nebo obchodní firmu prodávajícího, IČO, nebo bydliště, jde-li o fyzickou osobu). Dovoluje-li to povaha věci může být kupujícímu na místo záručního listu vydán doklad o zakoupení věci obsahující výše uvedené údaje.

Záruční doby počínají běžet od převzetí věci kupujícím.

Vady v zásadě dělíme na vady odstranitelné a neodstranitelné:

Vady odstranitelné = kupující má právo na jejich odstranění, prodávající má povinnost je bezplatně, řádně a včas odstranit, není-li to neúměrné, může kupující požadovat výměnu věci nebo výměnu vadné součástky, není-li tento postup možný, může kupující žádat přiměřenou slevu nebo od smlouvy odstoupit.

Vady neodstranitelné = vady současně brání v řádném užívání věci, kupující má právo na výměnu věci nebo právo od smlouvy

odstoupit, tato práva mají i kupující věci s odstranitelnými vadami, které se vyskytují opětovně po opravě nebo pro větší počet vad není možné věc řádně užívat (nevyžaduje-li výměnu věci, má kupující právo na přiměřenou slevu z ceny nebo může od smlouvy odstoupit) Práva z odpovědnosti za vady je nutné uplatnit u prodejce, u kterého byla věc koupena nebo u podnikatele uvedeného v záručním listě. Současně je třeba tato práva realizovat v záruční lhůtě, jinak zaniknou! Jen u věcí, které se rychle kazí, je nutno reklamovat nejdéle v den následující po koupi.

Docela důležité je zmínit i související ustanovení **zákona o ochraně spotřebitele** (zákon č.634/1992 Sb. v platném znění), který stanoví, že prodávající je povinen přijmout **reklamaci** v kterékoli své provozovně, v níž je takové přijetí reklamace možné. V provozovně musí být také po celou provozní dobu přítomen pracovník pověřený vyřizováním reklamací.

Prodávající rozhodne o reklamaci ihned, ve složitých případech do tří dnů. Do této doby se však nezapočítává doba k posouzení vady. Reklamace musí být vyřízena bez zbytečného odkladu, nejpozději však do třiceti dnů od uplatnění reklamace, pokud se prodávající nedohodne s kupujícím na delší lhůtě.

Další podrobnosti, které jsou někdy poměrně důležité, najdeme v občanském zákoníku a v zákoně na ochranu spotřebitele!

Zvláštní ustanovení o prodeji zboží v obchodě obsahují úpravu prodeje na objednávku a zásilkový prodej.

K dokreslení je třeba též uvést, že kupní smlouvu obsahuje také **obchodní zákoník**. Ustanoveními obchodního zákoníku nejen o kupní smlouvě, ale i v ostatních závazkových vztazích, se řídíme pouze ve vyjmenovaných případech (hlavně mezi podnikateli a v konkrétně uvedených případech) a v případech, kdy si to strany samy dohodnou. Je třeba na tuto skutečnost dávat pozor, jelikož některé věci upravuje obchodní zákoník **odlišně**.

Smlouva směnná

Historicky nejstarší typ smlouvy, kterou občanský zákoník uvádí, je smlouva směnná, při níž se **vyměňuje věc za věc bez použití peněz**.

Na tuto smlouvu se analogicky použijí ustanovení občanského zákoníku o smlouvě kupní. Přičemž každá strana je považována ohledně věci, kterou dává, za stranu prodávající a ohledně věci, kterou přijímá, za stranu kupující. Podle toho se potom řídí jednotlivá práva a povinnosti.

Darovací smlouva

V tomto případě dárce **přenechává něco bezplatně** nebo slibuje obdarovanému a ten dar nebo slib přijímá.

Darovací smlouva vyžaduje písemnou formu, je-li předmětem nemovitost a je-li předmětem věc movitá, pak jen tehdy, nedoručí-li k

**Smlouva
směnná**

odevzdání věci a převzetí věci při darování.

Pokud je darována nemovitost, vyžaduje se písemná forma darovací smlouvy. Písemná forma však musíme dodržet i u darování věcí movitých a to tehdy, pokud nejsou předány při darování.

Dobrodiní daru však nezbavuje dárce zákonné povinnosti obdarovaného informovat o vadách darované věci. Ten je oprávněn darovanou věc vrátit, má-li vady, na které nebyl dárce upozorněn. Poněvadž obdarovaný nabývá dar bezplatně, nevznikají mu žádné nároky z vad věci.

Imu darovanému koni na zuby nekoukej!

Dárce se může také domáhat vrácení věci, pokud se obdarovaný chová k němu nebo jeho rodině tak, že tím hrubě narušuje dobré mravy!

Smlouva o výpůjčce

Předně upozornuji, že nejde o smlouvu o půjčce, to je něco jiného, ta se totiž týká především půjčky peněz a tu považuji pro naši činnost přece jen za trochu méně častou.

Smlouvou o výpůjčce se zavazuje půjčitel (tak ošklivě říkáme tomu, kdo nám něco půjčil) **předat vypůjčiteli věc k bezplatnému dočasnému užívání** a vypůjčitel se zavazuje převzatou věc vrátit.

Vypůjčitel je oprávněn věc užívat řádně a v souladu s účelem, který byl ve smlouvě dohodnut nebo ke kterému věc obvykle slouží. Zároveň je povinen věc chránit před poškozením zničením nebo ztrátou! Není-li dohodnuto jinak, nesmí vypůjčitel přenechat věc k užívání jinému.

Vypůjčitel je povinen věc vrátit, jakmile ji nepotřebuje, nejpozději však do konce stanovené doby zapůjčení. Půjčitel může požadovat vrácení věci i před uplynutím stanovené doby, pokud není věc užívána řádně nebo je užívána v rozporu z účelem, kterému slouží.

Půjčitel je povinen především umožnit vypůjčiteli užívání věci a ochránit ho před třetími osobami, které uplatňují právo k zapůjčené věci. Někdo třetí může třeba tvrdit, že je věc jeho a požaduje její vrácení. Půjčitel však sám vlastníkem věci být nemusí.

Nájemní smlouva

Nájemní smlouva je poměrně složitý a obsáhlý smluvní typ se zvláštní úpravou nájmu bytu, podnájmu bytu, nájmu a podnájmu nebytových prostorů, které nejsou upraveny pouze v občanském zákoníku, ale i ve zvláštních normách (zejména pak v zákoně č.116/1990, o nájmu a podnájmu nebytových prostor, který doporučuji dobrovolně k přečtení vůdcům oddílů, kteří mají klubovny v nájmu jako nebytové prostory).

V následujícím textu jen stručně naznačím jednotlivá práva a

povinnosti jak nájemce tak pronajímatele.

Pronajímatel = osoba, která nám něco pronajímá - pan majitel nebo také pan domácí

- je povinen **přenechat** pronajatou věc nájemci ve stavu způsobilém ke smlouvenému užívání,
- je oprávněn **požadovat přístup** k věci ke kontrole, zda je věc užívána řádně.

Nájemce = osoba, která si něco pronajímá a tu věc užívá - obyvatel bytu...

- je oprávněn **užívat** věc způsobem stanoveným ve smlouvě, nebylo-li stanoveno jinak,
- je oprávněn dát věc pronajatou do **podnájmu**, nestanoví-li smlouva jinak,
- je oprávněn provádět změnu věci se souhlasem pronajímatele,
- je povinen oznámit pronajímateli bez zbytečného odkladu potřeby oprav, které má provést pronajímatel,
- je povinen snášet omezení v užívání pronajaté věci v rozsahu nutném pro provedení oprav a udržování věci,
- má nárok na náhradu nákladů, které vynaložil na věc, jestliže oprava byla provedena se souhlasem pronajímatele nebo jí pronajímatel bez zbytečného odkladu nezajistil, ačkoli mu byla oznámena,
- je povinen pečovat o to, aby na věci nevznikla škoda,
- je **povinen platit** nájemné.

U nájmu nemovitostí je třeba sepsat smlouvu písemně.

Zákoník dále poměrně obsáhle upravuje skončení nájmu, nájem bytu apod.

Smlouva o ubytování

Smlouvou o ubytování se zavazuje ubytovatel objednateli (ubytovanému), že mu **poskytne přechodné ubytování** v zařízení k tomu určeném a objednatel se zavazuje za to zaplatit.

Předmětem této smlouvy je tedy závazek poskytnout ubytování, který zahrnuje nejen povinnost umožnit užívání ubytovacího prostoru, ale i povinnost k činnosti odpovídající ubytovacím službám (například poskytování stravování...). Tím se právě liší smlouva o ubytování od smlouvy nájemní, jejímž předmětem je pouze užívání věcí.

Poskytování na přechodnou dobu odpovídá době smlouvené nebo době odpovídající povaze ubytovacího zařízení (třeba hotel, noclehárna, vysokoškolské koleje).

Podstatnými náležitostmi této smlouvy, která nevyžaduje písemnou formu, je především určení místa ubytovacího zařízení, cena za ubytování a přechodný charakter ubytování.

Ubytovací řády, které vydal ubytovatel, lze použít k určení práv a

Ubytovatel a jeho práva

povinností stran této smlouvy, ale samozřejmě nemají povahu právního předpisu, ale povahu smluvního ujednání, na které se může, ale nemusí přistoupit. Předpokladem je samozřejmě, že se objednatel bude mít možnost s takovým řádem seznámit.

Ubytovatel = osoba, která nás ubytovává:

- je povinen odevzdat ubytovanému prostory vyhrazené mu k ubytování ve stavu způsobilém pro řádné užívání a zajistit nerušený výkon práv spojených s ubytováním,
- má právo odstoupit od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby, jestliže ubytovaný i přes výstrahu hrubě porušuje dobré mravy nebo jinak hrubě porušuje své povinnosti ze smlouvy.

Ubytovaný a jeho práva

Ubytovaný (osoba, která se ubytovává):

- má právo, aby mu ubytovatel poskytl přechodné ubytování, které je předmětem této smlouvy,
- je povinen zaplatit ubytovateli cenu ve lhůtě stanovených ubytovacích řády,
- má právo užívat prostory, které mu byly k ubytování vyhrazeny, společné prostory a používat služby, jejichž poskytování je s ubytováním spojeno,
- je povinen užívat prostory řádně, v těchto prostorách nesmí ubytovaný bez souhlasu ubytovatele provádět žádné změny,
- má právo odstoupit od smlouvy před uplynutím dohodnuté doby, ale musí újmu tímto vzniklou ubytovateli nahradit.

Smlouva o přepravě osob

Smlouva o přepravě osob

Touto smlouvou vzniká dopravci **závazek přemístit cestujícího** spolu s jeho zavazadlem řádně a včas do místa určení a právo na zaplacení jízdného.

Vznik této smlouvy se liší především u dopravy pravidelné a nepravidelné a je upraven v **přepravních řádech**.

Základními povinnostmi dopravce je přepravit cestujícího včas a řádně do místa určení. Je-li zavazadlo dopravováno odděleně, je povinen zajistit to, aby bylo dopraveno do místa určení nejpozději současně s cestujícím. Je povinen také dbát o bezpečnost a pohodlí cestujících.

Cestující je naopak povinen především zaplatit stanovené jízdné. Výši tohoto jízdného a způsob jeho úhrady stanovují většinou přepravní řády a tarify.

Odpovědnost z této smlouvy je upravena zčásti v dopravních řádech (hlavně v oblasti škod způsobených opožděním), zčásti pak podle ustanovení o odpovědnosti za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků (§427 - §431 občanského zákoníku), zejména za škodu vzniklou cestujícím na zdraví a věcech. Co se týká škod z opoždění je nutné uplatnit tato práva u dopravce ve lhůtě šesti měsíců a práva na náhradu škody způsobenou provozem

dopravního prostředku se promlčují za dva roky ode dne, kdy se poškozený dozví o škodě a o tom, kdo je za ni odpovědný, nejpozději však za tři roky.

Smlouva o přepravě nákladu

Jedná se o smlouvu, kterou se dopravce **zavazuje přemístit zásilku** z místa odeslání do místa určení a odesílatel se zavazuje za to zaplatit odměnu (přepravné). I v tomto případě je nutné upozornit na úpravy v jednotlivých přepravních řádech, se kterými je nutno počítat a případně se s nimi seznámit. Občanský zákoník se omezuje pouze na rámcovou úpravu a podrobnosti ponechává na jednotlivých přepravních řádech.

Doprovce je obecně povinen provést přepravu řádně, to znamená s odbornou péčí, a včas, to jest ve stanovené lhůtě. Tato povinnost vzniká převzetím zásilky a končí vydáním zásilky.

Podobně jako u předchozího smlouvy je odpovědnost dopravce za opožděnou přepravu do místa určení upravena v jednotlivých přepravních řádech.

Naopak odpovědnost za škodu, která vznikla na zásilce v době od jejího převzetí do jejího vydání nebo i na zavazadle, které je přepravováno odděleně, se řídí zvláštními ustanoveními občanského zákoníku v rámci této smlouvy. Právo na náhradu škody musí tedy odesílatel uplatnit u dopravce do šesti měsíců od vydání zásilky nebo, ztratila-li se a nebyla vydána, pak do šesti měsíců od převzetí zásilky.

Pozor, je třeba odlišovat případné uzavření smlouvy o přepravě věci podle obchodního zákoníku!

Ochrana přírody

Tato příručka k VZ si nevzala za cíl suplovat výklad z některých jiných oborů, jelikož jejím smyslem je zřejmě výklad čistě právnícké materie a naproti tomu výklad některých podstatných pasáží VZ je neoddelitelný od věcného výkladu k oboru a pouhá citace právních předpisů s čistě odbornými prvky právníckých „zajímavostí“ pozbývá smyslu! Proto je výklad k několika dalším kapitolám výrazně stručnější.

Právní úpravu této problematiky najdeme především v :

- zákoně č. 114/1992 Sb. v platném znění, o ochraně přírody a krajiny
 - jeho prováděcí vyhlášce MŽP ČR č. 395/1992 Sb. v platném znění,
 - zákon č. 289/1995 Sb. v platném znění, o lesích,
- okrajověji pak v
- zákoně č. 449/2001 Sb. v platném znění, o myslivosti,
 - zákoně č. 17/1992 Sb. v platném znění, o ochraně životního prostředí,
 - zákoně č. 123/1998 Sb. v platném znění, o právu na informace o

životním prostředí.

Rád bych také připomněl i některá ustanovení zvláštní části trestního zákona zejména pak trestné činy uvedené v §181a - §181h (blíže viz předcházející text).

Zákon o ochraně přírody a krajiny upravuje zejména **narušení významného krajinného prvku**, které i kvalifikuje. Může jím být právě třeba náš tábor. Definuje také zvláště **chráněná území** a upravuje i činnosti na těchto územích. Dále se tento zákon zabývá zvláště chráněnými druhy a **stráží přírody**, jejíž kompetence doporučují k nastudování.

Pro naši činnost jsou velmi důležité **orgány ochrany přírody**. Dříve jsme se obraceli na okresní úřady. Po reformě veřejné správy však okresní úřad odpadl z řady orgánů ochrany přírody a jeho pravomoci přešly na obce, obce pověřené a obce s rozšířenou působností. O který konkrétní úřad půjde v případě námi pořádaných akcí je dobré se informovat v místě konání akce. Na takovém příslušném úřadě pak podáváme žádost o souhlasné stanovisko s konáním naší akce.

Stravování a hygiena

I v této kapitole nastíním pouze základ problematiky s odkazem na obor Zdravověda a Táboření.

Stěžejními předpisy jsou :

- zákon č. 258/2000 Sb. v platném znění, o ochraně veřejného zdraví,
- vyhláška MZ ČR 106/2001 Sb. v platném znění, o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti,
- vyhláška MZ ČR 107/2001, o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných.

Zákon o ochraně veřejného zdraví je skutečně pro naši činnost zásadní normou, jelikož v § 8 najdeme definici **zotavovací akce**, pod kterou spadají nejen všechny naše letní tábory, ale vůbec všechny akce delší 4 dnů a s více než dvaceti dětmi ve věku do patnácti let.

Podmínkou pro konání zotavovací akce je pak splnění mnoha dalších povinností pro pořádající osobu.

Zákon je také zásadní v tom, že vykládá spoustu pojmů (pitná voda, karanténní opatření, izolace...), jejichž znalost je pro pořádání zotavovací akce nezbytná. Najdeme je především v úvodních ustanoveních tohoto zákona. Považuji tedy za nezbytné si přečíst alespoň úvodní ustanovení tohoto zákona (asi tak do § 10).

Další naprosto nezbytnou je znalost **vyhlášky o hygienických požadavcích na zotavovací akce** pro děti, která doplňuje výše

uvedený zákon. Myslím si, že není od věci jí spolu se zákonem na takové akci mít s sebou.

Tato vyhláška stanovuje **hygienické podmínky pro zotavovací akce** a to v mnoha směrech. Zejména se jedná o požadavky na táborové stavby (kuchyně, záchody, umývárny), přípravu jídla a stravování, ubytování, osvětlení, zásobování vodou, nakládání s odpady.

Znalost této vyhlášky považuji opět za nezbytnou a její výklad přenechávám oborům Zdravověda a Táboření.

Hospodaření

Dostáváme se k dalšímu víceoborovému předmětu, který je i samostatným oborem VZ. Proto ho také pojmu stručněji a přenechám odbornému výkladu.

Úpravu této snad neatraktivnější a nejzábavnější činnosti každého vůdce jako je hospodaření najdeme především v :

- zákoně č. 563/1991 Sb. v platném znění, o účetnictví,
- prováděcí vyhlášce k tomuto zákonu č. 507/2002 Sb. v platném znění, pro jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví.

Hospodářům pak lze ještě doporučit i

- opatření MFČR čj. 281, 283/77 411/2000, kterým se stanoví postupy účtování pro účetní jednotky účtující v soustavě jednoduchého účetnictví.

Problematiku daní, které se mohou týkat i skautského střediska, pak upravují:

- zákon č.586/1991 Sb. v platném znění, o dani z příjmu,
- zákon č.357/1992 Sb. v platném znění, o dani dědické, dani darovací, a dani z převodu nemovitosti a dani z nemovitosti.
- zákon č.338/1992 Sb. v platném znění, o dani z nemovitosti.

Tento obor považuji za poměrně výkladově složitý, a proto jen stručně, co ve výše uvedených normách najdeme.

Zákon o účetnictví stanovuje kritéria pro vedení podvojného či **jednoduchého účetnictví**, které je dnes spíše výjimkou z obecné zásady vedení podvojného účetnictví. Účetní organizační jednotky v rámci naší organizace vedou většinou jednoduché účetnictví.

Velice důležitou pasáží téměř pro každého rádce je pak § 11, který stanovuje náležitosti **účetního dokladu**, o kterých se na našich akcích vedou často dlouhé a vášnivé debaty. V této části najdeme také úpravu účetních zápisů a knih. Pro střediskový management pak budou užitečné i části zabývající se **inventarizací** majetku a závazků a úschovou účetních záznamů.

Výše uvedená **prováděcí vyhláška** je opravdu krátkým předpisem

(dvě stránky A5), který stanovuje především obsahové náležitosti peněžního deníku, knihy pohledávek a závazků a pomocných knih.

6. Ochrana dítěte

Myslím, že je lepší děti s jejich právy moc seznamovat, protože si pak moc dovoluují. . . !"

*Myslím, že by mělo být osobní ambicí každého skautského vůdce se s úpravou **práv dítěte** seznámit.*

Lidská práva obecně i práva dětí (zejména článek 32) jako takových mají i ústavní základ a to především v **Listině základních práv a svobod**, která je jedním z pilířů našeho ústavního pořádku.

Další normou v této oblasti je **Úmluva o právech dítěte** vyhlášená jako sdělení FMZV č. 104/1991 Sb. Tato Úmluva stanovuje státům, které jí ratifikovali, určité povinnosti. A to zejména zakázat diskriminaci dětí, vytvořit instituce odpovídajících kvalit, zakázat diskriminaci dětí, zabezpečit právo na život a rozvoj dítěte, potírat nezákonné přemísťování dětí do zahraničí, zajišťovat svobodu projevu, myšlení, svědomí a náboženství a další svobody, které jsou analogické k základním svobodám deklarovaným v Listině, zakázat svévolné zasahování do soukromého života dítěte, zajišťovat přístup k informacím a ke vzdělání, zajišťovat ochranu dětí před tělesným a duševním násilím, urážením a zneužíváním...dále odkazují na znění Úmluvy.

Myslíš, že se tato Úmluva u nás dodržuje? Těch práv je tam strašně moc!

No to je skutečně otázkou, zda se opravdu dodržují. Každopádně jsou v našem právním řádu vymahatelná, protože se jedná o mezinárodní smlouvu, která se řídí článkem 10 naší Ústavy a má tedy přednost před zákonem. Takže pokud je nějaký právní předpis v rozporu s touto Úmluvou, je to důvod pro jeho zrušení Ústavním soudem!

Z toho vyplývá, že i kdyby nějaké jednání bylo v souladu se zákonem, ale porušovalo by Úmluvu, tak jde o jednání protiprávní!

Je ovšem pravda, že takové úmluvy mají často ustanovení, která se blíží politickým deklaracím, které jsou těžko vymahatelné.

Pokud byste se někdo dostali do nějakých porozvodových „tahanic“ o dítě třeba jako svědek, doporučuji k nahlédnutí zákon č. 94/1963 Sb.

v platném znění, o rodině nebo i zákon č. 359/1999 Sb. v platném znění, o sociálně-právní ochraně dětí.

Ostatní

V této „zbytkové“ kapitole se pokusím nastínit ještě několik problémů, které mají nebo mohou mít vztah k naší činnosti. Některé problémy jsou opravdu samostatné jiné jsou průřezové čili není možné je zařadit do některé z předcházejících kapitol.

Ochrana osobních údajů

Tento poměrně nový a pořád ještě nevžitý a špatně uchopitelný fenomén nové doby je obsažen v tolik diskutovaném zákoně č. 101/2000 Sb. v platném znění, o **ochraně osobních údajů**. Tento zákon upravuje ochranu osobních údajů, práva a povinnosti při jejich zpracování a zřizuje také **Úřad pro ochranu osobních údajů**.

Poměrně zásadní, ale často nejasné, je vymezení pojmů.

Osobním údajem je tedy zkráceně údaj, který sám osobě individualizuje osobu a to bez vynaložení nepřiměřeného množství času, úsilí či materiálních prostředků.

Šmarjá, co to je?

To zřejmě znamená, že prostřednictvím těchto osobních údajů můžeme určit osobu jako jednotlivce například prostřednictvím rodného čísla jako osobního údaje. Těžko bude osobním údajem pouze křestní jméno.

Dalším pro nás důležitým pojmem je **zpracování osobních údajů**., což je vlastně úplně vše, co se dá s takovými údaji podniknout. Tedy operace nebo soustavy operací, které správce nebo zpracovatel systematicky provádějí s osobními údaji.

Správce je každý subjekt, který určuje účel a prostředky zpracování osobních údajů, provádí zpracování osobních údajů a odpovídá za něj.

A co z tohoto zákona vyplývá pro nás?

Jsou to především určitá pravidla, která musíme jako správci dodržovat. Tato pravidla by měla zaručovat především naše registrační programy. Vybral jsem pro Tebe, Razítko, pár zajímavých povinností správce, které je potřeba dodržovat při registracích oddílů a nakládání s údaji našich členů.

Správce je povinen:

- zpracovávat pouze pravdivé a přesné údaje
- shromažďovat osobní údaje pouze ke stanovenému účelu
- uchovávat osobní údaje pouze na nezbytnou dobu
- zpracovávat osobní údaje pouze v souladu s účelem, k němuž jsou shromážděny
- mít pokud možno souhlas subjektu údajů ke zpracování jeho osobních údajů
- zabezpečit osobní údaje tak, aby nemohlo dojít k neoprávněnému nebo nahodilému přístupu k nim či k jejich dalšímu zpracování, změně, zničení...

Ten, kdo hodlá osobní údaje zpracovávat je povinen tuto skutečnost **oznámit** výše uvedenému Úřadu. Úřad provede **registraci** takového oznámení. JUNÁK - svaz skautů a skautek ČR takto zaregistrován je! Souhlas subjektu údajů k zpracování těchto údajů mít nemusíme, protože tento souhlas nemusí mít určité subjekty uvedené v zákoně a mimo jiných ani občanské sdružení, pokud je to nezbytné pro výkon oprávněné činnosti

Archivace a skartace

V této stručné kapitole bych chtěl jen připomenout poměrně málo známou věc. Zákon č. 97/1974 Sb., o archivnictví nám spolu s jeho prováděcí vyhláškou MV ČR uděluje povinnost archivovat veškerou střediskovou poštu a bez oznámení jí nesmíme zničit.

SLOVNÍČEK

aneb razítko právníkem

Tato část skriptu práva k VZ slouží především k objasnění některých obecných pojmů a pojmů, které nejsou vysvětlovány v textu. Další funkcí slovníčku je i jakýsi obecný výklad.

Dispozitivita

jedná se o vlastnost právní normy, která umožňuje účastníkům právních vztahů, aby si právní vztah upravili podle své vůle. Opakem k dispozitivitě je **kogentnost**, která takovou úpravu právního vztahu nepřipouští a strany se musí řídit jen právní normou.

Držba

držba se může týkat jak věci tak i práva a je to právně „slabší“ vztah než vlastnické právo. Držba věci předpokládá u jejího nositele (držitele) to, aby měl věc u sebe čili věc fyzicky ovládá a dále, že s ní nakládá jako s vlastní neboli jako by mu patřila.

Fyzická osoba

takovou osobou, která má způsobilost k právům a povinnostem (právní subjektivitu), je člověk.

Kogentnost viz dispozitivita.

Mladistvý

mladistvé jsou fyzické osoby, které v době spáchání trestného činu dovršily patnáctý a nedovršily osmnáctý rok života.

Nedbalost

nedbalost má dvě formy - nedbalost vědomá a nedbalost nevědomá. O nedbalost vědomou jde tehdy, jestliže pachatel věděl, že může v trestním zákoně kvalifikovaným způsobem porušit nebo ohrozit chráněný zájem (život, zdraví, svoboda, majetek...), ale bez přiměřených důvodů spoléhal, že takové porušení či ohrožení nezpůsobí.

O nevědomou nedbalost pak jde tehdy, pokud pachatel nevěděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, ač o tom vědět měl a mohl.

Mohu ještě podotknout, že vlastně vědomá nedbalost na jedné straně hraničí s úmyslem nepřímým a nevědomá nedbalost pak na jedné straně hraničí s náhodou (vis maior).

Pokud skutková podstata předpokládá trestnost v nedbalostní formě, musí to být přímo ve skutkové podstatě uvedeno, jinak se předpokládá zavinění úmyslné.

Nezletilý

tento pojem lze dovodit z kvalifikace pojmu zletilosti v občanském zákoně (§ 8). Nezletilým je osoba mladší osmnácti let. Výjimečně však lze nabýt zletilosti před dosažením osmnáctého roku uzavřením manželství.

Platnost

značí skutečnost, že se takový právní předpis stal součástí právního řádu (například zákon prošel legislativním procesem schvalování Parlamentem a byl podepsán prezidentem...). Podmínkou platnosti je vyhlášení neboli uveřejnění (viz dále).

Právní norma

je to pravidlo chování, které je ve státě uznáváno a je obsaženo v pramenech práva a jehož zachovávání je vynutitelné veřejnou mocí, tedy státem.

Pokus trestného činu

jde o jednání pro společnost nebezpečné, které bezprostředně

směřuje k dokonání trestného činu a jehož se pachatel dopustil s úmyslem tento trestný čin spáchat, ale k dokonání trestného činu nedošlo.

Právnícká osoba

nejedná se o osoby v přirozeném slova smyslu. Jsou to osoby jakoby fiktivní, které existují jen v právu a staly se jakýmsi body „přičitatelnosti“ práv a povinností. Stejně tak mají způsobilost k právům a povinnostem tedy právní subjektivitu. Vznikají, mění se a zanikají způsobem a za podmínek stanovených zvláštními právními předpisy (pro Junáka je to třeba výše uvedený zákon č. 83/1991 Sb., o sdružování občanů).

Právní předpis

pro tento pojem se v teorii práva užívá též název normativní akt. Jedná se o výsledky činnosti orgánů veřejné správy (Parlament, ministerstva, vláda, obecní úřady...). Jde tedy o ústavní zákony, zákony, nařízení a vyhlášky. Jsou to „zdroje“- prameny práva, ve kterých se vyskytují právní normy jako závazné normy chování.

Právní subjektivita

jde o způsobilost k právům a povinnostem, tedy o způsobilost práva a povinnosti mít, ne je vlastním jednáním nabývat to by šlo o způsobilost k právním úkonům.

Právní vztah

jde o vztahy mezi subjekty jako nositeli práv a jim odpovídajících povinností, tedy mezi subjekty navzájem oprávněnými a povinnými. Příkladem může být právní vztah mezi prodávajícím a kupujícím. Právní vztahy jsou současně vztahy existující v souladu s právem.

Prekluze viz promlčení.

Promlčení

V určitých případech zaniká uplynutím zákonem stanovené lhůty právní nárok a zůstává jen „holé“ právo jako takové. Takového práva se nelze domáhat už u soudu, je tedy nevymahatelné, ale jeho splnění není bezdůvodné. Čili nelze ho už žádat zpět pro z důvodu promlčení.

Naproti tomu případ, kdy zaniká uplynutím lhůty i samotné právo a plnit nelze, se nazývá prekluze. Plnění prekludovaného práva je bez právního důvodu a lze ho žádat zpět.

Příčinná souvislost

nebo také příčinný vztah, který musí existovat mezi jednáním a následkem. Zkráceně lze říci, že příčinou je každý jev, bez něhož by jiný jev nenastal nebo by nenastal stejným způsobem. Jednání musí tedy být příčinou následku v uvedeném smyslu.

Příprava trestného činu

jde o jednání pro společnost nebezpečné, které spočívá v organizování trestného činu, v opatřování nebo přizpůsobování prostředků nebo nástrojů k jeho spáchání, ve spolčení, sročení, v návodu nebo pomoci k trestnému činu.

Sankce

stanovuje újmu, která postihuje toho, kdo nese odpovědnost za porušení povinnosti vyplývající z právní normy (kdo jinému v souvislosti s obstaráním věcí veřejného zájmu poskytne, nabídne nebo slíbí úplatek, bude potrestán odnětím svobody až na jeden rok nebo peněžitým trestem).

Skutková podstata

znaky konkrétního trestného činu uvedené v trestním zákoně.

Soukromé právo

soukromé právo se vyznačuje (naproti právu veřejnému) několika znaky. Prvním z nich je rovnost subjektů (například fyzická osoba může uzavřít smlouvu se státem, který zde vystupuje jako „obyčejná“ právnická osoba, a při tomto uzavírání jsou si oba subjekty tohoto právního vztahu rovni!). Druhým je převažující dispozitivita soukromoprávních norem. Nutno podotknout, že existují ještě další znaky. Obory soukromého práva jsou typicky právo občanské a obchodní. Některé obory však nelze zařadit jednoznačně k soukromému právu (třeba pracovní právo).

Účinnost

Doba po kterou se musíme právním předpisem řídit.. Pokud není účinnost obsažena v samotném právním předpisu, nabývá právní předpis účinnosti patnáctým dnem po vyhlášení. Doba účinnosti právního předpisu je stanovena v něm samotném nebo je zrušen jiným předpisem.

Úmysl

jde o druhou formu zavinění (naproti nedbalosti), která se vyskytuje též ve dvou variantách - úmysl přímý a nepřímý (viz § 4 trestního zákona). O úmysl přímý jde tehdy pokud pachatel chtěl způsobem uvedeným v tomto zákoně porušit nebo ohrozit chráněný zájem.

O úmysl nepřímý pak jde tehdy, pokud pachatel věděl, že svým jednáním může takové porušení nebo ohrožení způsobit, a pro případ, že je způsobí, byl s tím srozuměn. Pokud skutková podstata konkrétního trestného činu výslovně neuvádí možnost spáchat takový trestný čin nedbalostně, předpokládá se trestnost jen u úmyslného zavinění a to v obou možných variantách.

Veřejné právo

vyznačuje se opačnými znaky než právo soukromé. Subjekty veřejného práva si nejsou rovni. Je zde totiž nadřazena veřejná moc (stát, obce, kraje...). Pro veřejné právo jsou typické kogentní právní normy. Obory veřejného práva jsou zejména právo trestní a správní. Z toho lze vypožarovat, že jde o ochranu veřejného zájmu a jednou ze stran je vždy stát či samosprávná veřejnoprávní korporace (například obec či kraj).

Vyhlášení

jedná se o podmínku platnosti právního předpisu. Právní předpis lze vyhlásit několika způsoby - uveřejněním ve sbírce zákonů nebo na úřední desce (například obecního nebo krajského úřadu).

Zákon

jedná se o právní předpis zákonodárné moci, který prošel zákonným procesem přijetí (tzv. legislativním procesem). Zvláštním zákonem je zákon ústavní, pro jehož přijetí platí zvláštní pravidla a s nímž musí být ostatní zákony v souladu. Nejvýznamnějšími ústavními zákony jsou Ústava a Listina základních práv a svobod. Dohromady všechny ústavní zákony tvoří tzv. ústavní pořádek ČR nebo někdy také ústavní řád ČR.

Závazek

jde o povinnost, která vzniká z takzvaného závazkového vztahu, v němž je jeden právní subjekt povinen a druhý oprávněn (třeba vztah věřitel-dlužník). Většinou je jeden a ten samý subjekt k něčemu povinen a k něčemu zase oprávněn.

Způsobilost k právním úkonům

jedná se o způsobilost subjektu práv a povinností zavazovat svým jednáním (a to i protiprávním) k povinnostem. Za osobu, která má způsobilost k určitým právům a povinnostem, ale nemá způsobilost k potřebným právním úkonům, jedná za něj její zákonný zástupce (typicky rodič). Způsobilost k právním úkonům fyzických osob je odstupňovaná podle věku a podle schopnosti ovládat své jednání a posoudit jeho důsledky (viz § 9 obč. Zákoníku). Způsobilosti k právním úkonům může být fyzická osoba zbavena nebo jí může být omezena, ale vždy jen soudem.

SEZNAM PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ aneb razítko zákonodárcem

Poslední částí kapitoly o právu je seznam právních předpisů neboli obecně takzvaných pramenů práva. Vybral jsem takové předpisy, na které odkazuje předcházející text nebo mohou být jinak užitečné

skautskému vůdci.

Právními předpisy jsou v našem právním řádu zákony (ústavní s vyšší právní silou nebo obyčejné), obecně závazné vyhlášky krajů a obcí, ve výjimečných situacích (rozpuštění Poslanecké sněmovny) zákonná opatření Senátu a podzákonné právní předpisy (nařízení vlády, vyhlášky a opatření ministerstev, nařízení krajů a obcí). Aby byly právní předpisy závazné musí být platné a účinné.

Ústavní pořádek

Ústavní pořádek

- ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky
- usnesení předsednictva ČNR č. 2/1993 Sb., o vyhlášení Listiny základních práv a svobod jako součásti ústavního pořádku České republiky

Mezinárodní smlouvy

Mezinárodní smlouvy

- vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb., o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech
- sdělení FMZV č. 104/1991 Sb., o sjednání Úmluvy o právech dítěte
- sdělení FMZV č. 209/1992 Sb., o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod
- sdělení MZV č. 54/2001 Sb.m.s., o přijetí Evropské úmluvy o výkonu práv dětí

Zákony

Zákony

- zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon
- zákon č. 141/1961 Sb, o trestním řízení soudním (trestní řád)
- zákon č. 94/1963 Sb., o rodině
- zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník
- zákon č. 71/1967 Sb., správní řád
- zákon č.97/1974 Sb., o archivnictví
- zákon č. 83/1990 Sb., o sdružování občanů

- zákon č. 116/1990 Sb., o nájmu a podnájmu nebytových prostor
- zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích
- zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník
- zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví
- zákon č. 586/1991 Sb., o dani z příjmu
- zákon č. 17/1992 Sb., o ochraně životního prostředí
- zákon č. 64/1992 Sb., o ochraně spotřebitele
- zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitosti
- zákon č. 357/1992 Sb., o dani dědické, dani darovací a z převodu nemovitostí
- zákon č. 289/1995 Sb., o lesích (lesní zákon)
- zákon č. 123/1998 Sb., o právu na informace o životním prostředí
- zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí
- zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů
- zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení)
- zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení)
- zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví
- zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti

Podzákonné právní předpisy

Podzákonné právní předpisy

- vyhláška MŽP ČR 395/1992 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny
- vyhláška MDaS ČR č. 175/2000 Sb., o přepravním řádu pro veřejnou drážní a silniční osobní dopravu

- vyhláška MZ ČR 106/2001 Sb., o hygienických požadavcích na zotavovací akce pro děti

- vyhláška MZ ČR 107/2001 Sb., o hygienických požadavcích na stravovací služby a o zásadách osobní a provozní hygieny při činnostech epidemiologicky závažných

Vlastní poznámky a doplňky:

Organizování v obecné rovině

Řízení porad

Řízení porad? Co je to za nesmysl? Vždyť nikam neujíždějí...

Ale to víš že ano! A jak! A jaké na nich může být dusno... a nebo zase teplota na bodu mrazu a rychlost jako v Praze v pátek odpoledne. Úkolem správného řízení porady je dodržování přiměřené rychlosti i směru.

Rada, porada, schůze... oddílová, středisková, okresní... stále to samé. Setkání lidí, kteří se spolu mají na něčem dohodnout či se o něčem dozvědět. A také mnoho různých názorů a povah.

Plán porady

Plán porady

Jako kterékoliv mé konání i na poradě musím mít jasno, proč se vlastně scházím. Kde jsem a kam se chci dostat. Před poradou musím mít stanoveno, co chci já říci a také k jakým závěrům si představuju, že se dostaneme. To, že se pak dohodneme třeba na něčem jiném, nevadí.

Pravidla porady

Pravidla porady

Každý účastník musí vědět, kdy může mluvit, jak se hlásit o slovo, jaká jsou pravidla pro hlasování a usnášení a kdo všechno se může dané porady zúčastnit. Pro větší shromáždění je třeba mít sepsaný řád a body do programu porady hlásit předem a všem účastníkům je s předstihem poskytnout, aby se na jednání mohli věcně připravit.

Vlastní řízení

Řízení

Pro malé kolektivy cca do 4-5 lidí se porada při dobré vůli všech zúčastněných obejde bez vědomého řízení. V takto malém kolektivu totiž vystačíme s přirozenými autoritami a vzájemným respektem.

Větší kolektivy do cca 10-15 lidí potřebují řízení a zpravidla jsou takovéto porady řízeny vedoucím (předsedajícím, vůdcem atd.). Potřeba řízení vyplývá z větší názorové rozmanitosti a z potřeby, aby se dostal ke slovu každý, ne jen ten nejhlasitější.

Kolektivy nad 15 lidí již potřebují někoho, kdo se stará pouze o řízení porady. Tedy někoho, kdo není zatěžován prosazováním vlastního názoru a bude se tedy o řízení porady starat s plným nasazením. Takovouto osobu nazýváme facilitátorem.

Pokud se o řízení jakékoliv porady stará někdo jiný než facilitátor, musí dobře volit jak bude prezentovat vlastní názory, protože musí být nestranný (více viz. následující kapitola), ale zároveň vlastní názor prosadit chce. Pokud facilitátora dělá někdo zasvěcený, dá se

mu prominout například takovýto vstup: „Rád bych prezentoval vlastní názor, protože zde nic podobného nezaznělo...“, ale pouze v naprostých výjimkách a v domácím prostředí.

Zázemí dobré porady

Zvláště při větších shromážděních je důležité dbát na dobré zázemí. Počínaje tím, že každý účastník obdrží pozvánku na poradu, přes zajištění připravenosti pořadatelů i účastníků po vlastní prostředí, kde bude porada probíhat. I dobře připravená porada může být shozena nevyhovujícím sociálním vybavením (zvláště starší osoby), nedostatkem tekutin (zvláště delší porady) či špatnou slyšitelností (zvláště velké sněmy).

**Zázemí
porad**

Základy facilitace porad

Není to moc zbytečná věda kvůli obyčejné domluvě lidí... ta faci... li... tace?

Věda to není. Ono to jen zpočátku vypadá učeně a vzdálené realitě. Ale když do toho jeden pronikne, tak je to ve skutečnosti jen několik málo návyků a pravidel, která velmi usnadní zvláště větší porady.

Cílem facilitace porady je efektivnost.

Efektivnost časová

Každá porada je omezena jak časovou vytížeností zúčastněných (doma čeká manželka, maminka, přítelkyně před kinem...) tak psychickou vytrvalostí (jak dlouho neusnu). Správný facilitátor neustále hlídá čas a případně účastníky upozorňuje, že se blíží konec. Může debatu i ukončit a přejít na další téma.

**Základy
facilitace**

**Efektivnost
porady**

Efektivnost názorová

Správný facilitátor hlídá, zda se názory či argumenty neopakují. Nesmí se bát účastníka debaty přerušit a upozornit jej, že **toto již bylo řečeno**. Dále musí hlídat, aby se ke slovu spravedlivě dostávali všichni, kteří chtějí a mají co říci. Pouze když se ke slovu dostanou všichni, tj. všechny názory, bude porada efektivní a sdělovaná informace či hledané řešení to nejlepší.

Hlavní zásady facilitace

1. Snažím se zasahovat co nejméně.
2. Jsem nestranný.
3. Plně se soustředím na průběh porady.
4. Zním, dodržuji a vyžaduji pravidla a dohody.

**Hlavní
zásady
facilitace**

5. Snažím se, aby se všichni účastníci porady neustále orientovali, tj. vždy věděli, o čem je právě řeč či o čem se právě hlasuje.
6. Dovedu si poradit se vzniklými problémy - převážně časová tíseň.
7. Znám cíl a harmonogram porady a hlídám, zda porada neodbočuje či se nezpožďuje.

Možnosti facilitátora

Možnosti správného facilitátora

Zopakuji účastníkům, o čem je právě řeč. Zdůrazňuji, co přijde do zápisu. Povzbuzuji nesmělé. Zařadím přestávku. Rozpustím účastníky do pracovních skupin a po čase si vyslechneme jejich závěry. Vyvolám hlasování („Je málo času... Všechno již zaznělo... Pojdme o tom hlasovat.“). Seberu slovo.

Hlasování

Poznámka k hlasování

Pod vlivem nejnovější zkušenosti chci upozornit, že pokud vybírám návrh z více variant, může se hlasování velice snadno zamotat. Musím velice jednoduše vysvětlit, o čem se hlasuje, tj. které varianty jsou ve skupině, pro kterou se zvedá ruka a které v té druhé a co se děje, když se někdo zdrží. Způsobů hlasování a započítávání hlasů je hodně (viz volby do poslanecké sněmovny PČR, senátu, zastupitelstev, prezident atd.).

Pokud mám k dispozici clipboard, tabuli či alespoň velký kus papíru mám celý úkol značně zjednodušený. Pokud se mi vše podaří, odpadají pak hlášky typu: „Moment, o čem se teda hlasovalo... O tom jsme přeci už hlasovali... Tak znova, kdo je pro?“ atd.

Pro velká shromáždění se vyplatí mít pomocníky pro počítání hlasů, tzv. skrutátory.

“Psaní projektů”

Malá poznámka k psaní „projektů“

Zde se projektem rozumí písemné vyjádření nějakého mého záměru, který podávám jako žádost o dotaci či příspěvek k nějaké nadaci, orgánu státní správy či samosprávy nebo např. k nějaké právnické osobě. Jednoduše: žádám někde o peníze!

Realita

Realita

Naším vkladem při podávání projektů je, že vychováváme mládež nám svěřenou, prestiž Junáka v obecném podvědomí a osobní kontakty. Naším mínusem je, že proti nám mnohdy stojí lidé, kteří se podáváním projektů živí a umí se lépe otáčet.

Dobrá pověst

Dobrá pověst

Dobrá pověst se těžko buduje. A těžko udržuje. Jde o běh na dlouhou trať. Bez veřejné prezentace o mě nikdo nebude vědět. Velký význam mají veřejné akce. Ať už dělám Drakiádu pro veřejnost, či se skauty

uklidíme okolí klubovny. Ale musí se o tom vědět. Místní noviny mnohdy nemají o čem psát a jsou rády, když je na akci pozvete.

Dalším dobrým příkladem je výroční zpráva střediska, která vhodným způsobem podchycuje činnost všech oddílů. Samozřejmě nezapomenu tuto zprávu přiložit k projektu nebo ještě lépe ji zaslat zainteresovaným osobám a třeba nejlépe na Nový rok spolu s PFkou. A co takhle pozvat starostu (místostarostu klidně taky), aby nám ten okresní závod vlčat a světlušek slavnostně zahájil? To bylo pouze pár příkladů...

Písemná forma

Abychom alespoň trochu srovnali naše mínus, musíme si uvědomit, že náš projekt si bude číst a schvalovat nějaký úředník. Co dělá úředník? Je v papírech osm hodin denně, takže lze pochopit, že nebude mít náladu číst si nějaký zdoluhavý popis.

Výhodu mají ty projekty, u kterých je hned na první pohled znát, co požadují. A druhým pohledem odhalit, čím se žadatel zasloužil o to, že si troufá žádost podat. Lépe psát krátké a výstižné odstavce a používat hojně nadpisy (pozn. autora: autor se o totéž snaží i v tomto textu). Je to tak přístupnější prvnímu čtení i pozdějšímu vyhledávání podstatných informací. Důležité informace by měly být hned na prvních stranách. Zbytek můžu přeci připojit jako přílohy, které si přečte pouze ten, kdo chce.

Důležitý je první dojem, takže doporučuji investovat pár korun navíc a nechat si celý projekt svázat, aby vynikla graficky dobře zvládnutá titulní strana a pokud mám vhodné fotky, dobře budou vynikat v obrazové příloze (a třeba i na titulní straně?). Lepší jsou barevné...

Velké procento nadací či samospráv má vlastní formulář. Záleží již na konkrétní situaci a předchozích zkušenostech a vztazích, zda odevzdám pouze tento formulář, či přidám nějaké přílohy navíc či zda formulář zakomponuju do celého graficky zpracovaného projektu.

Je lepší projekty podávat vytištěné, než rukou vyplněné či snad špatně okopírované. Je to občas pracnější, ale může se to vyplatit. Dvakrát jsem již přepisoval něčí formulář do počítače, protože elektronickou formu neměly a mě to takto vydrží i propříště. Zase na druhou stranu... když vím, že projekty schvaluje komise, která vychází z tabulky, kterou sepiše dle došlých žádostí sekretářka, tak nebudu zbytečně plýtvat síly běháním po městě, kde mají nej kvalitnější barevnou kopírku, ale zkopíruji to na té první a raději půjdu připravit zítřejší schůzku.

**Písemná
forma
projektu**

Plánování

Tudle jsme zrovna plánovali odpolední vycházku. Od celodenní práce máme už zadek celá otlučená... myslí se tím to samé?

Plánování

V podstatě ano. Plánovat můžeš cokoliv. Ať už vaši procházku, tak postup, jak orazítkovat tři patra papírů a nezbláznit se... chápeš?

Diderot mlčí, takže vlastními slovy: „*Plánování je má nejlepší možná příprava před vlastním konáním.*“

Plánuji výpravy, tábory, etapové hry. Plánuji svůj život... kam jít studovat, kde pracovat, bydlet. Plánuji koupit bytu, jak naň získat peníze. Generál před bitvou také plánuje. Jde tedy o to, mít jasno, jak se postupně dostanu k vysněnému cíli, tj. jak udělat dobrou skautskou akci, jak být v životě spokojený, jak se zabydlet... jak neprohrát bitvu či celou válku.

Vize

Vize

Na začátku je myšlenka. Nějaký nápad, že chci něco udělat. Ať už jednorázového, či dlouhodobého. Vize je sen, jak chci aby mé konání dopadlo. Chci například, abych měl jedničku z tělocviku... abych napsal dobrý materiál pro vůdcovskou zkoušku... aby se všichni lidé na světě měli rádi...

Některé vize jsou celkem lehce splnitelné. Další jsou již více náročné na přípravu a jiné jsou zcela nereálné a ani se sebelepším plánem se za jeden lidský život nedají stihnout. V mé vizi mohou být také i nějaké konkrétní představy, např. že po závěrečné etapě celotáborovky budeme péct kuřata. Těmto perličkám (nebo chcete-li třešničkám na dortu) se nemusíme nutně bránit. Dokáží totiž plán vhodně oživit a zvláště při práci s lidmi záleží na drobnostech. Perličky mne jako pořadatele mohou uspokojit, protože jsem si tam našel to svoje. Stále je ale třeba mít na paměti, co je hlavní.

Příkladem, který nás bude provázet celým textem, poslouží následující vize: „Chci zlepšit vztahy s rodiči dětí v oddíle. Prožít s nimi nějaký zážitek, který je společný všem generacím a na který se bude vzpomínat. Strávit s rodiči a jejich dětmi nějaký čas, při kterém mohu pozorovat, jaké mají oni vzájemné vztahy.“

Poslání

Poslání

Vizi je třeba opracovat. V každém okamžiku života, bych měl vědět, co dělám, proč to dělám a jak to dělat. Stejně tak své vizi musím dát nějaké konkrétnější obrysy, tj. stanovím účel mého konání. Poslání. Celou vizi je třeba vyjádřit několika málo slovy. Při tomto procesu zjednodušení si musím uvědomit, co z mého snu je to nejdůležitější. Pokud se na konání vize podílí celý tým, je formulace poslání dobrým prostředkem ke sblížení názorů. Každý totiž za celkovou vizi může vidět něco jiného. Ono se pěkně řekne: „Pojďte, uděláme roverské setkání!“. Jenže proč a jak? Poslání zároveň informuje okolí, co vlastně dělám.

V našem příkladu formulujeme poslání následovně: „Vytvořit několik situací, kde budou rodiče soutěžit proti dětem či jednotlivé rodiny

každá sama za sebe. Společně si prožít nějaké příjemné vyvrcholení.“

Obecné cíle

Obecné cíle stanovují, kam chci dojít. Jsou velmi důležité, protože již ukazují základní obrysy plánu bez zbytečných podrobností. Jak napsal Špalek: „... a můžeme si jenom vzpomenout na Marka Twaina: „Kdo neví, kam chce dojít, necht' není překvapen, že tam nedošel.““

Aby se poslání dalo realizovat, musíme jej vtělit do několika málo bodů, které je třeba splnit. Někde je třeba body plnit postupně (školní docházka: základní, střední, vysoká...), jinde v libovolném pořadí (odborky a odbornosti). Obecné cíle však nezabíhají do podrobností a bývá jich tak 1-5. Mezi jednotlivými cíli si musím stanovit priority, kterým podřizuji další konání. Velice se mi to pak bude hodit třeba na nějaké akci, až se pro nedostatek času budu rozhodovat, co budu muset vypustit.

Obecné cíle v našem příkladu můžeme formulovat následovně:

1. Seznámit se.
 2. Umožnit rodičům prožít si skautskou akci.
 3. Pozorovat vztahy v rodinách a řešení situací
 4. Zprostředkovat zážitek, na který se bude dlouho vzpomínat.
- Body jsou seřazeny dle priority.

Strategie

Vize, poslání a obecné cíle dohromady určují, kam chci dojít. Abych byl schopen najít správnou cestu, musím na mapě nejen najít cíl, ale také start, čili kde zrovna jsem. Na **analýzu** současné situace jsou různé metody, např. SWOT analýza (kdo chce, najde si). Pro naši potřebu však postačí prosté zamyšlení. Důležité je uvědomit si, jaké mám přednosti a kde zaostávám, tj. co můžu nabídnout a kde se mám co učit či zlepšovat.

Neméně důležitým prvkem výsledné strategie je určit, kudy půjdeme. Tzv. **strategická rozhodnutí** určují celý charakter akce. A to jak směry a zásady dalšího plánování, tak i **omezení**, která musím při plánování brát v úvahu.

Strategickým rozhodnutím v našem příkladu je, že uspořádáme rodičovskou výpravu, omezením budiž, že bude jednodenní.

Konkrétní cíle

Abychom mohli dosáhnout vytyčených obecných cílů, musíme je rozdělit na několik cílů konkrétních. Konkrétní cíle musí být měřitelné. Musím mít jasno v tom, zda jsem tohoto cíle dosáhl. Je těžké rozhodnout, zda se dva lidé na sebe přestali hněvat. Ale že si navzájem podají ruku, je jedním z dobrých znaků. Stejně tak je to s hodnocením obecných a konkrétních cílů.

**Obecné
cíle**

Strategie

**Konkrétní
cíle**

U konkrétních cílů musí dále být zřejmé, ke kterým obecným cílům se vztahují. Vazby mezi nimi mohou být dosti různorodé. Obecný cíl mívá zpravidla více cílů konkrétních a stejně tak i rozsáhlejší konkrétní cíl se může vázat k více obecným.

Konkrétními cíli u rodičovské výpravy budou:

- 1) Seznámit se:
 - A) Každý z vedení zná všechny rodiče a ví ke kterým dětem patří.
 - B) Každý rodič zná všechny vedoucí.
 - C) Každý rodič ví, co který vedoucí v oddíle dělá a ví na koho se obracet.
- 2) Umožnit rodičům prožít si skautskou akci:
 - A) Jednotlivé rodiny samostatně najdou místo zadané v mapě.
 - B) Rodiče rozdělají oheň na tři zápalky.
 - C) Rodiny najdou poklad podle zadaných azimutů.
 - D) Rodiče budou znát správné vybavení na akce.
 - E) Rodiče poznají, že vedeme děti k samostatnosti.
- 3) Pozorovat vztahy v rodinách a řešení situací:
 - A) Vedoucí budou znát vztahy a reakce rodin, jejichž děti v oddíle vedou.
- 4) Zprostředkovat zážitek, na který se bude dlouho vzpomínat:
 - A) Rodiče poznají, že chození i trochu bolí.
 - B) Rodiče budou chvíli bloudit sami se svými dětmi.
 - C) Polovina rodičů v závěru poděkuje za pěkný den.

Scénář

Scénář

Zbývá nyní to, co je nejvíc vidět. Jednotlivé **činnosti**. Tedy to, co děláme i bez pořádného plánu. K jednotlivým konkrétním cílům mi zbývá přiřadit jednotlivé kroky, kterými je splním. Činnosti jsou jednotlivé kroky, kterými vylezu na kopec, ze kterého bude k vysněnému obzoru zase o něco blíže.

Ve scénáři zároveň jednotlivým činnostem určuji pořadí či dokonce časový harmonogram.

Rodičovská výprava bude tedy mít následující scénář - u jednotlivých činností je poznámka, ke kterým konkrétním cílům se vztahují:

Rodičovská výprava 10.5.2003

- 08:00 sraz na konečné tramvaje č. 1 na Slovanech
08:10 úvodní nástup, představení vedoucích **KC 1b, 1c**
08:30 odjezd trolejbusem č. 13 do Černic, vedoucí se budou bavit s rodiči a ne mezi sebou **KC 1a, 1b, 1c**
09:00 příchod do lesa, zahájení stopovačky, rozdání map, buzol a vysvětlení pravidel **KC 1b**
09:10 start první skupiny vedoucích, která rozmisťuje stanoviště
09:15 start první rodiny
10:15 start poslední rodiny
10:20 start druhé skupiny vedoucích, která stanoviště likviduje
- první skupinu vedoucích tvoří ti, co se starají o vlčata a první rodiny půjdou ty, které mají své dítě u vlčat, protože se pak jako první sejdou

v cíli a budou mít dost času se dále seznámit, než přijdou ostatní. Se skauty je to obdobně: skautská skupina vedoucích jde poslední a rodiče skautů až po rodičích vlčat, proto mají možnost si popovídat na startu, kdo má děti jak u vlčat tak u skautů půjde prostřední **KC 1a, 1b, 1c**

- jednotlivá stanoviště stopovačky jsou zakreslena v mapě **KC 2a, 2e, 4b** a plní se drobné úkoly (př. rodiče nesou příštích 100 metrů své chromé děti, děti vedou příštích 10 minut své slepé rodiče) **KC 4a, 4c**, na jednom stanovišti bude třeba určit potřebné věci na vícedenní výpravu (jeden vedoucí tam bude pořád) **KC 2d**, na posledním stanovišti dle vzdáleností a azimutů nalézt schovaný poklad (připravit víc pokladů, aby se tam vzájemně netloukli) **KC2c**, celková délka trasy stopovačky je 8 km **KC 4a**

14:00 konec stopovačky, vyhodnocení úkolů, vyprávění zážitků z tratě **KC 3a, 4c**

14:30 čas na odpočinek a oběd/svačinu, vedoucí zatím připraví bojovku a rádcové mají za úkol ostatním vysvětlit pravidla **KC 2e**

15:00 zahájení bojovky „Boj o vlajku“, rodiče proti dětem **KC 4c**, vedoucí pozorují chování hráčů a dělají rozhodčí **KC 3a**

16:30 děti jdou na dřevo a rodiče mají za úkol zapálit oheň třemi sirkami (ať jsou všichni u toho, aby to viděli) **KC 2b, 4c**, pečení buřtů a vyprávění zážitků z výprav a táborů, úryvky z kroniky **KC 4c**

18:00 společný odchod zpět do Plzně

19:00 na konečné tramvaje č. 1 zakončení oddílovým pokřikem **KC 4c**

Vlastní poznámky a doplňky:

Poznámky: